

"איך נשיר את שיר יי על אדמת ניכר"

פסוק זה בר"ת עם האותיות:

נ נח נחמ נחמן מאומן

בירור בעניין

מקום קבורת רבי נחמן

הקונטרס נכתב על ידי אחד החברים, ועבר מיד ליד ונידון בשיחות חברים. אך עדיין הם לא מלאכים ועלולים למעות בלשון או בהבהרת הדברים כראוי. לפיכך, כל מה שנכתב, הוא על דרך-האפשר וכשיחת חברים לעורר את הלבבות ולהתברר ביחד. [מלבד הצימוטים מהספרים שכתובים בכתב גדול ומודגש עם מראי מקומות, שהועתקו מילה במילה] נשמח לקבל הערות ותוספות למהדורות הבאות. 0506797114 הוצאת "כולנו חברים"

אנו מחפשים צאצאים של רבי נחמן שרוצים לעזור בעניין כדי לפנות דרכם לרשויות, גם צאצאים של רבי נתן מברסלב יעזור לנו מאוד. אנחנו גם מחפשים תורמים לפעילות וגם תורמים לעת פקודה. נשמח להגיע לחוגי בית ולהיפגש עם אנשים בעלי השפעה.

0527151816 משה 0547660057 אברהם

אנו מאמינים באמונה שלמה:

כי עקר כלי זינו של משיח הוא התפלה, ומשם עקר חיותו, וכל מלחמתו
שיעשה וכל הכבישות שייכבש – הפל משם. (ליקוטי מוהר"ן ב')

וגם כל הגאולה העתידה תלויה בזה, כמו שכתוב: "בבכי יבואו
ובתחנונים אוכלים", וה' יתברך ירחם עלינו, שנוזקה באמת לילך בדרך
הקדוש הזה, עד שיקים בנו מקרא שכתוב: "נהביאותים אל הר קדשי
ושמחתים בבית תפלתו", במהרה בימינו, אמן (השתפכות הנפש. הקדמה)

מסרתנו העיקרית לפעול בלבבות שירגישו את החסרון וההפסד הגדול של
עם ישראל והעולם כולו, כל זמן שרבנו נמצא עדיין באומן ולא בארץ ישראל.

לעורר את הלבבות להרגיש מעט מהצער שיש לרבנו הקדוש כל זמן שהציון
נמצא רחוק בארץ ממאה ולא במקום שהוא חפץ להיות בו, ארץ ישראל.

לפקוח את העיניים ואת כל החושים, במה שהסתירו והעלימו מדעתנו כל
השנים - הצורך והחיוב לפעול להעלאת הציון לארץ ישראל.

ומן הראוי לפעול פעולות מעשיות, לדבר על זה, לשאול על זה, למחות על
זה, להצמער על זה, כמו בכל דבר ודבר שחסר לאדם, כל שכן בנושא
שקשור לגאולה. ובעיקר בעיקר בעיקר להתפלל על זה מתוך כאב אמיתי.

ואין מן הראוי להשאיר את זה רק לתפילה, וכמו שאדם לא עושה זאת בעניין
של פרנסה, שידוכים וחולי, שהוא כן מנסה איזו השתדלות, ואז כשלא מצליח
זה מעורר אותו יותר לתפילה שזה העיקר, ורק עם התפילה הוא יצליח באמת
לפעול. וכמו גם בנושא הגאולה, שמשתדלים להדפיס ולהפיץ ולעורר לבבות,
לקרב את הגאולה, ולא משאירים את זה רק לתפילה, אבל כמוכן לא שוכחים
שהעיקר זה התפילה. כי כל הכח והרצון וההתעוררות לתפילה באים לאחר
שמנסה לפעול במעשים, או כאשר באמת מרגיש הרגשות חזקות של צער
וחסרון כדי להתפלל על הדבר.

תקציר/סיכום

לפניכם תקציר או סיכום של כל מה שנכתב בקונטרס:

רצה להיקבר בארץ ישראל עמוד 11

צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל (ספר המידות)

דברי רבי נחמן בעצמו (בספר חיי מוהר"ן, וספר ימי מוהרנ"ת) שרצונו להיקבר בארץ ישראל ושתי הסיבות אשר מנעו את ממנו מללכת להיקבר בארץ ישראל: 1. מתיירא שמא לא יוכל להגיע לארץ ישראל. 2. אם יסתלק בארץ ישראל, לא יבואו אדם להתפלל וללמוד בקברו.

האם כיום יש את הסיבות המונעות? עמוד 12

הסיבה הראשונה: רבנו התיירא שלא יוכל להגיע, מחמת המחלה שתקפה אותו, והרי כשהיה בריא כמעט נפטר בספינה. ועכשיו הוא חולה, ואם יסתלק בספינה לא יגיע לארץ ישראל, כי לא היו מעבירים גופות בספינות. כיום לא קיים חשש זה הסיבה השנייה: רבנו ידע שבארץ ישראל לא יבואו לקברו, והבאנו את דברי ר' אברהם ב"ר נחמן המתאר את המצב של הקיבוץ של רבנו און, הממחיש את זה שבארץ ישראל לא היו באים אליו, ושעניינו ח"ו היה מתבטל אם היה נקבר בארץ ישראל. וכיום זה ממש הפוך, שבארץ ישראל כן יהיה עסק עם קברו, כפי הפצו.

רצה להיקבר ליד אנשיו עמוד 13

החישוב העיקרי במציאת מקום קבורה: שיבואו אנשים על קברו להתפלל וללמוד. כשיבואו לקברו יהיה לו תענוג גדול, וזו טובה גדולה לבאים אליו. לפני שרבנו הלך להסתלק באומן, חשב להיקבר בלמברג ליד צדיקים גדולים הקבורים שם, אבל גם שם זה היה רחוק מאנשיו, ומאז חשב על אומן כמקום קרוב לאנשיו הבאנו את דברי רבי נתן, המספר איך שרבנו חיפש מקום קבורה, משמע משם, שאומן זה מקום טוב רק ביחס לשאר המקומות הסמוכים לאנשיו. אבל למברג עדיף מכל המקומות באוקראינה, וארץ ישראל עדיף על הכל. רק שהבעיה בלמברג ובארץ ישראל שהם מקומות מרוחקים מאנשיו, ולכן חיפש בשאר מקומות ומתוכם בחר באומן.

"להישאר בנינו" - רק ארץ ישראל עמוד 16

ר' נחמן אמר "אני רוצה לישאר בינכם" ובאותה נשימה גם אמר: "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל".

בכל מקום שהוא נמצא, זה הדרך לארץ ישראל, מקומו האמתי והנצחי.

סיכום חיפוש מקום קבורה עמוד 17

עדיפות ראשונה: ארץ ישראל. עדיפות שנייה: למברג. עדיפות שלישית: אומן. בהר ציון בירושלים יש גם את המעלה של למברג, יש שם המון צדיקים, וזה כמובן ארץ ישראל.

היסטוריה עמוד 18

הבאנו מקורות על העלאת קברי צדיקים לארץ ישראל, מהתנ"ך ומהתקופה האחרונה.

לפי ההלכה זו מצווה! עמוד 19

הבאנו בירור הלכתי בראשונים ובאחרונים: כדי לקבור בארץ ישראל מותר להעביר קבר. זו מצווה. זכות גדולה. ואפילו אם הנפטר סבור שאסור להעביר קבר מחו"ל לארץ ישראל, מותר להעבירו ואף תבוא עליהם ברכה.

מנהג פשוט להעלות קבר לירושלים וזה לא ביוזם אלא כבוד

אין בכח אף חכם מהדור למנוע את העלאת הציון לארץ ישראל. מצוה להביאו ולקברו בארץ ישראל ומו שמעכב יחוש לנפשו, שלא יהיה לו חלק בין הגורמים צער של אותו צדיק, וכל המכבד את ארץ ישראל יזכה לראות בשמחתה.

ניצחתי ואנצח עמוד 22

לפי רבי נחמן, המושג "ניצחון" זה בכניסה לארץ ישראל, בכניסה לאדמת ארץ ישראל ממש, ורבנו הגיע לארץ ישראל [ניצחתי] ויגיע בקרוב [ואנצח]

השלמות: ציון רבנו בארץ ישראל! עמוד 25

דיבור מהרב החסיד ר' שמואל הורוביץ שהשלמות בעניין של רבנו יהיה רק כשהוא "בקרוב" יהיה בארץ ישראל.

מכתב מרבי אברהם בן ר' נחמן עמוד 26

הבאנו מכתב של ר' אברהם בן ר' נחמן, שם הוא מסביר שעניין רבנו בארץ ישראל ושם רבנו היה יכול להיקבר בארץ ישראל הוא היה נוסע להקבר בה, אבל למען ההמשכיות נאלץ להישאר באוקראינה. ושהמתגורר בארץ ישראל מחובר לרבנו למרות שרבנו באומן. ובמכתב הוא משבח את אומן ושצריך לנסוע לשם מארץ ישראל. וכתב שהגרים בארץ ישראל אינם נחשבים למרוחקים מהצדיק, אלא ההפך. והוא אומר בפשימות, שר' נחמן יגיע לארץ ישראל. והוא מוען גם שרבנו בחר באומן רק כדיעבד.

מ"ריב" ל"רבי" עמוד 31

רבי אברהם ב"ר נחמן במכתבו הנ"ל, ביאר לנו, כשציון רבנו בחוץ לארץ המציאות היא "ריב", וכשיגיע לארץ ישראל יתהפך ל"רבי", ויתבטלו המפורסמים של שקר / שיחה של ר' ישראל דב אודסר בנושא, המתייחסת לעת שרבנו יהיה בכותל, שכולם ידעו מי הוא הרב"י, כולם יצביעו על הרבי האמת והמפורסמים יתבטלו ויתביישו.

להעלות את העצמות לארץ ישראל עמוד 33

דיבורים של ר' ישראל דב אודסר, בזמן שהוא עסק ופעל למען העלאת עצמות רבנו לארץ ישראל:

הממשלה תיתן כסף לאוקראינים והם יתנו את העצמות. להביא את הציון לירושלים בהר ציון. ובארץ ישראל, יבואו לציון רבנו כל עם ישראל.

לכבוד השם יתברך צריך לנסוע לאומן וגם צריכים להביא את עצמותיו לארץ ישראל. תמונת כתבה בעיתון לאחר הסתלקות ר' ישראל דב אודסר ומכתב של ר' ישראל דב אודסר לראש הממשלה דאז.

תתפללו עליי! עמוד 38

ר' נחמן אומר בליקומי מזהר"ן שצריך להתפלל על הצדיק שיהיה לו געגועים לארץ ישראל. ור' נתן ביומנו מספר שרבנו אמר על עצמו שבהכרח יש לו געגועים לארץ ישראל, ומתואר שם געגועים עזים עד כלות הנפש שהיו לרבי נחמן.

מספר פעמים רבנו ביקש מאנשיו שיתפללו ויתחננו עבורו. וישנה מעות נפוצה באנ"ש שסוברים שרבנו יכול להסדר בלי אנשיו והם נמנעים מלהתפלל ולפעול עבורו, שזה בעצם עבורם.

הידעת מה הוא המיפ האחרון של רבנו לאנשיו לפני שיצא לאומן להסתלק שם? ראה בפנים.

רבנו רוצה 60 גיבורים שיפעלו בעניינו

יש מפורסמים שעליהם נאמר "שם אלוהים אחרים לא תזכירו"

רבנו מודיע שלא מניחים אותו לעזוב את אומן והוא כאילו בתפיסה (בכלא).

התורה חסה על ממונם של ישראל עמוד 42

רבנו מאוד מקפיד על שמירת הממון ולא אוהב רשלנות, ואפילו נהג להקל בהלכה עבור זה ומאחר וניתן הלכתית ומכנית להביא למציאות שכל מי שחפץ להגיע לרבי נחמן יוכל להגיע בלי להוציא ממון רב וכו' מוכרחים לעשות זאת. משל לעיר שאין מצויים בה אתרוגים, שבכל שנה מתאמצים להביא אתרוגים מעיר רחוקה במחיר יקר, וכמה אנשים יזמו להביא מספר עצי אתרוג לעיר הזו כדי שהאתרוג יהיה מצוי במחיר סביר.

ראוי ויפה עמוד 44

יש עניין במיטה ארוכת טווח והוצאות מרובות רק בשביל "המניעות" שמביאות "חשק"? אז לצורך זה הבאנו את המנהג רבי נתן ואנ"ש שרבנו אהב: ללכת אליו רגלי. ואכן ציון רבנו בארץ ישראל יאפשר קיום המנהג ללכת אליו ברגל.

רבי נחמן לא כפה עלינו את המרחק, אלא ההפך, הוא כפה עצמו להיקבר קרוב לאנשיו כדי שיהיה להם קל להגיע אליו. אך יחד עם זאת הוא אהב שמורחים להגיע אליו ברגל, וכאמור זה יתאפשר בארץ ישראל.

כמו שעושים עם שאר בני ישראל עמוד 45

מי ראוי לעסוק בהעברת הציזון? התשובה לזה נמצאת בתוך דברי ר' נתן. ראה בפנים

אומן, לדורות ולא לכל הדורות. עמוד 46

רבי אברהם ב"ר נחמן השתמש בלשון "לנצח" גם כשמיד אחר כך אמר שזה לא לצמיתות. וגם רבי נתן השתמש בלשון "לנצח" על אומן, ומסתבר שזה לא בהכרח לצמיתות לכל הדורות.

רבי נתן אמר על אומן שזה המקום שמוכן מששת ימי בראשית לדורות. ובודאי שזה מקום שמוכן מששת ימי בראשית, אבל לא בהכרח שזה לצמיתות ולדורי דורות. ראה בפנים, הסבר מפורט להבנת העניין, בהרחבה.

גם כשרבי נתן עסק בדפוס הוא בינה זאת כמוכה לנצח ולדורות, שאם אז הוא לא היה עוסק בזה לא היה נשאר לנו הדעת והעצות של רבנו, כך גם אם רבנו לא היה מסתלק באומן, לא היה נשאר עניינו והיה ח"ו מתבמל.

"והעליתם את עצמותי" עמוד 51

ההבדל בין יוסף שביקש שיעלו את עצמותיו, לבין רבנו שלא ביקש. ראה בפנים. ר' נחמן ניבא שיהיו אוירונים, מדוע לא הזכיר העלאת עצמותיו? אלא שר' נחמן אמר כמה דברים בסיסים, שהם למעשה מורים לנו הוראה מפורשת כיצד לנהוג, ולשם כך לא הוצרך לומר דבר נבואי כמו העלאת העצמות. (ראה בפנים בהרחבה).

ר' נחמן בעל כורחו נקבר באומן, ובכורח המצב, זה היה הדבר הכי טוב, וכך גם עכשיו בעל כורחו ובכורח המצב זה הדבר הכי טוב, לכן למפרע מסתבר הוא מעוניין שתהיה התנגדות ועיכוב השעה. אבל צריך לזכור: מגלגלים חובה על ידי חייב וזכות על ידי זכאי, ואנו צריכים לזכות לא להיות מהמתנגדים

ר' נחמן דיבר הרבה על לימוד וקיום השולחן ערוך, שלא לזוז מההלכה, ולכן ההלכה מכריעה במקרה של חוסר בהירות כגון בנושא כזה.

קיבוץ ראש השנה לאחר הסתלקות רבנו זה לא דבר שרבנו אמר במפורש ובברסלב סמכו על הבנת רבי נתן מה שהבין מרמזים של רבנו ולקחו את הקיבוץ הזה כהוראה מפורשת של רבנו. כך גם לעניין זה צריך לקבל את דעתם של התלמידים המוסמכים.

"ראה, שאינו מסתדר בסדר!" עמוד 54

מה שניסו כמה פעמים להעלות את הציזון וזה לא הצליח בפועל, אינה ראייה שזה לא נכון לגסות שוב ושוב. וזאת על פי המעשה שרבי נחמן מספר בסיפורי מעשיות אנו למדים: שההפך, המניעות בסגנון הזה, זה מעשה ה"מ.

כל המניעות בשביל החשק ובשביל זה סיבב ה' יתברך את עם ישראל בסיבוכים הרבה, מניעות ומלחמות, לפני שנכנסו לארץ ישראל.

יש אנשים שיש להם כל מיני דיבורים מחלישים מאוד לגבי האפשרות המכנית והמעשית להעלאת הציזון, ורבי נתן אמר על כאלה אנשים שהם הבעל-דבר בעצמו.

ההתנגדות עמוד 58

ר' ישראל דב אודסר מאז ומעולם נחשב לצדיק אמיתי צנוע ונלהב בעבודת השם, לכל הדעות, לא רק בקרב ברסלב. הוא קיבל את המסורה מתלמיד מובהק של רבי נחמן, היה צמוד אליו ולא עזב אותו פסיעה. וגם בפתק שרבי נחמן הוריד אליו מהשמים, הוא מסמיך אותו כ"תלמידי היקר" ומורה עליו: "עליך אמרתי האש שלי תוקד"

הקשר שלו עם נשיאי ישראל היה תמיד למורת רוחם של "ברסלב מאה שערים". אולם לא לשכוח: ברסלב מאה שערים בקשו את עזרתו שיפעיל קשרים עם הנשיא בשביל לבנות את בית מדרשם. ולמרות עזרתו הרבה של הנשיא הוא התבקש שלא להיכנס לבית מדרש בראש השנה.

למים, רבי ישראל החל לפעול להבאת הציון לארץ ישראל והשיג אישורים, דבר זה גרם להתנגדות קשה, כי הפעם הקשר שלו עם הציונים ממש נגעה בהם, בזה שהוא פעל עם הציונים להתעסק עם ציון רבנו. לשימתם, אין שום הצדקה לפעול עם הציונים אפילו שמדובר בקיום רצון הצדיק ומצוות ההלכה. אז החלו להשמיץ ולהתנגד אליו, ומאז הוא שמר על שתיקה בנושא והחל להתעסק בהבאת הדעת של רבנו על ידי הדפסה והפצה.

לא לדחוק את השעה עמוד 60

לאחר שלא עלתה בידו של ר' ישראל להעלות את העצמות לארץ ישראל חרף התנגדות קשה ומסוכנת, החל ר' ישראל לשמור על שתיקה בנושא ואף הורה למו ששאל שלא לפעול בנושא.

לפי דעת רבנו במקרים כמו המקרה הזה, לא לדחוק את השעה ולא להתעקש, וגם הצדיק צריך לא להורות לעשות פעולה שיש בה מסירות נפש, למרות שכן ראוי למסור נפש. ולפעמים הוא גם אומר במפורש לא לעשות, למרות שהוא חפץ שכן לעשות.

אם לא ירושלים, נוסעים לאומן עמוד 61

הפעילות וההסברה למען העלאת עצמות רבנו, אינה פוגעת חלילה בנסיעה לאומן, ההפך, הפעילות שלנו מגבירה את המודעות לנסיעה לצדיק, וברור הדבר בכל מהלך הקונטרס: כל זמן שהוא באומן או צריך לנסוע לאומן, רבנו הוא הגאולה.

ההווי הברסלבי הנוכחי אינו מקורי עמוד 62

יש מודעות רק על הנסיעה לאוקראינה ולא על אופציה של העלאת הציון לארץ ישראל, מכמה וכמה סיבות שאינן בהכרח מקוריות, שהפכו את העיר אומן להווי ברסלבי:

הנסיעה לאומן כיום מבוססת על געגועים שהיו בזמן שלא היה ניתן להגיע.

אומן זו תופעה מדהימה ומסקרנת

ישנה התחזקות אדירה כאשר מגיעים נפשות חדשות לאומן, אומנים ומפורסמים וכמו כן כל אדם שעומד באתגר של הנסיעה הארוכה והמפרכת הזו חש בזה התחזקות

לפני כל ראש השנה יש הרבה תמריץ מצד הברסלבים להביא לאומן נפשות חדשות

המצב כיום שהיתרון של חסיד ברסלב נמדד לפי מספר נסיעותיו לאומן

המקום המרוחק והמנוקד שלובש בגדי חג יהודי, הפך את אומן לפסטיבל ייחודי
ההתמודדויות להשיג כרטיס והטיסה והמשטר האוקראיני ותושבי אומן הגויים הפכו
להיות חלק ממשוהו בברסלב
ההווי הנוכחי לא תואם כלל לאפשרות שזה יהיה בארץ ישראל, אבל ההווי הזה אינו
מקורי בברסלב, וההפך, מצד האמת רבי נחמן מעדיף אחרת לגמרי.

מקום ועניין עמוד 64

בספרי רבנו יש שבחים על ה"מקום" [אומן, בית העלמין] ושבחים על ה"עניין", שהוא
רבנו, עצמות הצדיק, עבודתו בתיקון נשמות ישראל.
גם כשהציון יהיה בארץ ישראל, אומן יישאר מקום קדוש.
כשיעבור לארץ ישראל, אותו מקום שיעבור לשם יהיה ה"מקום", כי עיקר מעלת "אומן"
זה מפני שהוא שוכן שם.
גם כשמוזכרים את שמו מזכירים את מקומו, כי למקום יש חשיבות.
מאז ומעולם ארץ ישראל זה המקום של רבנו
גם כשיעבור לארץ ישראל יישאר שמו ר' נחמן מאומן, כשם שעד היום הוא מכונה ר'
נחמן מברסלב על שם המקום שהיה בו
לאומן לא היה שום חשיבות ניכרת וידועה אילולא רבנו בחר להסתלק ולהיקבר שם
יש עניינים גבוהים הקשורים לתיקון העולם בזה שמושה נקבר במדבר, אבל אילו הייתה
מתקבלת תפלתו והיה נכנס לארץ ישראל, לא היה איזו חשיבות ועניין עם המקום בו
נקבר מדבר.
על משה נגזר להיקבר במדבר וזה גילוי רצון מפורש של השם יתברך.

ועליך אמרתי עמוד 67

ר' ישראל דב אודסר קיבל פתק מרבי נחמן ובפתק הוא כותב לו הסמכה ברורה:
"תלמידי היקר", "ועליך אמרתי האש שלי תוקד".
לפני שר' נחמן הסתלק, הוא אמר לתלמידיו שהם שבורים כחרס הנשבר ולא כמו שהוא
רצה לעשות מהם צדיקים גדולים עם שכל כזה שבכמה דורות לא היה שכל כזה.
מחמת הקטרוגים והמחלוקת שהיה. ואז ר' נתן שאל אותו: מה עם כל מה שהוא חפץ
לעשות? ורבנו השיב: אני לא גמרתני? אני גמרתני ואגמור. "האש שלי תוקד עד ביאת
המשיח".
אכן רבי נחמן מנחם את אנשיו לפני פטירתו בתקווה שהוא יגמור כרצונו והאש שלו
תוקד עד ביאת המשיח, ובפתק שהוריד לר' ישראל הוא מאותת לנו את הנחמה ומכוון
אותה על ר' ישראל: "עליך אמרתי". האיתות הזה שבפתק, גם מראה לנו שהפתק נכתב
על ידי רבנו הקדוש ולא על ידי זר שלא יודע מסודותיו של רבנו.
עוד מתוך החיי מוהר"ן למדים שעניין "האש שלי תוקד" שייך לתלמיד, והרי בפתק גם
נאמר על ר' ישראל שהוא "תלמידי היקר".

פתק מן השמים עמוד 71

במקורות היהודיים, החל מאדם הראשון ועד לתקופת תלמידי הבעש"ט, היו מקרים לא מעטים של פתקים שירדו מהשמיים. והעתקנו שני סיפורים מתקופת תלמידי הבעש"ט עם מסר שאנו צריכים ללמוד גם בהתעסקות עם הפתק שקיבל ר' ישראל מרבי נחמן, בעיקר ללמוד להיזהר בכבודו ולא לחלוק על דעתו. והבאנו גם רמז ענק לעניין הפתק בסיפור שמספר רבי נחמן בסוף סיפורי מעשיות, ומרמז שהפתק הוא יד רבנו בעצמו, כאילו להגיד לו שהפתק זה כיוון דרך עבורנו.

שישים שנה נשמר בסוד עמוד 72

הפתק נשמר בדרך פלא מעל שישים שנה. ר' ישראל לא גילה על הפתק אלא רק ליחידי סגולה.

ר' ישראל מחזיק בפתק מגיל 25 ועד גיל שיבה, אותו פתק שהוא קיבל משמים מר' נחמן בעצמו, ושומר אותו בסוד ביחד עם המסר החשוב: "עליך אמרת", מסר שאומר חד משמעית שר' ישראל הוא ההמשכיות של רבי נחמן, הוא האש וההישארות של רבי נחמן. ויש כאן שאלה נוקבת: למה ר' ישראל לא פרסם את הפתק עוד בצעירותו? כאדם צעיר הוא היה יכול להקים תנועה יציבה ואמיתית!! ולחסוך את כל הבלבול שנוצר על ידי ריבוי רבנים וקהילות וכתות. והוסבר שר' ישראל חשש מאוד מהפרסום והכבוד, אפילו שבפרסום הזה הוא יכול להציל הרבה אנשים מהבלבול, הוא חשש מאוד לפרסם את עצמו [שזה יכול להזיק מאוד, לו ומימלא לבל העולם] והעדיף לעבוד קשה בפרסום הצדיק ולפרסם את הפתק רק בגיל שיבה, ולהשאיר לנו, לדור הבא, את הפרסום שלו ושל הפתק.

תיקון הנשמות עמוד 75

רבנו נחמן, בשנת תקס"ו התחיל לדבר בעניין תיקון הנשמות שהוא עוסק. ואחרי זמן מה אחר זה הוא אמר שרצונו להיקבר בארץ ישראל ושהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל, זאת אומרת שתיקון הנשמות לא תלוי באומן.

באומן חיכו לו נשמות שיתקן אותם והוא תיקן אותם ברנע ההסתלקות ולאחר ההסתלקות אין לו עסק אתם. הם תוקנו.

רק שגם היה לו נח להיקבר שם ולנוח באומן במקום שהיה בו קידוש השם. הומב בעניין אומן ביחס לעיר אחרת באזור.

ליקטנו את כל הדיבורים שנאמרו אז בעניין אומן ותיקון הנשמות. ראה בפנים הכל.

בתפיסה עמוד 80

משל מדוייק וקולע לאדמו"ר שנגזר עליו מאסר עולם ונתנו לו אפשרות לבחור עיר שבה יאסר. ראה את המשל בפנים והבן בעצמך את הלכה הברורה לעניין שלנו.

עוד ועוד ועוד עמוד 82

כאשר תבף שתקף את רבנו השיעול הראשון, החל מתחנן שיעתירו בעדו כדי שיבריא ממחלתו, בשביל שיוכל להגיע שוב לארץ ישראל ולהיקבר בה. וזה ממש מזכיר את משה רבנו שלא נכנס לארץ ישראל כי היה חסר את התפילות של עם ישראל.

בזמן שעם ישראל עסקו בביזה, משה רבנו עסק בעצמות יוסף. המשתוקק שרבנו יהיה בארץ ישראל, דומה כפי שמשתוקק להיקבר בארץ ישראל, ועל ידי זה נשפע פרנסה גדולה.

אזהרה שלא להיות כמו מי שמתקרב לצדיק והופך לרודף את הצדיק. משה מרח למצוא את ארון יוסף ג' ימים ולילות, כי בלי עצמות יוסף לא היו יכולים לצאת ממצרים.

הים ראה את ארון יוסף ונבקע, ללא ארון יוסף הים לא נבקע. כשרוצים לבוא לארץ ישראל ולהכניע את המניעות צריך את עזרת הצדיקים ולכן הוצרכו את ארון יוסף כדי להיכנס לארץ ישראל.

כוונת יוסף שיעלו את עצמותיו גם בשביל לזכות להיקבר בארץ ישראל וגם כדי לעזור להם לצאת ממצרים ולהיכנס לארץ ישראל.

רבנו אמר שהוא רצה שיהיה קיבוץ שלו בארץ ישראל. גם את ארון יוסף ממנו המצרים בתוך הנילוס ושמו מעליו נחושת באופן שלא יהיה אפשר להוציא את הארון ומשה הצליח להוציאו בכח הרצון.

תיאור הגעגועים של ר' נתן לארץ ישראל עם המלמלות שעבר, וראוי שהגעגועים לאומן יהיו משולבים עם געגועים שרבנו יהיה בארץ ישראל, דבר זה הופך את הגעגוע לאומן לגעגוע אמיתי לציון הקדוש ולארץ ישראל.

בחיי רבנו, רבי נתן לא רצה לעזוב אותו לרגע, ולאחר הסתלקותו של רבנו לא היה יכול מחמת שהיה לו עסק של הפצה וזיכוי הרבים. ומסמך זה דורש על פי ההלכה את העלאת עצמות רבי נתן לארץ ישראל.

אחד מאנ"ש שרבנו אמר לו שהתיקון שלו לעזוב את מקומו הסמוך לאומן ולנסוע לארץ ישראל.

ר' נתן לא נרתע מהסכנות ובשביל תיקון נפשו הוא נסע לארץ ישראל, למרות שהוא עזוב את אימן ונשאר בארץ ישראל בראש השנה.

ר' נתן תלה את נסיעתו לארץ ישראל בזכות שזכה להדפיס שמות הצדיקים, לכן אנו צריכים להתחזק באמירת שמות הצדיק כדי שנוכח לגם גדול שרבנו יהיה בארץ ישראל.

כשם שאי אפשר לומר לעזוב את היהדות והמצוות בפועל בשביל להזור בהתחדשות, אלא צריך להתחיל מחדש בכל פעם כאילו מעולם לא היה יהודי... רק בכאילו! ככה גם בעניין שצריך לבוא לצדיק בכל פעם כאילו לא היה אצלו מעולם וכאילו זו פעם ראשונה, שזה לא אומר שיש עניין שהצדיק יהיה רחוק... וכמו שלא נדרוש שבית המקדש יבנה באוסטרליה בשביל שלא נתרגל לבית מקדש... חם ושלום, צריך להתרגל ליהדות ולמצוות ולבית מקדש ולצדיק ובכל זאת בכל פעם לבוא מחדש כאילו זו פעם ראשונה.

רצה להיקבר בארץ ישראל

ידוע ומפורסם בכל קצווי תבל, שכל הצדיקים שבכל הדורות, השתוקקו ונכספו בכל לבם להיקבר בארץ ישראל. וכהנה רבים מאמרי חז"ל בגודל מעלת קבורת ארץ ישראל. וכן השתדלו התנאים והאמוראים להיקבר בארץ ישראל, וכן פסק רבנו בספר המידות (ערך ממון, ה"ב אות ז) "איש ישראלי צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל"

ובודאי רבינו ז"ל היה נאה דורש ונאה מקיים, ולכן מן הסתם גם הוא מאוד רצה להיקבר בארץ ישראל.

ואף הוא גילה בפה מלא, בצורה שאינה משתמעת לב' פנים; שרצונו להיות קבור בארץ ישראל! ארצנו הקדושה חמדת כל הלבבות, כמו שכתוב בחיי מוהר"ן (נסיעתו לנאורישא אות יב) וזה לשונו:

"ואמר [רבינו ז"ל] שהיה רוצה לנסוע לארץ ישראל ולהסתלק שם. אך הוא מתיירא שמא לא יוכל להגיע לשם, וגם אם יסתלק שם, לא יבוא אנשים על קברו ולא יהיה להם עסק ועובדא עם קברו.

ואמר בזה הלשון "עם וועט קיינער ניט קומען אויף דעם קבר מען וועט ניט האבן צי טאהן מיט דעם קבר", אבל כשישכב במדינתנו בודאי נבוא על קברו ללמוד ולהתפלל שם ויהיה לו שעשועים ותענוג גדול מזה"

וכן כתב רבי נתן ז"ל בספר ימי מוהרנ"ת (ה"א כ"ו) וזה לשונו:

בְּקִיץ תִּקְס"ז, אַחַר פְּטִירַת אִשְׁתּוֹ. וְאַחַר שְׁנַסְעֵנוּ מֵאֵתוֹ, בְּעֵת חַיִּיכְרֵתוֹ מִדְּרָבּוֹ לְבֵיתוֹ, בָּא עָלָיו בְּדֶרֶךְ חֲלֵי הַהוֹסֵט (שִׁיעוּל), רַחֲמָנָא לְצִלָּן, וְתַכְּפָּא שְׁעֵשֶׂה הַהוֹסֵט הָרֵאשׁוֹן, אָמַר תַּכְּפָּא שְׁיִסְתַּלַּק (שִׁפְמַר), וְהִתְחִיל מִיַּד לְדַבֵּר מֵהִסְתַּלְּקוּתוֹ. וְאַחַר-כֵּן בָּא לְבֵיתוֹ, וְחֲלֵי הַהוֹסֵט רַחֲמָנָא לְצִלָּן הוֹלֵךְ וּמְתַנַּבֵּר. וְדַבֵּר הִרְבֵּה מֵעֲנֵן הַחוֹלְאָת שְׁלוֹ, שֶׁהוּא מְסַכֵּן מְאֹד, וְצָנָה לְהִתְפַּלֵּל עָלָיו. וְאָנִי לֹא הֵייתִי אֲזֵ אֲצִלּוֹ, כִּי הֵייתִי עֲצוּר בְּמֵאֵהָלוֹב כַּנִּל, וְרַבִּי נִפְתְּלֵי חֲבֵרֵי הוֹדִיעַ לִי תַכְּפָּא אֶת עֵצָם הַצָּרָה הַמְרָה הַזֹּאת, וּבְשִׁמְעֵי – עֲמַדְתִּי מִרְעִיד וּמִשְׁתוֹמֵם, נְעוּיִתִי מִשְׁמַע, פְּלָצוֹת בְּעֵת־תָּנִי.

והוא ז"ל דבר הרבה מענין הסתלקותו, שהיה צריך שיהיה לו ששים גבורים (כמו שהיה להבעל-שם-טוב). ועוד כמה שיחות באלה; ומענין קברו, שהיה רצונו לפע לארץ-ישראל, אך אינו יודע בכחו אם יוכל להגיע לשם, וגם שם לא יבוא אדם על קברו, ולא יהיה להעולם עסק ועשייה עם קברו וכו', וקצת מזה נכתב בבר.

רואים אנו מכל הנ"ל דיבורים מפורשים וגלויים מרבנו ז"ל, שרצונו היה להיות קבור בארץ ישראל חמדת כל הלבבות, וכרצון כל הצדיקים שבכל הדורות, אלא ששתי סיבות שהשעה והזמן גרמתן – הן מנעו ממנו דבר זה.

האם כיום יש את הסיבות המונעות?

א. "הוא מתיירא שמא לא יוכל להגיע לשם":

החשש, מפני הקטרוג, ובמיוחד בהיותו חולה, שמא לא יוכל להסתלק בארץ ישראל, להיקבר בה!

באותם זמנים לא היו מעבירים נפטרים באניות מארץ לארץ. ומי שנפטר באמצע ההפלגה, אם היו מגיעים בזמן מועט לאיזה ארץ, היו מורידים שם את הגופה, ואם לאו היו זורקים אותה לדגי הים.

בספרי רבנו הקדושים, מסופר על נסיעתו לארץ ישראל, שהיו לו מניעות גדולות ועצומות, והיה צריך להתאמץ מאוד מאוד כדי להתגבר על המניעות, והיו לו כל מיני סכנות של מיתה בדרך, והצליח בכח רב להתגבר ולבסוף נכנס לארץ ישראל. וכנראה עתה, כשרצה שוב להגיע לארץ ישראל, לפני הסתלקותו, כשהוא חולה, הוא חשש לא יצליח הפעם להתגבר.

כיום, העברת הציון לארץ ישראל הנה בגדר בטוח לחלוטין מכל הבחינות, למעשה יש התארגנות והערכות של מומחים בארץ ובאוקראינה להעברת כל השמח ורק מחכים לאישור.

ב. "לא יבואו אנשים לקברו ולא יהיה להם עסק עם קברו":

אם היה נקבר בארץ ישראל, באותו הזמן, ידע רבינו ז"ל בבירור, שאף אחד לא יבוא על קברו, ולאחר זמן מה כבר לא יהיה עסק אתו, וחלילה תתבטל במשך הזמן כל דרכו הקדושה ועניינו. ח"ו.

ועל זה מרחיב להסביר רבי אברהם ברבי נחמן ממולשין: (ביאור הליקוטין סי' קנה):

"מחמת שמעוצם הסכנה שנסתכנו אז מאוד רובם ככולם של הנוסעים לארץ ישראל, ידע בברור (שאם היה נקבר בארץ ישראל) שלא יתעורר גם אדם אחד מעיר לנסוע על קברו הקדוש.

כי גם כשנשארו במדינה הזאת (אוקראינה, אומן) נתפרדו מאוד הרבה מאנשיו אחר הסתלקותו הקדושה!!

כי בהראש השנה כימי חייו הקדושים באו אליו לאומן על ראש השנה האחרון, לערך חמש או שש מאות אנשים, (כך שמעתי מאבי ז"ל בשם מוהרנ"ת ז"ל), ואחר כך בראש השנה הראשון שאחר הסתלקותו הקדושה באו רק ערך ששים אנשים ולא יותר.

ואלפי אלפים קל וחומר, שאם היה נוסע לארץ ישראל להסתלק שם, שבודאי לא היו נמצאים רק יחידים מיחידים מגדולי אנשיו שהיו נוסעים לשם, וברבות הזמן היה נשכח הדבר לגמרי" עכ"ל.

כיום, ארץ ישראל מלאה בחסידים של רבנו, במעריצים, והמון עם שנוהג להגיע לקברות הצדיקים. הקיבוץ הגדול של ראש השנה באומן מונה שלושים אלף מתושבי ארץ ישראל ועשרות בודדים תושבי אוקראינה. וכימות השנה יש כמה עשרות של אנשים באומן ורובם תושבי ארץ ישראל. ככה שהציון בארץ ישראל יהיה מלא בהמון מתפללים שיעשו עסק ועוברא בקברו כפי חפצו.

ב' הסיבות הנ"ל, שרבינו ז"ל הזכירם בתור סיבות שמנעו ממנו בשעתו להיקבר בארץ ישראל, כבר במלו היום.

רצה להיקבר ליד אנשיו

החשוב המרכזי במציאת מקום קבורתו, מה שרבנו בחר בסופו של דבר להיקבר באומן, עיקר העניין היה: שרבנו ז"ל ראה שבאומן יבואו אליו יותר אנשים על קברו.

וכמו שכתב ר' נתן עוד בספר חיי מוהר"ן (נסיעתו לנאוריש אות יב) וזה לשונו:

"ומאותו זמן והלאה (רבנו) דיבר הרבה מעניין הסתלקותו, ודיבר הרבה מעניין קברו, וגילה דעתו כמה פעמים בכמה מיני לשונות: שיבואו על קברו תמיד לומר תהילים, וללמוד שם ולהרבות שם בתפילה ותחנונים, ודיבר עם כמה אנשים מעניין זה".

אחרי שר' נחמן השלים עם העובדה שהוא לא יכול להיקבר בארץ ישראל, עלה בליבו רצון להיקבר במקום שקבורים שם צדיקים (שיש בזה ענין גדול מאוד) והוא חשב על העיר לעמברג, הנמצאת באוקראינה. אבל גם זה לא היה נוח לו, שאפילו למברג זה מקום מרוחק לאנשיו. וככה רבי נתן כותב:

"גם כשבא מלעמבערג (עיר) אמר: ששם היה טוב לפניו להסתלק ולשכב שם, מחמת ששוכבים כמה וכמה צדיקים גדולים (כגון: המ"ז, החכם צבי, הפני יהושע, רבי חיים רפפורט, הרבנים הקדושים רבי חיים ורבי יהושע רייזיס שנהרגו על קידוש ה') אך מחמת זה לא היה נוחא ליה להסתלק שם: מחמת ששם לא יבא שום אחד מאנשיו על קברו (אפילו שכל המרחק בין אומן ללמברג הוא סך הכל ערך ארבע מאות ק"מ, אף על פי כן העדיף להיות קרוב יותר לאנשיו כדי שיבואו לקברו!!)"

כי לרבי נחמן מאוד היה חשוב להיקבר במקום שיכלו להגיע אליו אנשיו. כמו שרבי נתן ממשיך:

"ואמר: שכשאחד יבא על קברו ויאמר קפיטל תהלים בהתעוררות הלב, יהיה לו תענוג גדול מזה, ועשה תנועות בגופו ובעצמותיו אז, ורמו שיהיה לו חילוף עצמות אז בקברו כשיאמרו תהלים על קברו, ועוד דיבר בזה הענין כמה פעמים"

בימי מוהרנ"ת רבי נתן מרחיב על החיפוש קבורה:

והנה מן היום שהגיע אליו חלי השעול, שקורין "הוסמ", שהיה יותר משלש שנים קדם הסתלקותו, אמר תכף, שהוא מכרח להסתלק על-ידי זה, והתחיל לדבר מהסתלקותו.

והנה בכל השלש שנים האלה דבר הרבה מהסתלקותו, וכשבא מלמברג, דבר עמנו כמה פעמים איך היה כבר מוכן להסתלק בלמברג, והיה מוכן ועומד לזה, כי לא היה לו שום פחד; והתפאר הרבה איך היה חזק בענין זה, שהיה מוכן להסתלק בלי שום אימה ופחד, אך לא היה נחא לה לשכב שם, אף-על-פי שיש מנחים גדולי עולם, צדיקים מפרסמים מאד, אף-על-פי-כן לא היה נחא לו לשכב שם, מחמת שהוא רחוק מאנשי-שלומנו, ולא יבוא שום אחד על קברו, ולא יהיה להם עסק ועבדא עם קברו.

וספר עמנו כמה פעמים מענין מקום קבורתו, שהיה נכר מדבריו, שהוא דורש ומחפש בדעתו לבחר לו איזה מקום שישכב שם, אך עדין אינו מוצא לעצמו מקום קבורה פרצונו; וספר עמנו כמה מקומות, ואמר, שבמלמברג היה טוב לפניו לשכב שם, מחמת שישם קבורים צדיקים גדולים, אך לא הוטב בעיניו מחמת הנ"ל, ופה ברסלב גם-כן אינו טוב בעיניו לשכב כאן, וכיוצא בדברים האלה דבר כמה פעמים, עד שבא לאומין; אז אמר, שבכאן באומין, טוב לפניו להסתלק, כי מנחים שם קדושים הרבה.

החישוב המרכזי במציאת מקום מנוחתו היה: מקום שיבואו אליו כמה יותר אנשים ללמוד ולהתפלל, ומשום זה נמנע מלהיקבר בארץ ישראל.

וגם כשהוא אמר על אומן שזה מקום טוב, בגלל שיש שם את הנרצחים וכו', זה להסביר את הסיבה שרבו העדיף את אומן ולא את ברסלב ולא כל מקום

אחר הסמוך לאנשיו. אבל אם למברג היה מקום קרוב לאנשיו, היה מעדיף את למברג על אומן. וכל שכן את ארץ ישראל, אם זה היה קרוב לאנשיו.

ולכן בימינו אנו, כאשר נזכה שרבינו ז"ל יהיה בארץ ישראל, יתקיים רצונו ז"ל מכל הצדדים, ביתר שאת וביתר עוז, ואף יהיו ימים שביום אחד מהם יבאו אליו בארץ ישראל יותר ממה שבאים אליו באוקראינה במשך כל השנה!!!!

"להישאר בנינו" - רק ארץ ישראל

רבנו אמר שתי דברים בנשימה אחת, מסתבר שזה תלוי בזה:

"אני רוצה לישאר בינכם, כי כל העולמות תלויים בזה, כמה שנשאר בנינו. ואמר: המקום שלי הוא רק ארץ-ישראל; מה שאני נוסע, אני נוסע רק לארץ-ישראל, ולפי שעה אני רועה בברסלב" (חיי מוהר"ן סימן קנו)

כל מה שרבנו רוצה, להיות קרוב אלינו. וזה מדהים, שכבר אז כשאמר: "אני רוצה לישאר בינכם" הוא מיד מדגיש שהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל!

אלא, שכשהוא אמר את זה, לפני מאתיים שנה, אנשיו לא היו בארץ ישראל, אז הוא נשאר איפה שאנשיו, אבל זה רק "לפי שעה", זה הדרך לארץ ישראל, כי "מה שאני נוסע, אני נוסע רק לארץ ישראל", כך בסופו של דבר הוא יהיה אתנו בארץ ישראל. כי כאן בארץ ישראל זה המקום שלו, "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל" (עיין בליקוטי הלכות מילה ג' שמבאר את העניין של הדרך לארץ ישראל, שבהכרח צריך שקודם לכן הקדושה תהיה בידי הקליפה ע"ש)

כותב רבי אברהם ברבי נחמן זצ"ל (ביאור הליקוטים): **"בארץ ישראל הוא מקומו האמיתי והנצחי"**

סיכום חיפוש מקום קבורה

המעייין בימי מוהרנ"ת (ח"א סי' כו) ובמיוחד בחיי מוהר"ן (נסיעתו לנאווריס סי' יב), יראה בצורה גלויה - שרצונו של רבינו היה להיקבר רק בארץ ישראל! וכלשון ראב"ן בשם רבי נתן: "בסיבת הדחייה מפני השעה" נמנע הדבר. והמעייין יראה את המהלך: כאשר לא ניתן בידו הדבר להיקבר בארץ ישראל אז הוא רצה להיקבר בעיר לעמבערג [באוקראינה] מקום מנוחת הצדיקים, ואז מפני החשש שלא יבואו לקברו (אם יקבר בלעמבערג) אז הוסכם בלבו (בתור אפשרות שלישית) להיקבר באומן.

ארץ ישראל. [אי אפשר, כי אולי לא יוכל להגיע. סיבה שנייה: בארץ ישראל לא היו אנשים שיבואו לקברו] לעמבערג. [עדיין רחוק מאנשיו, ולא יגיעו עד אליו] אומן. [סמוך לאנשיו, מקום טוב מאוד - ביחס לשאר המקומות הסמוכים]

הר ציון בירושלים, זה מקום קרוב לאנשיו, אנחנו תושבי הארץ. ושם יש את המעלה של לעמברג: סמוך לקברות כל הצדיקים בהר הזיתים, סמוך לכותל, לקבר דוד המלך. וזה בארץ ישראל!!!

היסטוריה

ההלכה היהודית אינה מתירה להעביר עצמות נפטר [קבר] ממקום למקום, אלא אם כן הקבר נמצא בחו"ל ורוצים להעביר לארץ ישראל. אפילו לאחר שנים רבות. וזה נחשב אף למצווה. מצווה גדולה ולפעמים אף חוב להשתדל לזה, במידה והמת הודיע לפני פטירתו על רצונו להיקבר בארץ ישראל. (בירור הלכתי נציג בפרק הבא). לא פעם אחת בהיסטוריה, קיימו הלכה זו. מספר צדיקים ידועים זכו לזה.

ראשון להם הוא יעקב אבינו, שמת ונחנף במצרים ולאחר מכן הועלה לארץ כנען ונקבר במערת המכפלה כפי שציווה.

אף יוסף ביקש מאחיו קודם מותו במצרים: "פקד יפקד אלקים אתכם והעלתם את עצמתי מזה". אכן, אחר מותו נחנף יוסף והושם בארון במצרים (שם נ כו), ובשעה שיצאו בני ישראל ממצרים (שם יג יט): "ויקה משה את עצמות יוסף עמו" כדי לקיים את השבועה שהשביע יוסף את אחיו שיעלו את עצמותיו עימם. לאחר שהגיעו בני ישראל לארץ והתנחלו בה, קברו את יוסף בשכם.

התופעה של העלאת מתים לארץ ישראל וקבורתם בה עתיקה מאוד, והיא שכיחה גם כיום. דבר פחות שכיח, שיפתחו קבר של אדם שמת ונקבר בחוץ לארץ, ויעלו עצמותיו לארץ ישראל. אך כנ"ל במשך הדורות היה שהעלו עצמות אדם שנקברו בחוץ לארץ וקברו בארץ ישראל.

נציין כאן מקרים אחדים מהתקופה האחרונה:

בשנת תשי"א נשאל הרב בן ציון מאיר חי עזיאל, אם מותר לאחרון יהודי העיר קובל שבוהלין (בפולין), שהיה כהן, לקחת אפר של קדושי עירו שנספו בשואה ובתוכם כל בני משפחתו, ולהביאו לארץ ישראל. הרב התיר זאת, וראה בכך קבורת מת מצווה.

לפרסום רב זכה בזמנו מקרהו של ר' חיים יוסף דוד אזולאי, החיד"א. החיד"א נולד בירושלים בשנת תפ"ד ונפטר בשנת תקס"ו בליוורנו שבאימליה, שבה שהה בתקופה האחרונה של חייו. בשנת תש"ך הועלו עצמותיו להר המנוחות בירושלים עיר הולדתו, ושם הוא נקבר ב-ב' באייר. מפני מה הועלו דווקא

עצמותיו של החיד"א? בעיקר הייתה זו יזמתו של הרב יצחק נסים, בשנת תשמ"ז, כאשר מלאו 150 שנה לפטירת החיד"א, שכן חיבה מיוחדת הייתה לרב נסים לחיד"א, לפועלו ולכתביו. בשנת תשי"ט הקימו הרב נסים וד"ר נכון את אגודת נאמני יד החיד"א. זו השיגה אישור מקהילת ליוורנו להעברת עצמות החיד"א לישראל.

היו גם אדמור"ים שנקברו בחו"ל, ולאחר זמן הועלו עצמותיהם לישראל. כך למשל ר' ישראל הגר מוויזניץ, נפטר ברומניה בשנת תרצ"ו, ובשנת תשי"י הועלו עצמותיו לקבורה בבני ברק. וכן ר' יואל מושקביץ, האדמו"ר משאץ, נפטר ברומניה בשנת תרמ"ו ובשנת תשל"ח נקברו עצמותיו בהר הזיתים.

לפי ההלכה זו מצווה!

למדנו במפורש, שרצון רבנו היה להיקבר בארץ ישראל.

ולמדנו שכעת אין את הסיבות שמנעו אותנו אז מלהיקבר בארץ ישראל. ולמדנו עוד, שכעת, מלבד מעלת קבורת ארץ ישראל, ומלבד הרצון שלו להיקבר בארץ ישראל, הרי שקבורת ארץ ישראל זה בזמן הזה, משמש את רצונו של רבנו בכל האופנים והתנאים להם הוא חפץ בקבורתו.

ובפרק זה נלמד מה ההלכה קובעת באופן כזה, האם יש היתר או אפילו חיוב להעביר את הקבר מחו"ל לארץ ישראל:

בשולחן ערוך (יורה דעה סי' שס"ג ס"א) לגבי פיגוי קבר:

"כדי לקברו בארץ ישראל - מותר"

וכן הוא במור ולבוש ואין מי שחולק על זה.

בשו"ת מהרשד"ם (חלק יורה דעה סי' ר"ג) אחרי שהפליא לבאר כל השיטות הנאמרות בזה בחז"ל בבבלי וירושלמי, סיכם חד משמעית:

"מצוה להעלות קבר לארץ ישראל!"

בתשובות רבי לוי בן חביב (סי' ס"ג) והובאו דבריו להלכה ב"פתחי תשובה" (שם סק"ב) ואין גם על זה חולק: תלמיד חכם שסבר בחייו שאין להעביר קבר לארץ ישראל, אף על פי כן, מצוה לבניו להעביר את קברו לארץ ישראל, "ועליהם תבוא ברכת טוב"

המהרש"א כתב: ודאי זכות גדול הוא למי שבא גם כדור הזה לארץ ישראל, גם במותו.

בתלמוד מס' פסחים דף קי"ט: "... אומרים לו למושה: "טול וברך", ומושה אומר להם: "איני מברך, שלא זכיתי להיכנס לארץ ישראל לא בחיי ולא במותי". כמה הצמער משה רבינו על שלא זכה להיקבר בארץ ישראל!!!, אף במותו. ואצל משה זה היה גזירה שלא יכנס לארץ ישראל גם אחרי מותו. (כמוכן שעל רבי נחמן אין גזירה כזו)

וכן פסק הרמב"ם (הלכות מלכים פ"ה הלכות ט"א): "...ואעפ"כ גדולי החכמים היו מוליכים מיתיהם לשם, צא ולמד מיעקב אבינו ויוסף הצדיק" (שנפטר בחו"ל והעבירו גופתם לארץ ישראל). וזו הייתה השתוקקותם של כל הצדיקים בכל הדורות.

בשו"ת הרמב"ם [סי' קמ"ז, במהדורת פריימן סי' שע"ד]: "שאלה: אחד מישראל שהיו לו אם ואב שהשתוקקו להיקבר בארץ ישראל, וסייע אלקים לאחד מבניהם, שלקח עמו עצמות הוריו וקברן קרוב לירושלים. היש לגנותו?, והאם עשה בזה מצוה או עבירה? תשובה: מה שעשה הוא טוב מאוד, וכך עשו גדולי חכמי ישראל"

וכן פסק ב"אור זרוע" [סוף כרך ראשון ה' אבילות סי' תי"ט] וז"ל: "מה שפירשנו שאין להוליך את המת מעיר שיש בה בית הקברות לעיר אחרת, כל זה מדובר רק מחוצה לארץ לחו"ל, אבל מחו"ל לארץ ישראל בן מוליכין".

וכן פסק בשמו ב"הגהות אשרי" במס' מועד קמ"ן (פרק אלו מגלחין בהג"ה על דברי הרא"ש שם, סימן ל"ט) וכן פסק הרמב"ן ב"תורת האדם" (שער הקבורה דפוס חדש עמוד ק"ב) שמוותר לפנות המת להעלותו לקברו בארץ ישראל, וכן פסק רבנו ירוחם (נתיב חכ, חלק א דף רכ"ט ע"א) וכן פסק ר' אהרן מלונגיל (אורחות חיים חלק ג' הלכות אבל סימן כד). עיי"ש, וכן כתב ב"כל בו"

וכן כתב בשו"ת הרדב"ז [בד' תשובות בחלק ב', כסי' תרי"א סימן תשל"ב וסימן תשמ"א, ובתשובות כתי' סי' קצ"ו]: זה היה מנהג פשוט אצלם, להעלות מיתיהם לירושלים!!! ואין בזה משום חשש בזיון, כי נוח למת בכך!!!
וכן הסכמת האחרונים!

עיון בשו"ת חלקת יעקב [לגאון ר' מרדכי יעקב ברייש זצ"ל, ח"ג סי' קמ"ב]: מותר להעלות נפטר שנקבר בחו"ל לארץ ישראל, וכתב שאין כח ביד שום חכם מחכמי הדור לומר שלא לעשות זאת!!!

[וכן פסק הגאון ר' משה פיינשטיין [באגרות משה יו"ד ח"ב סי' קנ"ד]

וכן פסק ר' יואל טייטלבוים [בשו"ת דברי יואל סי' פ"ה]: "לכן נראה שמי שהוא אדם כשר וגם היכולת בידו או ביד משפחתו, בהחלט יכול להביאו לארץ ישראל."

בשו"ת הר צבי להגאון ר' צבי פסח פראנק (חו"ד סי' רע"ד) נשאל אודות המנהיג של קרלין שנפטר בארה"ב ורצו להעלותו להיקבר בארץ ישראל והיו מערערים על כך והעלה להתיר ומסיים: מצוה להביאו ולקברו בארץ ישראל ומי שמעכב [להעלותו לארץ ישראל] יחוש לנפשו שלא יהיה לו חלק בין הגורמים צער של אותו צדיק, וכל המכבד את ארץ ישראל יזכה לראות בשמחתה"

בשו"ת שבט הלוי [ח"ב סי' רז], כתב: "הנה נשאלתי בזה כבר כמה פעמים, ואין שום ספק בדבר!! שצריך לעשות כן, ומצוה יש בזה, ואלו שלא התירו, היה רק לכאלה שמאסו בארץ ישראל וחמדו ישיבת חו"ל, אף שהייתה להם אפשרות להתיישב בארץ. להם הם אסרו להעביר קבר לארץ ישראל."

בשו"ת דבר יהושע [ח"ג סי' ג"ז] לומד מזהר הקדוש [פ' תרומה דף קמ"א]: שמותר להעלות עצמות מי שנפטר ונקבר בחו"ל - לארץ ישראל, ובמח שזה מותר לפי התלמוד והפוסקים. וכן פסק בשו"ת ציץ אליעזר [ח"א סי' ע"ה]. וכתב שיש ענין מיוחד לקברו בירושלים על פי דברי הרמב"ן. וע"פ הרמב"ם, וע"פ הרדב"ן. [וע"ש מש"כ בשם הגאון ר' יצחק פרחי]. וכן פסק בפשטות בשו"ת שרידי אש [ח"ב סי' ק"ל] וכן פסק הגאון מדעברעצין [בשו"ת באר משה ח"ג סי' קע"א]. וכן פסק הגאון ר' מנשה קליין [בשו"ת משנה הלכות ח"ד קמ"ה] דמותר ומצוה איכא.

בשנים האחרונות העלו מחו"ל לארץ ישראל קברות של כמה וכמה צדיקים, כמו החיד"א, ורבי מאיר שפירא מלובלין, ועוד.

כל שכן וכל שכן - בענין רבינו, שאמר דברים מפורשים שרצונו להיקבר בארץ ישראל חמדת כל הלבבות, אלא שלא דחק את השעה, ונמנע לפי שעה מפני שתי סיבות שכבר עכשיו במלואו, ואשר על כן - פשוט שמצווה רבה לבצע רצונו הקדוש!!!!

ניצחתי ואנצח

רבנו אמר "ניצחתי ואנצח", השאיר את זה כמון נחמה לפני פטירתו.... וכל חסיד ברסלב שר את המילים הללו בהתרגשות מלאה, וכמו כל שירי ברסלב גם השיר הזה, עם המילים הללו, הצליחו לחדור להרבה נפשות מישראל גם לאלו שאינם מהחסידים.

ומאחר ואלו מילים כה מוכרות, גוברת השאלה - מה פשרן? מה הכוונה "ניצחתי ואנצח"? מתי הוא ניצח ומתי הוא ניצח. איך הוא ניצח ואיך הוא ניצח? שאלה כזו, הכי טוב לשאול את רבי נחמן בעצמו:

וכך רבי נתן כותב בחיי מוהר"ן י"ד:

"שזה עקר נצחון המלחמה: בשזוכין לבוא לארץ-ישראל.

ואמר בזו הלשון: מי שרוצה להיות יהודי, דהינו לילך מדרגא לדרגא, אי אפשר בי-אם על-ידי ארץ-ישראל; וכשמנצחין המלחמה, אז נקראין "איש מלחמה". כי קדם שמנצחין המלחמה, אז: "אל יתהלל חוגר במפתח", רק בשמנצחין המלחמה, אז הוא איש מלחמה. ואחר-כך התחיל לדבר מהנשמה ונתלהב מאד, והרים קולו ואמר: יש נשמה (נשמת הצדיק) וכו', בנדפס בספר בסימן הנ"ל, רק שבכתבתו התחיל תקף מהנשמה, אבל באמירתו התחיל מארץ-ישראל כנ"ל.

אחר-כך שאלתי אותו: מה פונתכם במה שאמרתם, שארץ-ישראל היא גדולה כל-כך ושזה עקר נצחון המלחמה?.

ונער בי וענה ואמר: פונתי, ארץ-ישראל הזאת בפשימות עם אלו הבתים והדירות. כלומר, שכל פונתו במה שהאריך במעלת ארץ-ישראל, פונתו בפשומו: על ארץ-ישראל הזאת שבגוי-ישראל נוסעים לשם!! שרצונו שכל איש ישראל, כל מי שרוצה להיות איש ישראל באמת, יסע לארץ-ישראל, ואף-על-פי שיש לו מניעות רבות על זה, ישבר כל המניעות וילך לשם, כי זה עקר נצחון המלחמה בשזוכין לבוא לארץ-ישראל.

...נאני ישבתי סמוך מאד אליו והסתכלתי בו וראיתי שאמר התבות:
"תשעה תקונין יקירין אתמסרין לךקנא" (הנאמר בתורה זו), בכחות
גדולות מאד מאד עד מצוי הנפש ובאימה ויראה ורתת וזיע, אשר אי
אפשר לשער. ותפס את זקנו כמה פעמים בכחות גדולות; ואי אפשר
לצייר זאת בכתב.

למדנו: לפי דעת רבי נחמן, ניצחון = כניסה לארץ ישראל.

עוד למדנו: כשרבי נתן שאל את רבנו בתמימות, אם כוונתו לארץ ישראל ממש
או שכוונתו לעניינים רוחניים, ולא דווקא ארץ ישראל ממש? ורבנו גער בו על
השאלה הזו - 'במח שהכוונה לארץ ישראל ממש!'

עוד למדנו: כאשר רבנו דיבר על ניצחון המלחמה רק כשמגיעים לארץ
ישראל, באותה נשימה דיבר על נשמת הצדיק 'יש נשמה' וכו'. וגם שכשרבנו
אמר את הדיבורים האלו התעורר בו איזה משהו שגרם לו לתפוס את זקנו
בכוחות גדולים שאי אפשר לכתוב ולצייר את זה...

אחרי שנפנים את כל הנ"ל, יהיה לנו קל מאוד להבין את הכוונה: "ניצחתי
ואנצח". "ניצחתי": רבנו הצליח במסירות נפש ובמלחמות נוראות להגיע
לארץ ישראל. בצעירותו. "ואנצח": במהרה בימינו, כשזוכה להעלאת
עצמותיו הקדושות לארץ ישראל!!!!

ימי מוהרנ"ת ח"ב א,ב: כמה צריכין להתחזק לבוא לארץ-ישראל כל מי
שרוצה להיות איש ישראלי באמת מגדול ועד קטן, כי קדשת ארץ-
ישראל מספיק לבלנו, כי כל אחד מישראל מגדול ועד קטן, יש לו
איזה חלק בארץ-ישראל, ושם חיינו, שם קדשתנו, שם ביתנו, שם
ארצנו, שם אדמתנו, שם חלקנו, שם גורלנו, ובחוי-לארץ אנהנו גרים
באורח נטה ללון, המתגולל בחוצות ובשנקים וברחובות, כי אין זה
אדמתנו וחלקנו כלל; ועל-כן נקראת חוי-לארץ "חוי" דיקא, כי בחוי

אנו עומדים, בחיץ ממש, ואין איש מאספ אוֹתנו הביתה, עד אשר נבוא על אדמת הקדש.

יותר מזה עין בדברי רבנו, וזרוננו לברכה, בתורה "ט' תקונין" (סימן כ) ובתורה "ארץ אכלת יושביה" (סימן קכ"ט) ובתורה מעגן אנשים פשוטים על פסוק נתחנן (בלקוטי תנינא, סימן ע"ח) ובתורה "מי שידע מארץ-ישראל" (סימן מ') ובתורה של אריכת-אפים (בלקוטי א', בסימן קנ"ה) על פסוק: ניהר משה ויקד ארצה: מה ראה – ארך-אפים ראה, ועל-ידי זה: ויקד ארצה, לשון ביקד וקוד אש, שהיה לבו בוער לארץ-ישראל וכו', ועוד בכמה תורות.

ועין בחדושינו מה שזכרנו השם יתברך לכתב על זה לבאר ולהרחיב הדבור איך כל קדשת איש הישראלי וכל נצחון המלחמה, שצריכין לנצח בזה העולם, הכל הוא לזכות לבוא לארץ-ישראל. השם יתברך יזכיר לבוא לשם מהרה ולפעל שם מה שאני צריך לפעל בארץ-ישראל באפן שאזכה לשוב אליו יתברך באמת ובשמה ובטוב לבב ולהתחיל מחדש בעבודתו יתברך להיות פרצונו ונרצונו רבנו וזרוננו לברכה באמת עד עולם. והשם יתברך ירחם על כלל ענתו ויביא לנו במהרה את משיח צדקנו, ונזכה בלנו לשוב לארצנו לשבת על אדמתנו ולשמח בבנין בית- מקדשנו במהרה בימינו, אמן, בן יהי רצון.

זה ימים רבים שיש לי בסופים ונעגועים והשתוקקות לארץ-ישראל, ולמן היום אשר שמעתי מרבנו ז"ל התורות, המדברים מעצם קדשת ארץ-ישראל, ומכלם מוכן, שכל קדשת איש הישראלי תלוי בארץ-ישראל, מאז ועד עתה הגה אש תוקד בקרבי, בוער ברשפי אש שלהבת יה לזכות לבוא לארץ-ישראל;

ובפרט מעת ששמעתי התורה הנוראה "ט' תקונין", שהזכיר אז רבנו ז"ל בעת שאמר התורה הנ"ל: וכל מי שרוצה להיות איש ישראלי, דהינו שילך מדרגא לדרגא, אי אפשר לזכות לזה כי-אם על-ידי ארץ-ישראל. ואמר אז: בשמנצחין המלחמה ובאין לארץ-ישראל – אז נקרא "איש

מלחמה", כי קדם שבאין לארץ-ישראל, או "אל יתהלל חוגר במפתח", אבל בשמנצחין – אז נקרא "איש מלחמה". ואחר-כך אמר כל התורה הנ"ל איך זוכין לבוא לארץ-ישראל; אשרי און השומעה.

ואחר-כך, סמוך אחר שאמר התורה הנ"ל, שאלתי אותו ז"ל: מה בונתכם בזה שאמרתם, שהעקר הוא ארץ-ישראל? ונער עלי וענה ואמר: בונתי בפשטו, את ארץ-ישראל הזאת עם אלו הבתים. ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "איך מיין מאקי דאם ארץ-ישראל מיט די שמייער מיט די הייער". הינו שכל בונתי בפשטו, שצריך כל איש ישראל לבוא לארץ-ישראל הנשמי הזה, שמישב באלו הבתים והחצרות, העומדים שם בצפת ומכניה ושאר מקומות ארץ-ישראל, כי כל המצוות צריכין לעשות בפשטו דיקא, ואי אפשר לזכות אל הקדשה כי-אם על-ידי ארץ-ישראל הזה, הידועה לנו שישאל נוסעים לשם.

השלמות: ציון רבנו בארץ ישראל!

הרב החסיד ר' שמואל הורוביץ:

"וכבר אמרתי באומן שיש שלושה דברים: הצאן והמרעה והרועה והם לא ביחד, שכינתא בגלותא, הרועה הוא ציון רבנו הנמצא באומן, המרעה הוא ארץ הקודש, הצאן זה אנ"ש, מעט ברוסיא מעט בארץ הקודש והשאר בפולין,

אבל צריך שיהיה הכל ביחד אין שלימות יותר מזה. ה' ית' יזכנו לזה בקרוב, אמן כן יהי רצון"

(ימי שמואל, רא).

אכן לזה יתפלל כל חסיד, לזכות שציון רבנו יהיה בארץ ישראל, תכף נראה זאת גם במכתב של ר' אברהם ב"ר נחמן.

ולזה פעל ר' ישראל דב אודסר להעביר את עצמותיו של רבנו לארץ ישראל. [בהמשך נביא את שיחותיו של ר' ישראל בעניין זה]

ולזה אנו מצפים לעורר את הלכות שירצו את ציונו הקדוש בארץ ישראל, ולזכות לזה בפועל, שציונו הקדוש יהיה בארץ ישראל על ידי שנקיים את ההלכה שאומרת שזה מצוה להעביר קבר מחוץ לארץ לארץ ישראל, בפרט כשהנפטר גילה דעתו שרצונו להיקבר בארץ ישראל.

מכתב מרני אברהם בן ר' נחמן

ר' אברהם בן ר' נחמן, העתיק בספרו "ביאור הליקוט" חלק ממכתב. המכתב נשלח לחבר, שהיה בניהם דין ודברים לגבי נסיעה לארץ ישראל.

באותו הזמן נפתח ליהודים רבים האפשרות להגיע לארץ ישראל, בניגוד לזמנים קודמים, כמו בזמן רבנו ורבי נתן, שאז היו מלחמות וסכנות להגיע לארץ ישראל, וגם היו ספינות פחות במיחותיות וכו'.

ר' אברהם סבר שצריך לנסוע לארץ ישראל על פי דעת רבנו ואף להשתקע שם, ואילו חברו סבר שצריך להישאר בחו"ל באזור מדינות רוסיה, בשביל להיות קרובים לציון של רבנו. כי רבנו אמר "אני רוצה להישאר בניכם"

"הנני להציג לפניך הקורא, גם ראשי פרקים' מהמכתב אשר הכנתי בעניין זה: על אודות הנסיעה לארץ ישראל, שדיברנו בהיותי אצלו. אין ביכולתי ועניות דעתי לברר ולקבוע ההלכה כמותו (הדעה שלך, שלא לעזוב את ציון רבנו, אינה מסתברת):

כי מה נעשה בבוא הגאולה הכללית? (בעת קיבוץ כל הגלויות, כשכל ישראל יקבלו את האות) לנסוע לארץ ישראל?, האם נחשב (בוה שיסעו כולם

לארץ ישראל) על ידי זה ח"ו לנפרדים ונרחקים מאדמו"ר ז"ל, על אשר
(אמר) "אני רוצה להשאר ביניכם" וכו'?

הם מלהזכיר ולאמור דבר כזה! שאין לו שחר!

כי כל זה דיבר ואמר (מה שבחר לא להקבר בארץ ישראל ונקבר באומן כדי
"להשאר ביניכם") מחמת שמעוץ הסכנה שנסתכנו אז מאוד רובם ככולם
של הנוסעים לארץ ישראל, ידע ברור כאור היום, שלא יתעורר גם
אחד מעיר לנסוע לשם על קברו הקדוש.

(רבנו לא הלך לארץ ישראל ובחר להיקבר באומן "במדינה הזאת", וגם אז:) כי גם
שנשאר במדינה הזאת, נתפרדו מאוד הרבה מאנשיו אחר הסתלקותו
הקדושה (הרבה מאנשיו לא התאמצו להמשיך את עניינו ולבוא לקברו).

(רבנו היה מקבץ אצלו בחייו בראש השנה, ולפני שהסתלק מן העולם הוא רימו
שיבואו אליו לראש השנה גם אחרי פטירתו)

בהראש השנה בימי חייו הקדושים באו אליו לאומן על ראש השנה
האחרון לערך חמש או שש מאות אנשים, ואחר כך בראש השנה
הראשון שאחר הסתלקותו הקדושה, באו למספר ולא היו רק ערך
ששים אנשים ולא יותר.

(רואים מכאן, שאפילו שנקבר קרוב לאנשיו, לא התאמצו להגיע אליו הרבה אנשים)
ואלפי אלפים קל וחומר, שאם היה נוסע לארץ ישראל להסתלק שם,
שבוודאי לא היו נמצאים רק יחידים מיחידים מגדולי אנשיו שהיו
נוסעים לשם, וברכות הזמן היה נשכח הדבר לגמרי. (ולכן רבנו בדעבד
נקבר באומן, רק כדי שיהיה המושכות ולא ישכח ח"ו ענינו לגמרי. בלי סיבה זו, הוא
היה מתאמץ להגיע לקבורה בארץ ישראל. במידה והוא היה רואה שהוא יכול
להגיע. כי כל רצונו היה שיוכלו להגיע אליו)

ובאלה הימים, (שפסקו או המלחמות באזורים והיה יותר בטוח להגיע בספינות
ממדינת רוסיה לארץ ישראל) שכבר זכינו לשמוע "קול הקורא במדבר, פנו
דרך ה', כל גיא ינשא, וכל הר וגבעה ישפלו וכו'", ובמים עזים נתן לנו
השם יתברך את הדרך ונתיבה בנפלאות שלא היו מעולם!, וכל מחיר

הנסיעה לבעל הספינה ברצוא ושוב הוא 25 רובל כסף, והדרך כבוש ותמירי, עד שיש ביכולתו לנסוע ולכוא ברצוא ושוב גם משם לאומאן לימי ראש השנה הקדושים".

(ועכשיו ר' אברהם מעלה תמיהה על חברו שסבר שמי שנסע לארץ ישראל ממדינת רוסיה הוא כביכול מתנתק מרבנו:)

"ואיך נכנה ונקרא בשם פירוד והרחקה מאדמו"ר הקדוש ז"ל, להיושב בארץ עיר אלקינו?! ונכנה ונקרא בשם 'קירוב ודביקות לאדמו"ר ז"ל' להיושב בארץ העממים!?!?"

עכשיו ר' אברהם מתחיל לבאר לנו גדולת מקום ציון רבנו הקדוש, וגודל החשיבות שנשמות ישראל יגיעו אליו:

"מבואר מדבריו הקדושים (של רבנו) גם במקום אחר, ש"בית השם" הוא העדן העליון, עין לא ראתה וכו'.

ונוכרתי מכל זה במאמר רבי נתן ז"ל, שבפמירת אדמו"ר ז"ל בלילה האחרונה, (רבנו) חשב כל הלילה, (על) הכתוב: "ראשית ביכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך" וכו', ושאהר כך עלה בדעתו (של רבי נתן) שמבואר בכתבי האריז"ל: שזה סוד הסתלקות והתעלות גדולי הנשמות וכו'. (שמתבאר מזה שמקום גניזת הצדיק מכונה בשם בית ה')

(נאמר בפסוק: "כי מה נורא המקום הזה, אין זה כי אם בית ה' ומשיחו" (רואים מהפסוק שבית המקדש מכונה בית ה' ובית "משיחו", כלומר שלמה המלך שבנה את בית המקדש, שהוא הצדיק) הרשום בשם מ'ש'ה' הנמצא באותיות ש'למ'ה' בן דוד, שעליו יסובב הכתוב "כי בית יעשה לך ה'".

שמוזה מבואר, שגם אדמו"ר ז"ל בעצמו - הוא בעיקר בית אלהותו וחכמתו יתברך.

ומיושב לפי זה פליאות מאמר של חז"ל, על אודות הכתוב: "כי על אפי וחמתי וכו'", שבסיבת קלקולו (של שלמה המלך) בפרמיות (כאשר הוא)

חמא בבת-פרעה, נתעורר ויצא הקלקול והחורבן בכלליות לכל נפשות ישראל (שלכאורה זה תמוה, למה בגלל חמא של שלמה נעשה חורבן בית כללי? ולפי מה שהתבאר עד עכשיו אז זה מובן:), יען כי נשמתו וחכמתו (של שלמה המלך) שהיא למעלה מכל האדם, (היא) הייתה העיקר בבית ובנין הכללי (של המקדש) אשר בנה. (כלומר, שבית ה' זה החכמה של הצדיק של הדור ולכן כשהוא חמא מימלא נעשה חורבן גם בבית המקדש)

כי כל מה אשר תהיה ציון למשכן כבוד הבורא יתברך, וזאת שכינתו ומנוחתו וכסא כבודו על הכל - הוא רק בסיבת רצונו ותאוותו כביכול להיות שכינתו בנשמות ישראל שלמטה, הגדלים מעדן בית אלקינן, והעיקר בהמובחר והראש לכולם, שהוא ראש הבית. כמבואר כל זה מצירופי דברי אדמו"ר ז"ל.

ולאשר גם הצדיק בעצמו מוכרח לחפש ולמצוא בכל עת חלקי רוחו ונשמתו [כמבואר גם זה מדבריו ודברי מהר"ת ז"ל שמבאר בהם], (גם הצדיק כמו השכינה, תאוותו להיות עם נשמות ישראל, ולכן) הוכרח גם אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולבוא ולקבוע שם מקומו לנצח. (להגיע לאומן, היכן שיבואו אז לקברו, ולכן הנציח עצמו שם כי שם היו אנשיו שיבואו לקברו.)

וכל אשר יצא משם (שיצא מארץ ישראל חזרה לרוסיה) לא הייתה זולת על דעת לחזור ולבא לשם (לארץ ישראל) עם כל נפשות ישראל המוכרחים לכל זה, ולא להשתקע בחוץ לארץ בתמידות!

כמבואר מדבריו הקדושים [ליקוטי הלכות, הלכות נטילת ידים לסעודה הלכה ד' אות ו' ובהלכות דברים הנוהגים בסעודה הלכה ד' אות ו'] ובחיי מהר"ן בסיפור נסיעתו לנאוריימ'ש: שלפי-שעה לבד הוא רועה בברסלב ושאר מקומות, אבל מקומו האמיתי והנצחי הוא בארצו ועירו לבד (ארץ ישראל, 'המקום שלי הוא רק ארץ ישראל')

וכן נשמע מפי רבי נתן ז"ל, שגם כל פמירתו (של רבנו במרם עת) לא הייתה זולת בסיבת הדחיה מפני השעה וכו' וכו' (שבאמת היה צריך

לגמור עניינו וזה כולל גם חזרה לארץ ישראל, אבל הוצרך להפטר בטרם עת וכמו
כן הוצרך להקבר ברוסיה).

**כי נשמת משה משיח נמצא בארץ ישראל ובחוף לארץ, ועיקר מקומו,
במקום הקודש. (ארץ ישראל -ירושלים)**

(רבנו מדבר בליקוטי מוהר"ן ש: **בארץ ישראל אותיות ר'בי', ובחוף לארץ
ר'בי', אבל העיקר, הוא לבוא מאותיות ריב לאותיות רבי.**)

עד כאן המכתב.

ראינו את כל המכתב, בו ר' אברהם משבח את ציון רבנו ולא מערער חס
ושלום על נסיעה לאומן, אפילו מארץ ישראל הוא אומר שצריך לנסוע לאומן,
כפי מנהג חסידי ברסלב לדורות.

אבל מאידך, מורה בפשטות: שהיושבים בארץ ישראל הם זוכים לקרבת
הצדיק! ושצריך לעזוב את חו"ל ולהגיע לארץ ישראל ומארץ ישראל להתאמן
לנסוע לאומן. ולא לחשוב (כמו טענת החבר) שחלילה זה נחשב הפרדות מרבנו
בוה שמתרחקים מרוסיה לארץ ישראל, כי הצדיק נמצא גם בארץ ישראל
ומאיר בה בעיקר.

ראינו, למרות שאז לא הייתה באפשרות מבעית להעביר קבר מרוסיה
לישראל, שבכל זאת ר' אברהם מדבר בצורה ברורה ופשוטה, ומעורר את
העניין שרבנו יגיע לארץ ישראל! כי ארץ ישראל זה מקומו.

אילולא היה מצווה על פי ההלכה, להעביר קבר לארץ ישראל, אז היה צורך
לשכנע את עצמינו שהוא מדבר על איזה מן קימה מן הקבר, משהו על טבעי,
שרבי נחמן יקום מקברו ויעופף לארץ ישראל.

אך מאחר והאפשרות המבעית היא מצווה מההלכה, אז אין ספק שהעברת
הציון לארץ ישראל, היא האופציה לקיום דבריו של ר' אברהם, במה שאמר
שרבנו יגיע לארץ ישראל וכאן מקומו.

ובשיא הבירור, בלי מיפת בלבול, רק אברהם כותב שרבנו בחר להיקבר באומן רק בדיעבד ולא לכתחילה בכלל, ואין ספק שדעת ר' אברהם ברורה ופשוטה: שרבנו רוצה רק ארץ ישראל ולא אומן!!!

בודאי שבברסלב יש יותר התחשבות בדעתו של ר' אברהם, מאשר אותו חבר שסבר אחרת ממנו, ולכן אין לחשוש לדעת החבר.

אבל, אם נתחשב בסברא של החבר, שמען שמאחר ורבנו אמר שהוא רוצה להישאר בנינו לכן אין לעזוב לארץ ישראל, או אדרבה, לפי דעת החבר, חסידי ברסלב לא אמורים לגור בארץ ישראל אלא לגור באומן ח"ו!! ואם בכל זאת אנחנו גרים בארץ ישראל ב"ה, אז יש לפי דעת החבר לקחת ברצינות את מאמר רבנו שהוא רוצה להישאר בנינו ולפעול להעברת הציון לארץ ישראל!

זאת אומרת, שהעברת הציון לארץ ישראל מיישבת אותנו גם עם דעת ר' אברהם (שאומר שצריך לעבור לגור בארץ ישראל, כי בארץ ישראל זהו מקומו של רבנו ושרבנו יגיע לארץ ישראל) וזה גם יתיישב עם דעת החבר! (שאומר שצריך להיות ליד רבנו, מימלא מאחר ואי אפשר לעם ישראל לגור ליד אומן אז נביא את רבנו לישראל היכן שנמצאים עם ישראל).

מ"ריב" לרבי"

כי נשמת משה משיח נמצא בארץ ישראל ובחויץ לארץ, ועיקר מקומו, במקום הקודש. בארץ ישראל אותיות ר'ב"י, ובחויץ לארץ ר'י"ב, אבל העיקר, הוא לבוא מאותיות ריב לאותיות רבי" (ר' אברהם ב"ר נחמן במכתב הנזכר בפרק הקודם)

השררה שיש למפורסמים של שקר (רבנים שאינם הגונים, אינם מכורים, אינם נקיים, והם מפורסמים כבעלי דעה וכצדיקים), הכוח שלהם למשוך לבבות, וכל המחלוקת שנוצרת בעקבות כך, זה הכל רק בגלל שאנחנו עדיין בבחינת "ריב". כי ציון רבנו נמצא בחו"ל. כמו שלמדנו מהכתב של ר' אברהם.

למדנו מדברי ראב"ן הנ"ל, רק בארץ ישראל יתהפך מ"ריב" (רבנים רבים שכל אחד אוהו בשקר אחר ונוצר מזה ריב), ל"רבי" (ר-אש ב-ני י-שאל, האמת תיהיה אחת שניכרת לכולם). ואפילו שאנחנו חיים כאן בארץ ישראל, אנו הרי נצרכים לכסוף להגיע לחו"ל אל רבנו, שזה מה ששם אותנו עדיין בבחינה של רי"ב.

כשעצמות רבנו יגיעו לארץ ישראל, אז מרי"ב יהפך לרבי, שרבנו הוא ראש בני ישראל (ר"ת רבי) ותפסק המחלוקת, שהמפורסמים לא יהיה להם אחיזה בעם ישראל, כי כל אחיותם היא בבחינה של רי"ב.

ומזה נבין את העקשנות של המפורסמים של שקר בעניין העלאת עצמות רבנו. שזה נגד דעת רבנו ותלמידיו בצורה מפורשת, והם ממעים את עם ישראל בסברות שקריות, הפך דעת רבנו והפך ההלכה הפשוטה וברורה בנושא זה. ואין להם שום סיבה למנוע את המהלך, הוין מהסיבה העיקרית שמחמת שהציון נמצא באומן יש להם עדיין אחיזה (בבחינה של רי"ב) והם מפחדים לאבד את אחיותם בעם ישראל, כי ברגע שיהפך מרי"ב לרבי, הם יפלו ותבוא הגאולה תכף. במהרה בימינו אמן.

שיחה מר' ישראל דב אודסר בהקשר לזה:

מי הרב"י? "ראש בני ישראל" הוא הרב"י, רבי נחמן מברסלב הוא הרב"י (סבא צוחק), הלומדים וכל הרבנים שהם אומרים שהם הרבי, 'אתה רבי? מוב מאד, בא רגע' (סבא צוחק), ברוך השם, הרבי שלנו הוא לא שקרן, הוא הרבי, ברוך השם, אנחנו מתלמידיו של רבינו הקדוש (סבא צוחק)... כל ה"גדולים" הם יתביישו ויתבטלו ויתבטלו לגמרי, מי הרב"י? ה"ראש בני ישראל" הוא הרב"י, מי "הראש בני ישראל"? "נְהַיְתָה נְחֵמָה נְחֵמָה מְאוּמָן" הוא "ראש בני ישראל", הוא הרב"י (סבא צוחק).

אני זכיתי להכיר אנשי אמת, תלמידי רבנו, זכיתי להכיר. ראיתי כל השקרנים, לא נשאר, רק רבינו הקדוש, הוא הרבי (סבא צוחק).

כולם יתכמלו ויתכיישו, כל הגדולים, כל הגאונים, "חמאנו, עוינו, פשענו, גזלנו, רשענו" (סבא צוחק).

אתה תגיד לאבא שלך: "ברוך השם, שאתה לא רבי",

רבנו ישאל לכל הרבנים: "מי הרבי?" או כולם יגידו ויאמרו: "הרבי, אתה הרבי", לא יהיה אחד שיאמר: "הרבי הוא זה", "רק רבינו הקדוש" כולם יסכימו

כולם ישאלו, יבואו לכותל וישאלו ויאמרו: "מי הוא הרבי?", או יאמרו כולם: "הרבי הוא 'ראש בני ישראל'" (סבא צוחק). הרבי, רבינו הקדוש כבר גילה מי הוא הרבי, "ראש בני ישראל", כתוב ב"ליקוטי מוהר"ן": "'ראש בני ישראל' ראשי תיבות רב"י" (סבא צוחק), "ראש בני ישראל" ראשי תיבות רב"י, זה כתוב ב"ליקוטי מוהר"ן" (סבא צוחק)...

"כשעם ישראל לא ישמעו בקול הרבנים והמתנגדים אז תבוא הגאולה תכף"
(ר' ישראל דב אודסר)

להעלות את העצמות לארץ ישראל

עד עתה למדנו:

*רצון רבי נחמן להיקבר בארץ ישראל. * בחירתו להיקבר באומן, בדיעבד ולא לבתחילה. * לפי ההלכה זו מצווה להעביר קבר לארץ ישראל. * סוף כל סוף רבי נחמן יהיה בארץ ישראל.

עכשיו נראה מספר דיבורים של ר' ישראל דב אודסר, שהוקלטו בזמן שהוא פעל מול הממשלות לאשר את העברת הציון לארץ ישראל.

החומר הבא, היה בזמן שר' ישראל הבין את זה בפשימות, שכך צריך לעשות, מאחר והוא כחסיד ותיק מבין שרצון רבנו להיות בארץ ישראל ושזה הדבר הכי טוב עבור עם ישראל, וזה לא נוגד את ההלכה, אלא ההפך, לפי ההלכה זו מצווה. ולפי זה הוא פעל, עד לרגע שהיו את כל האישורים, אבל התנגדו לו בתוך החסידות.

בפרק זה לא נתייחס לתקופה שלאחר התנגדותם, מה שגרם לר' ישראל להפסיק להשתדל בזה. אלא נראה בפרק הזה רק את הדיבורים שהיו בזמן שהוא כן פעל להעלאת העצמות:

"כל העולם ישמחו וינגנו את הניגונים שלנו, ויהיה שמח, שמחה גדולה בירושלים ובכל העולם! ובאומן!.."

באומן, יבואו כל העולם.. והגויים יקבלו כסף ויתנו לנו העצמות של רבינו הקדוש, הם צריכים כסף, הם רוצים כסף, אם יתנו להם כסף אז הם יתנו העצמות, הממשלה אומרת בקרוב, בקרוב הם יתנו כסף, והם יתנו את העצמות, הם רוצים כסף, הם עניים גדולים, אין להם לחם, אין להם מה לאכול, אז עם כסף הם יתנו הכל"

שיחה אחרת:

חבר: אבל רצינו לדעת איפה, איפה צריך להביא את רבינו בארץ, באיזה מקום?

סבא: בבית המקדש

חבר: בבית המקדש?

סבא: כן, בירושלים, ב'כותל מערבי'

חבר: על יד ה'כותל מערבי'?

סבא: כן, ושמה יבואו כל (סבא מושך בתיבת "כוווווווווווו") עם ישראל

(אחר כך הוא צחק ושמח)

חבר: אמן, הר ציון?

סבא: אה, הר ציון בעיר הקודש ירושלים

החבר: אם רבינו, אם רבינו יבוא ל'כותל המערבי', אז יבואו כל ישראל שמה

סבא: כן

החבר: אבל מה עושים כדי להביא אותו? הביאו כמה צדיקים...
סבא: אנחנו לא יודעים כלום, יכול להיות פתאום, שהרוסים יתנו את
העצמות לנו לירושלים, אנחנו לא יודעים
החבר: כן, הם אמרו שהם מסכימים, הם אמרו, הנשיא של אוקריינה הוא אמר
שהוא מסכים
סבא: כן?
החבר: הוא אמר פעם, כן
סבא: נו
חבר: הוא אמר שהוא מסכים
סבא: נו, מדוע לא נותן?
החבר: חסידות ברסלב ממאה שערים הם מתנגדים, לא רוצים להביא את רבנו
סבא: לא? מדוע?
החבר: הם אומרים שרבינו הוא רוצה להיות שמה
סבא: נראה...
החבר: אבל אם רבינו יהיה בכותל, יבואו מאות, מאות אלפים
סבא: לא, יבואו כל ישראל

ר' ישראל: "הממשלה תשפיע על הרוסים שייתנו את העצמות של
רבינו ז"ל לארץ ישראל".
אחד החברים: כל המדינה מחכה לרבינו, כולם
סבא ישראל: "כן"
"אשרינו, אשרינו, אשרינו, אשרינו שיש רבי כזה בעולם
נו, האוקראינים, אין להם לחם לאכול, הם עניים גדולים, הם צריכים
כסף. אנחנו ניתן להם כסף, כן, והם ישלחו אותנו"

אחד החברים מתלונן על הקושי בנסיעה לאומן:
זה קשה ללכת לחוץ לארץ בשביל זה!
סבא משיב: "צריך להתאמץ לכבוד השם יתברך"
ומיד מוסיף: "ולחביא את העצמות לארץ ישראל!"

ט' חשוון תשנ"ג
5 נובמבר 1992

בס"ד

לראש ממשלת ישראל
מר יצחק רבין שלום.

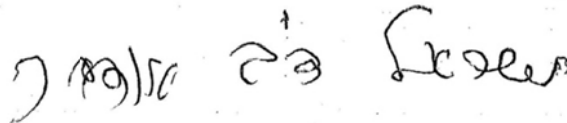
פונה אני אליך ראש הממשלה בבקשה מיוחדת במינה, העברת עצמותיו הקדושים
של רבי נחמן מברסלב זצ"ל מאומן שבאוקראינה להר ציון שבירושלים.

ממשלת ישראל, רק היא יכולה לפעול אצל ממשלת אוקראינה להעברתו של רבינו
הקדוש הנחל נובע מקור חכמה רבינו נח נחמן מאומן לישראל ובכך לזכות
את כל עם ישראל להשתטח על ציונו הקדוש.

אשמח מאוד להיפגש עם כבוד ראש הממשלה מר רבין בכל עת ובכל מקום על מנת
שהחלום הנפלא הזה ייהפך למציאות במהרה עוד השנה בעזה"י.

בכבוד רב,
ישראל דוב אוזר

העתק: כבוד נשיא המדינה מר חיים הרצוג.
כבוד שר החוץ מר שמעון פרס.

הרה"ח ישראל דב אודסר זצ"ל

במשך שנים נאבק להעלות את עצמותיו של הרה"ק מברסלב ז"ע לישראל ולהביא לקבורה בירושלים. כדי להגשים משאלה זו נפגש פעמים רבות עם מדינאים בכירים ונשיאים כארץ וכגולם, ובהם גם נשיא ארה"ב לשעבר רונלד רייגן.

בשעתו ביקש ממי שהיה נשיא המדינה, מר' חיים הרצוג, כשנסע לפתיחת הקשרים הדיפלומטיים בין ישראל לאוקראינה, שיפעל בנושא זה.

רבים מחסידי ברסלב ומציבור בעלי התשובה החייעו עמו בכל נושא וקיבלו ממנו עצות וברכות. נפטר בירושלים במוצש"ק והובא למנוחות אתמול בהר הזמרת נוחות בירושלים בהלוויה רבת משתתפים. השאיר אחריו משפחה עניפה, גנים, נכדים, נינים ובני נינים, הולכים בדרכי אבות.

על התורה והיראה. השתלם והיה תעלה בחסידות ובקבלה ועסק בהרבעת תורה.

במשך השנים התפרסם כאחד מחשובי חסידי ברסלב והפיץ את משנת החסידות ברחבי הארץ וב"עולם. הוא נחשב לאחד מראשי חסידות ברסלב, וכמו רבים מה"סידים נהג לעלות כל שנה בתקופת הימים הנוראים לצינון של הרה"ק רבי נחמן מברסלב ז"ע באומן שברוסיה.

בירושלים נפטר אתמול והודו בא פטווחות הרה"ח רבי ישראל דב אודסר זצ"ל, זקן חסידי ברס"ב, כשהוא בן 98.

היה מראשוני חסידי ברסלב בארץ ישראל והתפרסם כתלמיד חכם וגדול בתורה, בקיא גדול בספרי חסידות וקבלה וכן בקירוב רחוקים.

המנוח זצ"ל נולד בטבריה בשנת תרנ"ז, וכבר מילדותו ניכר כשרונוותו המיוחדים, בושקידתו

נפלה עטרת ראשינו

המומים ומוזעזעים אנו מהתלקותו של אבינו ומכובד האי גברא רבה וקדיא שייך עילי רשיף נפיק

הרה"ח רבי ישראל בער אודסר זצ"ל

מראשוני חסידי ברסלב ומוקני טבריה

ההלוייה התקיימה אתמול י"ח תשרי הובא למנוחות בחלקת חסידים שכנר המנוחות

המשפחה המתאבלת

יושבים שבעה בבית בת משפחת קריתיו

רח' הארזים 10 כניסה 24 יפה נוף שכונת בית הכרם

תתפללו עלי!

רבנו אומר בספר ליקוטי מוהר"ן קנ"ה: "נצריך לבקש מהשם יתברך שיהיה לו פסופים ונגעוועים לארץ ישראל, עד שיזכה לבוא לשם. וגם שיהיה גענוועים לכל הצדיקים לארץ ישראל".

בכל מקום שרבנו כותב על 'הצדיק' 'הצדיקים', כוונתו עליו בעצמו, (כברך כלל). ואין זה מן הנמנע שגם הפעם, בתורה הזו, כשרבי נחמן אומר לנו שאנו צריכים לבקש מה' יתברך שיהיה לצדיקים גענוועים לארץ ישראל, הרי הוא זועק לנו שאנחנו נתפלל לה' שהוא בעצמו יתגעגע לארץ ישראל ויגיע לכאן!!

ואכן רבנו מאוד מאוד מתגעגע לארץ ישראל, כמו שסיפר ר' נתן:

ועל שבת-קדש באו אורחים, ואחד מהם היה מארץ-ישראל, וספר רבנו ז"ל עמו מארץ-ישראל, שבנדאי בהכרח שהיו לו גענוועים לארץ-ישראל, מאחר שזכה להיות שם, ועל-ידי זה נסתבב הדבר, שאמר רבנו ז"ל על השלחן תורה נוראה מענין שבירות מניעות וכו' (ימי מוהרנ"ת מ"ו)

"ולבו היה בוער מאד לארץ-ישראל, כמו שכתב על פסוק "ויקד ארצה" שהיה בוער לארץ-ישראל, לשון פיקוד אש. וגם אחר ביאתו מארץ-ישראל היה גם-כן השתוקקותו לארץ-ישראל עצום ומפלג מאד בכלות הנפש ממש, באשר אבותינו ספרו לנו, אשר בהיותו בלמברג ישב עם אנשים בסעדה השלישית של שבת-קדש, שאז הוא רענא דרענון, ודבר אז הרבה מגדל קדשת ארץ-ישראל ברצון והשתוקקות עצום עד מאד, עד שהחשיך הלילה, ולא הכניסו עדין גר לביתו, והרגישו האנשים שישבו אצלו שהתחיל לגוע, ניצעקו להביא גר לביתו, ועוררו והקיצו אותו; והבינו אז, אשר בגלל גדל השתוקקותו לארץ-ישראל כלתה נפשו לצאת.

ושמעתי מאחד מאנשי-שלומו, אשר נרמז גם בתורתנו הקדושה אצל
 הסתלקות משה רבנו, עליו השלום, שיצאה נפשו בעת רענא דרעוין
 בשבת במנחה מחמת גדל השתוקקותו לארץ-ישראל, כי ידוע
 שהתפלל משה תקט"ו [חמש מאות וחמש-עשרה] תפלות לבוא
 לארץ-ישראל, ולבסוף, בשאמר לו השם יתברך: "זאת הארץ וגו'
 הראיתך בעיניך ושמה לא תעבר" – מיד בתיב: "נימת שם משה" וגו'
 כי על-ידי שמראין לו לאדם דבר הנחשק ומונעין אותו מאתו, נתגבר
 החשק ביותר, כמו-בן על-ידי שהראה לו השם יתברך את הארץ ואמר
 לו "ושמה לא תעבר", נתגבר חשקו ביותר, עד שיצאה נפשו". (ימי
 מוהרנ"ת ב' הקדמה)

רבי נחמן רוצה שנתפלל עליו ונפעל עבורו - שזה עבורנו:

"אם היו יודעים העולם איך הם צריכין אותי. היו כלם נופלים על פניהם
 ומבקשים ומתחננים להשם יתברך שאשוב לבריאותי, כי כל העולם
 צריכין אותי מאד מאד עד שאי אפשר להם כלל להיות בלעדי".

זו מעות של כלל אנ"ש, שלא הקשיבו כשהוא ביקש להתחנן להשם שישוב
 לבריאותו: תראו את התיאור הבא ואז תבינו: [רבנו פולט דם, הולך למות, והם
 בחוץ מחכים לשמוע תורה... מן הראוי לכאורה להרים צעקות נוראות שישוב לבריאותו!]

"ואז באותו ראש-השנה בעת שהיה צריך להכין עצמו לומר תורה
 התחיל להתגבר עליו חלי ההוסט בהתגברות גדול מאד והתחיל לפלמ
 דם הרבה על-ידי ההוסט, מה שלא היה בן זמן רב, כי אף-על-פי
 שההוסט לא פסק ממנו כל ימי חליו, שנמשך יותר משלש שנים אכל לא
 היה ההוסט כי-אם עם לחות אכל לא עם דם. והתגבר עליו ההוסט עם
 יציאת דם הרבה מאד, והיה פולט דם הרבה כמו קלוח מים ממש אשר
 לא יאמן כי יספר, כי נתמלאו כמה בליים מדמו והיו לו הקאות הרבה,

ונאמר שמעולם לא היו לו הקאות כי-אם אז באותו העת. ותקף התגברות החולאת אז היה בלי שעור עד שבמעט היה נסתלק אז.

ונמשך כמה שעות עד שנעשה לילה, ונמשך גם לתוך הלילה איזה שעות, ואנחנו כבר היינו עומדים מוכנים בבית אחר והיינו מצפים שיכנס ויאמר תורה. והיינו שם אנשים רבים מאד כמה מאות אנשים, הן אורחים אנשי-שלומנו שהיו אז רבים מאד כמה מאות, חוץ שאר אנשי העיר שבאו גם-כן לשמע תורה מפיו הקדוש. והיו עינינו כלות כל היום שיכנס, והיה שם דחק גדול שלא היה אפשר לסבל, וכמעט היתה סכנות נפשות מנזל הדחק, ונמשך לתוך הלילה ועדין לא נכנס מחמת התגברות החולאת מאד."

רבי נתן בהמשך מתודה על כך: "ובעונותינו הרבים לא שמנו לב לדבריו הקדושים ולא זכינו להבינם. ובסמוך נסתלק מאור עינינו הורגנו פארנו קדשתנו, אפדנו מה שאפדנו. אלו כל הימים היו וכל האנשים קולמוסים וכו' לא יספיקו לבאר אחת מאלף ורבבות מה שהפסדנו בעונותינו הרבים. אוי לנו כי שדדנו".

עוד משהו שקשור לתפילה, לעניין שלנו:

קדם שיצא מברסלב לאומין להסתלק שם, בעת שיצא מפתח הבית ולחיון לעלות על העגלה, עמד אצל המזוזה והניח ידו על המזוזה, ענה ואמר להעולם (לאנשים לסביבו): "תראו להתקבץ יחד, ולהתפלל יחד, כי אם התפללו בכונה אולי תוכלו להמשיך אותי לכאן עוד הפעם" (חיי מוהר"ן נסיעתו ושיבתו באומין ג')

שימו לב לדברים הבאים:

1. רבנו לפני שהתחיל לדבר על הסתלקותו, מספר על 'מצוקה'... שהוא צריך אנשים שיפעלו עבורו:

"אמר שתקף שבא עליו ההוסט [חולי], תקף שעשה ההוסט הראשון, ידע מיד שישתלק. ותקף התחיל לדבר מענין הסתלקותו.. ואמר: שהיה צריך שיהיו אצלו ששים גבורים כמו שהיה להבעל-שם-מזב ו"ל, ודבר הרבה בענין זה..."

ופעם אחת בכה בשבת, ... שהוא מכרח להסתלק (להפטר) ודבר עמהם גם-כן מענין הששים גבורים שהוא צריך, ולהבעל-שם-מזב ו"ל היו לו ששים גבורים. ובנדאי וגדלו ויהיו מאנשי ששים גבורים, אבל עדן הם בני הנעורים ורבים בשנים והמלחמה כבדה וחזקה עליהם מאד, ואין לי על מי להשען וכו'. ועוד דבר מזה הרבה במה פעמים..."

2. באותו דיבור ממש, באותו סעיף ממש, מתחיל הקמט הבא, שרבנו מספר על המצוקה שהוא לא יכול להיקבר בארץ ישראל:

ואמר שהיה רוצה לגמע לארץ-ישראל הינו לגמע עוד הפעם לארץ-ישראל ולהסתלק שם, אך הוא מתנרא שפא לא יוכל להגיע לשם. גם אם יסתלק שם לא יבואו אנשים על קברו ולא יהיה להם עסק ועבדא עם קברו.

3. מיד אחרי מספר דיבורים, מתחיל רבנו לדבר שוב על 'מצוקה' – והוא מתחיל לדבר על ענין המפורסמים של שקר:

"ושמעתי שהזכיר אז שעל המפורסמים של שקר שיש להם שם ופרסום בעולם נאמר: "ושם אלהים אחרים לא תזכירו". גם הזכיר שיש צדיקים אמתיים שנתעלם שמם והינו שאין להם שם ופרסום כראוי להם שזה בחינת: "זה שמי לעלם" ולא זכיתי לשמע ענין זה בלל מפיו הקדוש"

4. בסעיף הבא מיד אחריו, רבנו שוב זועק על 'מצוקה' (חבר אחד סיפר לי שהוא קרא את זה בלילה אחד, וירדו לו דמעות ממש):

"בַּעַת שְׁיִשָּׁב בְּאוּמִין אָמַר לְר' נִפְתָּלִי: מִי יוֹדֵעַ מַה זֹאת עֲשִׂינוּ פֹּה בְּאוּמִין שְׂאֵנוּ מְקַרְחִים עֲקֵשׁוּ לְהִתְעַבֵּב בְּכָאן כָּל כָּךְ. כִּי הִדְבַּר נִרְאָה שְׂאֵין אָנוּ יְכוּלִים לְצֵאת מִכָּאן, כִּי תִפְסֹו אוֹתְנוּ לְכָאן וְאֵין רוּצִים לְהֵנִיחַ אוֹתְנוּ מִפֹּה"

כדאי להתבונן בכל מה שהעתקנו.

וגם מסתבר שרבנו מבקש שנתפלל עליו, שיוכל לצאת מידי המונעים והמעכבים אותו באומן. וד"ל.

התורה חסה על ממונם של ישראל

נסיעה לאוקראינה עולה ממון רב, לידי האוקראינים. תושבי אומן גונבים מהבתים, וכמו כן חברות התעופה מייקרים מאוד את המחירים וכו' וכו'.

איפה מצאנו ביהדות, שחסיד שרוצה להגיע לרבי שלו מוכרח להשיג בין 3 אלף שקל עד 10 שקל? בפרט שרבנו הוא של כולם!!

ואכן כל זמן שרבנו נמצא שם אז אנחנו מתאמצים להשיג הסכום הנדרש ומגיעים אליו, אבל לא בכל עת שאנו חפצים... ולא כל אדם יכול להרשות לעצמו את מידת הביטחון הגדולה הזו וההקרבה.

מאחר ולפי ההלכה מצווה להעלות את הציון של ר' נחמן לארץ ישראל. ומאחר ור' נחמן רצה להיקבר בארץ ישראל. אין שום סיבה שלא יאפשרו לזה לקרות, אין שום סיבה לאבד את ממונם של ישראל. אין שום סיבה לאתגר את עם ישראל בהוצאות לא ניתן לעמוד בהם. אין סיבה להקשות על כל חסיד שרוצה לנסוע לרבי שלו בכל עת שהוא חפץ.

ואם ניתן לעשות שהמצב הזה יגמר אז מוטל עלינו לעשות.

נמשיל זאת למצוות אתרוג: היו זמנים ומקומות שלא היו יכולים להשיג אתרוג אלא ממדינה מרוחקת, במחיר מאוד יקר, וכמה אתרוגים היו מגיעים לעיר ומזו

שהיה זוכה לרכוש אותם היה חש בסיפוק רב במצווה החשובה הזו. כידוע מסיפורים רבים (מעשיות כאלו יש גם בזמן רבנו).

נצייר לעצמינו מציאות כזו; שבאים קבוצת אנשים שמנסים לייבא למדינתם עצי אתרוג, כדי שהאתרוג יהיה מצוי לכל העיר במחיר זול. האם יתכן שיקמו עליהם ויתנגדו ליוזמתם? האם שייך למעון כנגדם שהיוזמה הזו עלולה לגרום שהמצווה תהיה "זולה"? האם אלו שיתנגדו, לא יאשמו בכך שהם לא חסים על ממון ישראל? האם בגלל שחלק קטן מבני העיר זוכים בכל שנה לקיים מצווה מהודרת ברכישת אתרוג במחיר רב, האם בגללם ימנעו את היוזמה שתזכה את כל בני העיר למצוות אתרוג במחיר שכל אחד יוכל לשלם?

שימו לב כמה רבנו הקפיד על שמירת ממון על חשבון ענייני מצוות:

בַּעַת שֶׁהִיְתָה הַשְּׂרָפָה פֶּה פַּעַם אַחַת בְּשִׁבְתָּ וּפַעַם אַחַת בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, הִיָּה רְצוֹנוֹ שֶׁנֶּקֶל מְאֹד בְּעֵינֵי הַצֶּלֶת מְמוֹנוֹ וְלִבְלִי לְהַחְמִיר בְּזָה כֶּלָּל (פְּשׁוּט דְרָצוֹנוֹ לֹמַר בְּאֶפֶן הַמִּתָּר עַל-פִּי דֵין בְּלִי חֲמֻדַּת וְתַרוּחַ).

ואחר יום-כפור דבר מזה ואמר: שֵׁישׁ כְּמָה שׁוֹ"ת [סְפָרֵי שְׁאֵלוֹת וְתַשׁוּבוֹת] שֶׁמִּקְלִין וּמַתִּירִין הַרְבֵּה בְּזָה. וְאָמַר שְׂאִין רְאוּי לְהַחְמִיר בְּעֵינֵי בְּזָה.

ואמר: זֶה אֲנִי יוֹדֵעַ מִכָּבֶד שֵׁישׁ אֲנָשִׁים שֶׁבְּשִׁבִיל חֲמֻדָּה אַחַת מְבַטְלִין הַרְבֵּה מְאֹד מֵעֲבוֹדַת ה' בְּמַעַט הַכֶּל. כִּי הֲלֹא כְּמָה הָאָדָם מֵיִגַּע עֲצָמוֹ בְּשִׁבִיל חֲפָצָיו וּמְמוֹנוֹ, וְנוֹסֵעַ לְדַרְכֵים וּמְבַטֵּל עֲצָמוֹ הַרְבֵּה מִתּוֹרָה וְתַפְלָה וְעֲבוֹדַת ה' יָמִים הַרְבֵּה בְּשִׁבִיל לְהַרְוִיחַ מְמוֹן, וְאַחַר-כֵּן בְּשִׁבִיל חֲמֻדָּה אַחַת יֵאבֵד הַכֶּל חֵם וְשָׁלוֹם, וְיִצְטַרֵּךְ שְׂנִית לְבַטֵּל עֲצָמוֹ הַרְבֵּה.

ואמר על עֲצָמוֹ, שֶׁבְּשִׁיחָהּ מוֹלִיךְ מְמוֹן אֲצִלּוֹ בְּדֶרֶךְ, הוּא מְדַקְדֵק מְאֹד לְגַנּוֹז יָפָה בְּגִנְדָּה שְׁלוֹ בְּתוֹךְ בֵּית יָד בְּגִנְדָּה לְבוֹ, וְשֵׁלָא יִהְיֶה בּוֹ שׁוֹם קָרַע וְנִקְב. וְאַף-עַל-פִּי-כֵן בְּכָל עֵת שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ הוּא מְשַׁמֵּשׁ בְּכִיסוֹ בְּכָל שְׁעָה אִם יֵשׁ אֲצִלּוֹ הַמְמוֹן. וּבְכָל עֵת שֶׁנִּזְדַּמֵּן שְׂאֵחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ נִאָּבֵד אֲצִלּוֹ אִיזָה סֵךְ מְמוֹן בְּדֶרֶךְ, וְהָיוּ בָּאִים בְּקַבְלָנָא לְפָנָיו, הִיָּה מְבַזָּה וּמוֹכִיחַ אוֹתוֹ מְאֹד עַל-זֶה עַל שֵׁלָא נִזְדַּרְזוּ בְּשִׁמְרַתוֹ יָפָה:

ראוי ויפה

האם יש עניין במיסה לאומן רק בשביל "המניעות והחשק", ולשם כך למנוע את העלאת הציון לארץ ישראל?

חיי מוהר"ן: בְּשִׁהִייתִי בְּנֶעְמָרוֹב וְהִיָּה דְרָפִי לְגַמֵּעַ אֱלֹוֹי ז"ל לְבָרְסָלָב. פֶּעַם אַחַת סָפְרוּ לִי בְשִׁמוֹ שְׂאֵמֶר וְהַקְפִּיד עַל שְׁנוֹסְעִים אֱלֹוֹי בְּעַגְלוֹת, וְאִין הוֹלְכִים אֱלֹוֹי רַגְלִי. וְנִכְנַם בְּלִבִּי אוֹתוֹ הַדְּבָר הַרְבֵּה, כִּי יַדְעִיתִי שְׁבִנְדָאִי בְּךָ רֵאוּי וַיִּפֶּה לְנוֹ לִילְךָ אֱלֹוֹי רַגְלִי דִּיקָא, וְהִיִּיתִי מִשְׁתוֹקֵק לְזֶה. וְסָבַב הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ וְזִכִּיתִי לִילְךָ אֱלֹוֹי בְּרַגְלִי שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, .. וְכֵן חִבְרִי רַבִּי נִפְתְּלִי הַלֵּךְ גַּם-בֵּן בְּרַגְלֵי מַחֲמַת שְׁשִׁמְעַ דְּבָרִים הַנ"ל, וְשִׂאָר הַחִבְרִים הָיוּ בָהֶם כַּמָּה עֲנִיִּים שֶׁהָלְכוּ כַּמָּה פְּעָמִים אֱלֹוֹי בְּרַגְלֵיהֶם דְּרַךְ רַחוּק, אֲשֶׁרִיהֶם אֲשֶׁרִי חֲלָקָם....

שְׁמַעְתִּי בְשִׁמוֹ שְׂאֵמֶר עַל אֶחָד שְׂבָא אֱלֹוֹי רַגְלִי שְׂאֵמֶר אֲז: וְמָה אִם גְּבוּכְדָנְאֵצֶר הַרְשַׁע שְׁבִשְׁבִיל שֶׁהֵלֵךְ שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת בְּרַגְלֵי זָכָה לְמַלּוּכָה וּמְשִׁלָּה גְדוֹלָה מִפְּלִגַּת בְּזֹאת, כְּשִׂאָחַד מִיִּשְׂרָאֵל הוֹלֵךְ לְהַצְדִּיק פְּרָסָה יוֹתֵר, כַּמָּה וְכַמָּה יִזְכָּה עַל-יְדֵי-זֶה עֵין לֹא רָאֵתָה.

... וְסָפֵר לִי הוּא ז"ל: שְׁבַעַת שְׂצֵר לְזֶה הָאִישׁ הַנ"ל בְּעִבּוּדַת ה', הוּא הוֹלֵךְ בְּרַגְלֵי מִשֵּׁם לְכָאן. וְהַכְנִיתִי שֶׁהוֹמַב זֹאת בְּעִינָיו ז"ל מְאֹד. וְכֵן פֶּעַם אַחַת גִּפְטֵר לְעוֹלָמוֹ אֶחָד מִבְּנֵי הַנְּעוּרִים מִנְּעִמָרוֹב שֶׁהִיָּה מִמְּקַרְבֵּי, וְסָפֵר הוּא זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה גַם-בֵּן בְּשִׁבְחוֹ וְאָמַר עָלָיו: שְׁדַרְכּוּ הָיָה שְׁתַּכַּף בְּשִׁהִיָּה צֵר לוֹ בְּאִיזָה דְבָר בִּיְהוּדוֹתוֹ, הַלֵּךְ בְּרַגְלֵי מִשֵּׁם לְכָאן, אֲשֶׁרִי לְהֵם.

כיום בנסיעה לאומן, כל התהליך של המיסה והנחיתה בקייב, וההגעה לעיר אומן, לא אפשרי ללכת ברגל... עד שאדם מגיע לאומן, הוא מחפש את הדירה ומקום אירוח, התארגנות, אף אחד לא חושב על קיום מנהג כזה, ללכת ברגל לאומן... זאת אומרת, שהסיפור של המרחק במיסה וכו', זה בא על חשבון המנהג ללכת ברגל...

כשהציון יהיה בארץ ישראל בע"ה, יכול כל אדם שיהיה חפץ בקיום המנהג הזה, לקיים אותו, הן מי שגר בירושלים והן מי שגר בפתח תקווה. כאשר הציון יהיה בארץ ישראל, יהיה ניתן לטרוח כפי שבכרסלב נהגו לטרוח בשביל להגיע לצדיק, ללכת אליו ברגל.

רבי נחמן רצה להיקבר קרוב לאנשיו, שיהיה קל להגיע אליו, שיגיעו אליו הרבה וכמה שיותר. ומאידך גם היה שמח כאשר אנשים הגיעו אליו ביגיעה, ברגל... הוא לא כפה את המרחח, ההפך, הוא כפה את עצמו להיקבר במקום קרוב, כדי שלא יהיה מרחח.

המציאות שהציון באומן כיום, היא כופה את המרחח והקושי [ומונעת מהמונים המונים מלהגיע בכלל] ומונעת את המנהג שהיה בכרסלב ללכת אליו ברגל. המציאות שתהיה בע"ה בארץ ישראל, לא תכפה את המרחח והקושי [תאפשר להמונים המונים להגיע] ותאפשר את המנהג שהיה בכרסלב, ללכת אליו ברגל.

כמו שעושים עם שאר בני ישראל

יש התמהים כיצד יתכן להעביר את הציון של רבי נחמן קודש קודשים ומי יעז להתעסק עם זה? מי ראוי לזה?

התשובה נמצאת בפשיטות בלשון ר' נתן (בימי מוהר"ת ס"ז) המספר על קבורתו: וְנִסְתַּלַּק בְּשָׁלוֹם בְּיוֹם שְׁלִישִׁי, רְבִיעֵי דְסִבּוֹת, ח"י תְּשַׁרְי תַּקַּע"א לְפָרְמִ קָמֵן, אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם אֵיזָה שְׁעוֹת, וְאֲנִי לֹא רְצִיתִי לְזַרְזוֹ, שְׂיֻצִיאוּ אוֹתוֹ לְקַבּוּרָה מִיָּד, כִּי הָיָה צָר לִי מְאֹד פְּרִידָתוֹ, וְגַם כִּי מִבְּאֵר בְּשֶׁלְחַן-עֶרְוֶן; שְׁעַל אָבִיו וְרַבּוֹ אֵין הִזְרִיז מְשַׁבַּח, וְנִתְגַּלְגַּל הַדְּבָר עַד שְׁחֲשַׁךְ הַיּוֹם, וְאָמְרוּ בָּלֵם, שְׂאִין לְהוֹצִיא אָדָם גְּדוֹל בְּחֻשְׁבַּת לִילָה, וְנִתְעַבֵּב עַד לְמַחְרָתוֹ בְּיוֹם רְבִיעִי.

למחרתו צווי, שילכו בלם למקנה למבל, ואחר גמר התפלה התעסקו בו. והיה נקי ונך מאד, בא שום ריח פגום כלל, אדרבא, השם יתברך סבב, שהיו ריחות מזכות מאד נודפות ממנו.

וכל בני החבורה שאלו אותנו איך להתנהג עמו?, ואמרו, שכאשר נצוה בן יעשו. ואמרתי: שיעשו עמו רק כמו שעושים עם שאר בני-ישראל, כי הבנתי, שפך רצונו. גם שאלו, אם רצונו לעסק עמו אנהנו בעצמנו דוקא, ואמרתי, שבני-החבורה, העוסקים בזה תמיד, יעסקו עמו, כי ידעתי בנפשי, שלפי גדלתו אין נמצא אדם בעולם, שיהיה ראוי לעסק עמו, אך במקום גדלתו, שם אנו מוצאים ענותנותו, ורצונו ז"ל, שכל אחד יעשה מה שראוי לו, ובעת הזאת מניע העסק של קבורתו הקדושה לבני-החבורה, העוסקים בזה תמיד, ויהיה להם גם-כן זכיה לנצח.

אומן, לדורות ולא לכל הדורות

- תראו בלשון המכתב של ר' אברהם הנ"ל (בעמוד) "הוכרח גם אדמו"ר ז"ל בעצמו למסור את נפשו לנסוע ולבוא ולקבוע שם מקומו לנצח" ומיד אחר כך הוא כותב: "וכל אשר יצא משם (שיצא מארץ ישראל חזרה לרוסיה) לא הייתה זולת על דעת לחזור ולבא לשם (לארץ ישראל) עם כל נפשות ישראל המוכרחים לכל זה, ולא להשתקע בחוץ לארץ בתמידות"
לכאורה יש כאן סתירה, "לנצח" או "לא להשתקע"? אלא בודאי, שמוזה אנו רואים שהלשון "לנצח" זה לא בלי-סוף.

אין הכוונה לנצח נצחים ולעולמו עד. כי ר' אברהם לא נשאל על מציאות להעלאת העצמות, כי אם היית אפשרות כזו אז (לפני מאה חמישים שנה) אז הוא היה נוהר מלכתוב "לנצח". אלא דיבר במציאות שהייתה אז, שלא היה אפשרות להעלאת העצמות, ולכן השתמש בלשון "לנצח".

גם רבי נתן השתמש בלשון "לנצח":

"כי בענין נסיעתו לאומין ובענין מה שזכה אותי לנסע עמו לשם, בזה היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תקן שם אלפי אלפים ורבי רבבות נשמות פגומות ומקלקלות, שלא היה אפשר להם להתקן בשום אופן, כי-אם על-ידי הסתלקותו, באשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש וברמז, ונם כמה טובות לנצח נצמחו מזה לישראל לדורות, כי כבר גלה, שמי שיבוא על קברו ויאמר אלו העשרה קפיטל תהלים המפרסמים עתה, בנדאי יעזר לו לנצח, אפלו אם יהיה מי שיהיה, כידוע ומפרסם, והנסיעה לאומין היתה התחלה והכנה לכל התקונים האלה לנצח, כי מקום קבורתו כבר הבחירה שם באומין, ושם היה צריך לעסק בכל התקונים הנ"ל, ויותר ויותר מזה מה שנעלם מאתנו, באשר הבנו מפיו הקדוש; על-כן בכל תנועה ותנועה ובכל סבה וסבה, שפסב השם יתברך בענין נסיעה זאת – מה גדלו בהם מעשי השם, מאד מאד עמקו מחשבותיו, כי הכל היה נוגע למקום שנוגע לעד ולנצח" (ימי מוהרנ"ת מ"ו)

אבל כמו שהתבאר מקודם שאין הכוונה לצמיתות.

ידוע מה שרבי נתן התבטא: "כי שם המקום המוכן לו מששת ימי בראשית לעסק שם בתקון העולם לדורות לכל מי שיבוא אליו לשם ויאמר העשרה קפיטל תהלים הידועים אצלנו (אשר נדפסו כבר כמה פעמים) באשר הבטיח בחיים חיותו אשרי הזוכה לזה". (ימי מוהרנ"ת ס"ו)

וכמו בלשון של ר' אברהם שאמר "לנצח", שאין כוונתו לנצח נצחים, כי אינו רצה להשתקע שם, כך גם במה שרבי נתן כתב "לדורות" שזה לא לדורי דורות לצמיתות.

כיוצא בזה רבי נתן כתב, על הציון של רבנו באומן:

"וְגַם כְּמָה מוֹבוֹת לְנֶצַח נִצְמָחוּ מִזֶּה לְיִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת, כִּי כָּבֵר גְּלָה, שְׁמִי שְׂיִבּוֹא עַל קְבְרוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵי הָעֵשְׂרָה קִפִּיטָל תְּהִלִּים הַמְּפָרְסָמִים עִתָּה, בְּנֹדָא יַעֲזֹר לוֹ לְנֶצַח אֲפִלּוּ אִם יִהְיֶה מִי שְׂיִהְיֶה".

כדי להבין היטב, עלינו לשחזר בקצרה את המהלך של החיפוש קבורה שהתבאר לעיל:

* רבנו רצה להיקבר בארץ ישראל, לא היה לו שום ספק בזה, אבל לאחר שראה שהוא לא יכול, א. בגלל שלא בטוח יצליח להגיע לארץ ישראל. ב. בגלל שרצה להיות קרוב לאנשיו שיבואו לקברו, ואם יקבר בארץ ישראל לא יוכלו להגיע אליו.

* אז חשב גם על לעמברג, עיר באוקראינה, מקום קבורת צדיקים רבים. אבל דחה את הרעיון, כי למברג זו עיר רחוקה מאנשיו והוא רוצה להיקבר ליד אנשיו שיבואו לקברו, ואם יקבר בלמברג קרוב לודאי שלא יגיעו אליו ועניינו היה חלילה מתבטל.

* אז הוא החל מחפש מקום קבורה, ליד אנשיו, הלך לברסלב ולשאר מקומות ולא מצאו חן בעיניו, עד שהוא רואה שאומן זה מקום טוב להיקבר שם. מכל מיני סיבות (בהמשך נעסוק בסיבות אלו) אבל כפי שהתבאר לעיל, שזה רק בדיעבד, לכתחילה הוא רצה ארץ ישראל.

עכשיו, אחרי שרבנו אכן הסתלק באומן ונקבר שם, אנו מצליחים להבין שאכן הוא עשה את הצעד הכי נכון למופת הדורות הבאים.

אם היה מצליח והיה נקבר בארץ ישראל, אכן לא היו באים אליו, ולא היה עוסק בתיקון שעסק בו עד היום באומן. כבר דורות על גבי דורות מאז. כמו כן אם היה בסופו של דבר נקבר בלמברג כפי שרצה בהתחלה, אכן לא היו באים אליו עד לשם, ולא היה עוסק בתיקון שעסק בו עד היום באומן, כבר דורות על גבי דורות מאז.

אז הוא נקבר באומן, ורואים שב"ה זו ההחלטה הכי נכונה, כי עד היום באים לשם מכל העולם וגם מארץ ישראל. כבר דורות שלמים!!! ורואים איך שרבנו החליט את הדבר הכי נכון, קלע למטרה. כל החלטה אחרת, אפילו ארץ ישראל, זה היה בודאי טעות.

אז רואים שבודאי אומן זה המקום שנקבע מששת ימי בראשית לעסוק בו בתיקון נשמות ישראל לדורות, זו עובדה שהצליחה, כל דבר אחר לא היה מצליח.

כל הנאמר עד כה, לא סותר את כך שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל, וזה לא סותר את ההלכה שקובעת שמצווה להעביר קבר לארץ ישראל, כשהקבור בו רצה את זה.

כי אכן אומן נקבע מששת ימי בראשית לעסוק בו לדורות עד הזמן שיפתח אפשרות לקיים את רצונו להיקבר בארץ ישראל ואז בארץ ישראל הוא ימשיך לעסוק בתיקון נשמות רבות יותר. כי זה קרוב לאנשיו ויש גישה יותר רחבה של רבנות להגיע, רבבות שצריכים תיקון. וגם אז, כאשר יהיה בארץ ישראל בע"ה, אז עדיין אומן זה המקום שהוכן לו מששת ימי בראשית לעסוק בו בתיקון הנשמות, ושם הוא עסק בתיקון הנשמות עד לרגע שהגיע לארץ ישראל למקום שהוכן לו שם מששת ימי בראשית לעסוק שם בתיקון נשמות ישראל המחכות ומצפות לו שם.

אז נזכיר לעצמינו לבירור העניין את הפרט החשוב שאין עליו שום ספיקות: אילו רבנו לא היה נקבר דווקא באומן, העניין שלו לא היה מתקיים, רק קבורתו באומן השאירה את עניינו לדורות ולנצח.

נביט על עניין נוסף, והוא עניין הדפוס שעסק בו רבי נתן, שמופיע בדברי רבי נתן בכמה וכמה פעמים, עם הלשון "לנצח" ו"לדורות", כגון:

"כי ההדפסה חשובה ויקרה בעיני מאד, כי הוא זכות הרבים לדורות"
(ימי מהרג"ת ב' י')

וְכֻלָּם תִּמְהוּ עַל גְּדֹלַת יְשׁוּעַת הַשֵּׁם, אֲשֶׁר עֲזָרְנִי לְגַמֵּר עִסַּק הַהִדְפָּסָה אַחֲרֵי
מְנִיעוֹת עֲצוּמוֹת פְּאֻלָּה, וְהוֹדִינוּ לָהּ עַל חֶסֶדּוֹ וְנִפְלְאוֹתָיו, אֲשֶׁר הִפְלִיא
לְעֲשׂוֹת עִמָּנוּ וְעַם כָּל יִשְׂרָאֵל לְדוֹרוֹת עוֹלָם (ימי מוהרנ"ת ב' י"ז)

"אֲבָל הַשֵּׁם יִתְפַּרֵּךְ חֵשֶׁב מִקֶּדֶם, וְשָׁלַח אֶת הָאִישׁ הַזֶּה לְנִגְשָׁנוּ, כִּדִּי
שְׂיֵהִי נִדְפָּסִים הַסְּפָרִים הַקְּדוּשִׁים, שְׂיֵהִי נִשְׁאָר זְכָרָם לְדוֹרוֹת עוֹלָם
לְזַכּוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל לְנִצְחָה" (ימי מוהרנ"ת ע"ו)

אם רבי נתן לא היה עוסק בדפוס, קרוב לוודאי שעניין רבנו היה מתבטל חס
ושלום, לא היינו יודעים את תורתו ולא היינו יכולים לדעת את עצותיו
הקדושות וכו', העסק של הדפוס שרבי נתן עסק בו, וכל מה שהוא עסק
בקירוב לכבוד, השאיר את רבנו בעולם לדורות ולנצח.

אכן זה עדיין לא אומר שאנשים אחרים לא יכולים להדפיס ספרי רבנו כדי
להשאיר את רבנו בעולם, וזה גם לא אומר שאמצעים אחרים אינם מועילים
להשאיר את רבנו לנצח. אף יתכן [וזה אפילו לא השערה אלא מציאות מוחשית]
שיקום אדם שישאיר את רבנו בעולם על ידי הדפסה והפצה, ויאיר לעולם את
רבנו בכמות ובאיכות הרבה יותר גדולה ומועילה ממה שרבי נתן עשה. ולא
רק אדם אחד, אלא אפילו יהיו כמה מפיצים ומדפיסים אדירים פי כמה וכמה
ממה שרבי נתן הדפיס והפיץ.

אבל עדיין, בלי שרבי נתן היה עוסק בזה, לא היה נשאר מרבנו! נמצא, שרבי
נתן בדפוס ובהפצה שלו השאיר את רבנו לנצח ולדורות ובלעדיו לא היה
כלום. ולא היו קמים בדורות אחרים אנשים שהיו עושים זאת.

כל זה בא להמחיש ולהבהיר שוב ושוב את העניין של אומן, שבלי שרבנו היה
נקבר באומן לא היה נשאר העניין של רבנו, וכנ"ל אם היה נקבר בישראל לא
היו באים אליו ועניינו היה נשכח ומתבטל ח"ו. ולכן אומן זו מובח לנצח
ולדורות. גם כשהציון יהיה בארץ ישראל זה בזכות כך שהוא נקבר באומן.

”והעליתם את עצמותי”

לכאורה, אם רבנו רוצה שנעלה את עצמותיו לארץ ישראל, הוא היה מבקש זאת – ‘תעלו את עצמותי כשיתאפשר’, כמו שיוסף ביקש שיעלו את עצמותיו. למה רבנו לא ביקש?

וההסבר לכאורה: אצל יוסף, ידעו בני ישראל שהם עתידים להיות משעובדים במצרים ואחר כך לצאת באותות וכמופתים וכו’ ולכן יוסף ביקש שיעלו גם כן את עצמותיו אתם ביחד. נשיאת ארונו במסע המופלא במדבר זו לא בקשה מופרזת כלל, שהרי הם לקחו את ארון הברית והמשכן, והיו תחת ענני כבוד וכו’. ואילו אצל רבנו, לא היה אז שום דיבור על מסע אפשרי לארץ ישראל, בטח לא מסע כזה שיאפשר טכנית את נשיאת ארונו לארץ ישראל, לכן רבנו לא ביקש בקשה כזו.

אולם, רבנו כבר דיבר מזה שיהיו אירונים, זו הייתה נבואה של רבנו (כי זמנו לא היה מנועים וכו’) וממלא, מאחר שזה היה דבר פלא גדול באותו זמן, פלא של רבנו, שידבר על מכונה כזו שטסה באויר! אם כך חוזרת השאלה: מאחר שרבנו דיבר על אירונים, זאת אומרת שהיה דיבור כזה על אפשרות מסתברת של עלייה לארץ ישראל עם אירונים, ולמה הוא לא הזכיר גם את ענין העלאת עצמותיו?

אבל זו לא שאלה למה רבנו לא דיבר על העלאת עצמותיו, כי יש חילוק גדול בין רבנו לבין יוסף: יוסף דיבר עם משפחתו על יציאה ממצרים העתידית, וידע שהמצרים יקברו אותו בנילוס, והוא דיבר על כך שבני ישראל ישקעו שנים רבות בתוך טומאת מצרים, ושלא יהיה שום עסק ועובדא עם קברו מאות שנים! ובודאי כשהם יהיו עסוקים בלצאת ממצרים בחיפזון הם לא יעלו על דעתם לחשוב על קברו ובודאי ישאירו אותו בנילוס! והם יגיעו לארץ ישראל ולעולם לא ישובו מצרימה כדי להשיבו! לכן יוסף הוצרך להדגיש להם - שעליהם להתאמץ לעלות את עצמותיו ושלא ישאירו אותו בתוך מצרים.

ואצל רבנו זה שונה לגמרי, הוא הרי השתדל מאוד שיהיה עסק ועובדא עם קברו מיד לאחר הסתלקותו. והוא ויתר על ארץ ישראל, וויתר על מקום קבורה ליד צדיקים בעיר אחרת ובחר את אומן, רק בשביל שיבואו אליו אנשיו כל הזמן ויתעסקו עם קברו. כל חפצו, שיהיה עניין גדול עם קברו. וכל כך הרבה דיבר וביקש שיבואו לקברו וכו'.

ולכן לא היה שום צורך שהוא ידבר על עניין פלאי (באותו זמן) כמו להביא את עצמותיו לארץ ישראל, ומספיק לנו שהוא אמר מספר דברים שדורשים מאתנו לעשות זאת בלי שהוא יגיד נבואה במפורש:

מספיק שהוא אמר:

א. שהוא דיבר על רצונו להיקבר בארץ ישראל!!

ב. שהוא רוצה להיות קבור ליד אנשיו.

ג. שיבואו אליו אנשים תמיד להתפלל וללמוד.

ד. "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל".

ה. דיבר כל כך הרבה שאנשיו ילמדו שולחן ערוך ופוסקים, לקיים את השולחן ערוך בלי חכמות, והרי לפי השולחן ערוך יש מצווה להעביר קבר לארץ ישראל בפרט כשהקבור שם רצה להיקבר בארץ ישראל.

ואם בנבואות עסקינן, אז נתאר לעצמינו שרבנו ראה כל מה שיתרחש, את העלייה של עם ישראל לארץ ישראל, הקמת מדינה, ושיהיו כאן חסידי ברסלב והמוזן עם רב מתקרבים, ושיבואו מארץ ישראל לקברו באומן. ושיהיה לו תלמידים שיפעלו עבור העלאת עצמותיו, ושתהיה התנגדות קשה. ובאמת הוא יכול היה לחסוך מאתנו את המחלוקת ולהודיע במפורש 'שכשיהיו ממוסים שיעלו את עצמותי!!'. אך הוא לא דיבר על זה... אבל, זה שהוא לא דיבר על זה - זה לא אומר שאינו מעוניין בזה!, כי כנראה שהוא מעוניין שאנחנו נעבור תהליכים מעין אלו. כמו כל מיני בירורים שעם ישראל צריך לעבור בכל מיני עניינים. שנפעיל שיקול דעת מעצמינו על פי ההלכה ועל פי הרחמנות על עם ישראל.

אנחנו גם מאמינים, שעד עכשיו רבנו רוצה [בעל כרחו] להיות באומן ולא בארץ ישראל, ושברגע זה הוא לא יכול להגיע ארץ ישראל, מצד זה שעוד לא

הגיע עדיין הזמן, הן מצד מעשינו והן מצד ביקשנו את זה עדיין. וברור לנו, שהוא רוצה שהעניין הזה יתעכב ואילו הוא היה מבקש במפורש שיעלו את עצמותיו לא הייתה שום התנגדות והוא כן רוצה שתהיה התנגדות בשביל שזה יתעכב. אך יחד עם זאת (מאחר שבאמת בתכלס רבנו רוצה להגיע לארץ ישראל) עלינו בכל עת לבחון את המצב ולחפש את-רצון ולהשתוקק ולבקש את זה, ובמחשבה שלא למנוע את זה.

למרות שר' נחמן מאפשר שתהיה התנגדות כדי שהשעה לא תדחק, עדיין, מגלגלים חובה על ידי חייב וזכות על ידי זכאי, והזכאי לא יהיה מהמתנגדים אלא יבקש לקיים את רצונו ובקשתו של ר' נחמן להיות בארץ ישראל.

רבנו הקדוש דיבר המון על לימוד שולחן ערוך ופוסקים, ולא רק כעצה להיות יהודי כשר, אלא כעצה להיות מקורב אליו בתכלית. ואמר: 'תקמטו את הספר שלי כמה שאתם רוצים (להעמיק ולפלפל, לדרוש ולהתרגש) אבל אל תעברו על סעיף אחד מהשולחן ערוך' (האמת שהעצות של רבנו, ולימוד בספריו, נצרכים לכל יהודי, אפילו מי שעוד לא עוסק ולא מקיים את ההלכה. אך לימוד ההלכה וקיום השולחן ערוך זו בעצמה עצה גדולה ומרכזית שלו!) וזה ברור שכל מה שהוא מדבר אלינו ועוסק אתנו זה בד-בבד עם ההלכה. כשהוא אומר לנו איזה דיבור ומאיר לנו איזה עניין הוא לא צריך להזכיר לנו שום סעיף בשולחן ערוך, הוא סומך עלינו שאנחנו כבר יודעים. (למשל, כשהוא אומר לנו ללכת ליער להתבודד - הוא לא צריך להזכיר לנו שלא ניסע ליער ביום שבת בשביל התבודדות).

ולכן, על מה ולמה לבקש מרבי נחמן שיגיד במפורש לעלות את עצמותיו? הרי הוא כבר אמר שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל וכל כך דיבר על מעלת ארץ ישראל וכו' ושבהלכה כתוב שיש מצווה לעלות עצמותיו של אדם בזה!! וכי יש יותר מפורש בדברי רבינו ז"ל שכבר בעצמו גילה את רצונו בצורה גלויה ביותר שהוא חפץ להיקבר בארץ ישראל?!! - למה שלא נקשיב לרצונו ונסתכל בהלכה מה היא קובעת בזה!!!

למי שמרס ידע: לגבי הקיבוץ בקברו בראש השנה, רבנו לא דיבר על זה במפורש שנבוא לקברו בראש השנה לאחר הסתלקותו, אלא רבי נתן למד

זאת מרמזים שרבענו רימוז... ובכל זאת אנחנו לקחנו את ההבנה של רבי נתן כהוראה מפורשת (רבענו הסמיך את רבי נתן בע"פ).

וכאן, לגבי מקום קבורתו, הוא ממש אמר במפורש שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל, לא ברמוז.

ובפרט שיש את ההבנה של ר' ישראל דב אודסר (שקיבל הסכמה בכתב: "תלמודי היקר" עליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח") שפעל להביא את עצמותיו לארץ ישראל. ויש את ההבנה של ר' שמואל הורביץ ורבי אברהם ב"ר נחמן שאמרו שמקום הציון צריך להיות בארץ ישראל. לכן עלינו לקחת את ההבנה שלהם כהוראה מפורשת!!!

"ראה, שאינו מסתדר בסדר!"

האם בזה שסבא ניסה לפני 20 להעלות את עצמות ר' נחמן לארץ ישראל ולא הצליח בפועל, ומידי פעם מנסים ולא מצליחים, האם יש בזה סימן כל-שהוא שזו טעות? האם צריך לחדול מהניסיון להביא את הציון לארץ ישראל?

הנה קטע מסיפורי מעשיות, "מעשה ברב ובן יחיד"

"מעשה ברב אחד, שלא היה לו בנים. אחר-כך היה לו בן יחיד... והיה לומד ומתפלל תמיד, רק שהיה מרגיש בעצמו שחסר לו איזה חסרון, ואינו יודע מהו, ולא היה מרגיש מעם בלימודו ובתפילתו. וסיפר לפני שני אנשים בני הנעורים, ונתנו לו עצה: שיסע לאותו צדיק.

והלך אותו הבן יחיד וסיפר לאביו, באשר שאינו מרגיש מעם בעבודתו כנ"ל, וחסר לו, ואינו יודע מהו, בכך הוא רוצה לנסוע לאותו צדיק. והשיב לו אביו: "איך אתה בא לנסוע אליו? הלא אתה למדן יותר ממנו, ומיוחס יותר ממנו! לא נאה לך לנסוע אליו, פֶּלֶךְ מדרך זו!" עד שמנע אותו לנסוע.

וחזר ללימודו ושוב הרגיש חיסרון, ... ושוב הלך לאביו, והיטה אותו
אביו ומנע אותו כנ"ל, וכן היה כמה פעמים".

והבן הנ"ל היה מרגיש שחסר לו, והיה מתגעגע מאוד למלאות חסרונו,
ולא ידע מהו כנ"ל, ובא עוד לאביו והפציר בו, ... ואמר לו אביו: "הלא
תראה שאסע עמך, ואראה לך שאין בו ממש"

...ונסעו ובאו אל גשר קמון, ונפל סוס אחד, והמרכבה נתהפכה וכמעט
נמבעו. אמר לו אביו: "ראה שאינו מתנהג כסדר, ואין הנסיעה מן
השמים" וחזרו.

וחזר הבן ללימודו, ושוב ראה החיסרון שחסר לו ואינו יודע. וחזר
והפציר באביו כנ"ל, והוכרח לנסוע עמו שנית. ... וניזדמן כשהיו
נוסעים ונשכרו שני הידות, (שקורין אַקסין), ואמר לו אביו: "ראה שאינו
מתנהג לנו לנסוע, כי האם זה דרך המכע, שישתכרו שני האקסין?
וכמה פעמים שנסעו עם המרכבה הזאת, ולא נזדמן כזאת". וחזרו.

רבנו ממשיך לספר איך שהם"מ היה זה שמנע מהם כמה פעמים את הנסיעה,
וגרם להם לא להגיע לצדיק, מחמת שהאבא חשב שהמניעות זה סימן
שהנסיעה אינה רצון השם.

ממעשה זה וממה שרבנו מלמד אותנו במעשה הזה, אנו מבינים שאם אנו
חוטרים לקיום ההלכה, ולקיים רצון צדיק, ולפעול למען כלל ישראל ברחמנות
יתירה למען התקרבותם להשם יתברך בדרך ישרה וסבירה, אז ככל שיהיו
יותר מניעות וחוסר הצלחות [גשמיות הנראות לעין], כך זו ראייה שזה מעשה
בעל הדבר הם"מ, הוא המעכב, וצריך להמשיך לנסות.

וְהִנֵּה אַחֲר־כֵּן בָּא עַל דַּעְתִּי אִיזָה מַעַם קִצַּת מֵה שְׁצַרְיָכִין לְסַבֵּב הַדָּרֶךְ
לְבוֹא לְאַרְיָן-יִשְׂרָאֵל, .. שְׂבָל הַמְּנִיעוֹת שְׂבָעוּלָם מִדָּבָר שְׂבַקְדָּשָׁה, כְּלָם
הֵם בְּשִׁבִיל הַחֲשֵׁק, כִּדִּי שְׂיִתְנַבֵּר הַחֲשֵׁק בְּיוֹתֵר, וְכָל מֵה שְׂהַנְחָשֵׁק

גדול ביותר, אז המניעה גדולה ביותר כדי שיתגבר החשק ביותר, כי המניעה היא רק בשביל החשק, כי על-ידי המניעה מתגבר החשק ביותר, ...כי על-ידי המניעות יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק, וכל מה שהמניעות מתגברין יותר ויותר, על-ידי זה יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק וכו',

ועתה מבאר לעין – בשביל זה סבב אלקים את העם, ולא נחם אלקים בדרך הקרוב, כי ככונה סבבם בדרךים רחוקים והרחיקם מארץ-ישראל, שלא יבואו מיד לארץ-ישראל כדי שיתגבר חשקם יותר ויותר על-ידי גדל המניעות של רחוק הדרך ותקף המלחמות שראו, שעל-ידי כל זה יתגבר חשקם יותר ויותר של כל הרוצים לבוא באמת לארץ-ישראל, ומי שלא יוכל לעמד בנסיון הזה באמת, לא יבוא לארץ-ישראל, כי כך מדתו של הקדוש-ברוך-הוא – שמנסה את האדם על-ידי המניעות הגדולות, שמזמין קדם כל דבר שבקדשה, בפרט קדם כל דבר שבקדשה שכל היתהדות תלויה בו, כגון לבוא לארץ-ישראל או להתקרב לצדיק האמת, שאז מזמין לו מניעות, הנדמות למניעות גדולות וקשות מאד, והכל – בשביל החשק, כדי שיתגבר חשקו ביותר כנ"ל, כי על-ידי המניעות גדולות נעצומות יוכל להבין כמה גדול מעלת הנחשק, ואז יתגבר, שיהיה לו חשק וכסופין גדולים כפי תקף המניעה, ואז אם יתגבר בחשק וכסופין, בנדאי ישבר כל המניעות ויבוא אל הצדיק האמת ולארץ-ישראל, כי המניעות לא באו אלא בשביל החשק כנ"ל. ולהפוך: מי שלא יוכל לעמד בנסיון, יתרחק על-ידי זה, כי כל מה שמסבב ומגלגל השם יתברך עם כל אדם שבועולם, מגדול ועד קטן – הכל הוא בשביל נסיונות, כי האדם לא בא לעולם הזה השפל כי-אם בשביל נסיונות, בידוע. (ימי מוהרנ"ת ב' לא)

בעיה נפוצה, כאשר מדברים מהנושא של העלאת עצמות רבנו לארץ ישראל, גם אלו שהם מסכימים עם זה, יש בניהם כל מיני דיבורים מחלישים, אומרים "האוקראינים בחיים לא יתנו", "אין סיכוי שהעסקנים יתנו", "אי אפשר לחפור כי.. וכל מיני דיבורים שאנחנו לא יכולים להעלות על הכתב כדי לא להחליש את הקורא. ועל כיוצא בזה רבי נתן סיפר (כאשר היה בדרכו לארץ ישראל והמליצו לו לפגוש עשיר שהיה בארץ ישראל):

.... "הלא יש בכאן רבי יוסף פרנצווי ממורנופאל, שיושב בכאן זמן רב עם אשתו ובנו, והוא עשיר גדול". ותקף הוליך אותנו לאכסניא שלו, ומצאתיו שוכב על מפתו משנת הצהרים, אבל לא היה ישן, ונכנסתי אליו, והתחלתי לדבר עמו. ותקף התחיל לספר לי מגדל הספנה העצומה שיש עכשו, חם ושלום, ושאי אפשר לנסע עכשו. ואמר, שזה סמוך מאד הגיע לו כמה אנרות משם, שאי אפשר לילך על הים הלכן, ובתוך כך ספר לי איך הגרעק ימח שמו, חזק מאד, ושיש לו מדינות רבות, שאין אנו יודעים מהם, והוא יושב שם ולוחם מלחמות חזקות עם הישמעאל, ומחמת זה אי אפשר לנסע עכשו. ובתחלה החליש דעתי קצת. אבל תקף אמרתי בלבי: שגם זה הוא רק מניעה, שבאה בשביל החשק, כמבאר לעיל. וגם ספר לי, שהוא מונע ומעכב הרבה אנשים שבאו לכאן, שלא יסעו לארץ-ישראל, וראיתי תקף, שהוא שליח הבעל-דבר לעכב מארץ-ישראל, ונפטרתי ממנו. (ימי מוהרנ"ת ב', ע"ו)

ההתנגדות

בכל חסידות ברסלב, בדור זה ובדור הקודם, לא קם אדם שחלילה יפקפק על רבי ישראל דב אודסר [פנא ישראל] על צדיקות ועבודת השם הנלהבת, המסורה והצנועה, על פי דרכו הנקייה של רבי נחמן.

גם צדיקים שלא נימנו עם חסידות ברסלב, רבים מהדור הקודם, העידו על צדקותו וידיעותיו בחכמת התורה והקבלה.

ביומנים של זקני ברסלב רבי ישראל מתואר כחסיד גדול, תלמיד אמיתי של רבי נחמן, ומעבר לזה.

הוא היחיד שקיבל [את מסורת ר' נחמן] מר' ישראל קרדונר [הנחשב לתלמיד מובהק של רבי נחמן]. במשך חמש שנים לא עזב אותו פסיעה אחת.

עבורנו, רבי ישראל לא עוד תלמיד, הוא ה"תלמיד היקר", כמכונה בפתקא שרבי נחמן שלח אליו מהשמים. ואף כותב לו: "עליך אמרתי האש שלי תוקד"

דבר אחד שעשה בחייו, היה למורת רוחם של "רבני ברסלב"; הקשר שהיה לו עם נשיאי המדינה, את זה הם לא אהבו כלל. החסידות שכנה בלב מאה שערים, מושפעת מדעות אנטי-ציוניות, כיאה למאה שערים.

אולם, בתקופת הצנע, באמצע בניית בית המדרש הגדול, כאשר התקשו להשלים את הבניין, נאלצו אלו לפנות לר' ישראל, פנייה מיוחדת לעזרה: שידבר עם הנשיא ולמן שזר לסייע בהשלמת הבניין. ואכן הנשיא עזר והבניין הושלם. אך עזרתו זו לא מנעה מהם מלגרש אותו מהקיבוץ של ראש השנה, דרשו בתוקף שהנשיא שלא יכנס לתפילת החג, לבניין שנבנה בעזרתו....

אך גם למרות הקשר בין הנשיאים לרבי ישראל, רבני ברסלב עדיין שמרו על כבודו הראוי לו, כזקן חסידי ברסלב, צדיק וגאון.

אלא, שלאחר שחומות אומן נפרצו, חתר ר' ישראל לפעולה שלא תתקבל ב"ברסלב" ואף הצליח לאחר מספר שנים להשיג את האישורים הנדרשים. פעולה זו עברה כל גבול מבחינתם של רבני ברסלב.

ומה היא הפעולה שעברה את הגבול? אכן רבי ישראל הצליח לפעול לאישורים הנדרשים להבאת הציון של רבי נחמן לארץ ישראל!!!

זאת ר' ישראל עשה מתוך ידיעה ברורה שר' נחמן חפץ בזה, ושכך מחייבת ההלכה לפעול. וכמוכן מתוך אהבת הארץ [שר' נחמן מעניק בספריו] ורחמנות מיוחדת על ישראל שיזכו להגיע לרכנו בלי צורך לעבור את מכואות אוקראינה ושוטריה, ומתוך חמלה על ממונם, ובעיקר עבור אלו שאין להם יכולת לצאת מהארץ. שכולם יזכו!. הבאת הציון לארץ ישראל תעודר עליה ותיירות יהודית מכל העולם. וכהנה סיבות פשוטות שכל אחד יכול להעלות על דעתו, וכהנה לרוב סיבות שצדיק כמו ר' ישראל חשב למוצא תיקון העולם.

אבל זה "עבר כל גבול" מבחינת "רבני ברסלב". "זו פעולה שמשרתת את הציונות", מאחר והם [המדינה] היו אמורים להתעסק במהלך של הלווייה והקבורה ואולי גם החזקת המתחם. במקרה כזה, עבור רבני ברסלב של מאה שערים, ההלכה מבחינתם: לא לעשות זאת. למרות שזה מצווה וכו', "אסור בשום אופן לעזור למהלך של ציונים". ו'מצווה גדולה עוד יותר לצאת מארץ הציונים ולהתקדש בחג בחוץ לארץ'.

ועל כיוצא בזה אמר רבנו:

"שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקְּדוֹשׁ ז"ל שֶׁאָמַר: שְׁזֵה יֵצֵר הַרְעָה גְּדוֹלָה אֲצִלְ כְּמָה בְּנֵי אֲדָם וּבְפָרְט הַגְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה, שֶׁבְּשִׁבִיל הַכָּר אֶחָד שֶׁנִּדְמָה לָהֶם שֶׁהוּא מִצְנֵה הֵם מְפַקְרִים הַפֶּל וְכֵאֵם עַל-יְדֵי-זֶה לְקַלְקוּלִים רַבִּים, וּבְפָרְט בְּשִׁבְאִים עַל-יְדֵי-זֶה לִידֵי מַחְלֻקוֹת וְכוּ"

החל מאז, הופצו שמועות שרבי ישראל חס ושלום השתגע, וברחובות מאה שערים ובמירון ובכל מקום בו מתקבצים הברסלבים הופצו פשקווילים נגד רבי ישראל.

רבי ישראל דב אודסר, כשראה שעוד לא הגיע העת, חדל מלפעול בנושא הזה, השאיר זאת לדור הבא. ובינתיים החל לעסוק במסירות נפש להביא את דעת רבי נחמן לארץ ישראל, להדפיס את ספריו ולהפיצם בקרב עם ישראל, דרך ריקודים ושמחה והארת פנים נלהבת לכל יהודי. (עין ימי מהרנ"ת ב' יז, יח, ר' נתן החל להתאמן לעלות לארץ ישראל רק לאחר שהשלים להדפיס את ספריו רבנו)

לא לדחוק את השעה

ר' ישראל דב אודסר, ניסה מהלך פשוט, והשיג את האישורים הנדרשים להעלאת עצמותיו הקדושים של רבנו לארץ ישראל. אולם, לאחר שהייתה עליו התנגדות קשה (לראשונה החלו לגנותו ולבוותו) וניכר הדבר שזה לא דבר פשוט וכי יש בזה מסירות נפש של מעמים מול רבים, סכנת נפשות של ממש וכו'. ומאז הוא הפסיק להתעסק בזה ושמר על שתיקה בנושא.

היו פעמים שאנשים ניסו לשכנע אותו להמשיך במאבק והוא אמר "לא". ואמר כל מיני לשונות כמו "כשרבנו ירצה הוא יבוא" וכדומה.

אבל על פי האמור לעיל, ועל פי כל מה שר' ישראל בעצמו דיבר קודם לכן, ברור שלפי דעת רבנו ולפי ההלכה צריך להביא את עצמותיו של רבי נחמן לארץ ישראל, אבל אין מי שיכול להורות להתעקש על כך. אבל מצד שני, כאשר רבים מהעם יתייהדו וירצו לקיים את הרצון וההלכה, עד כדי שזה לא יהיה סכנה, אז אין סיבה שלא נבקש לעשות זאת.

להלן כמה קמעים מספרי רבי נחמן שמסבירים את השתיקה של ר' ישראל לאחר שיצאו עליו בפשקווילים וגינזיים:

"אין דרכו ליעץ את האדם ולגזר עליו בדוקא שיעשה דוקא כמו שהוא מצוה, רק הוא מיעצו בדרך עצה מובה, אם יעשה יעשה ואם לאו לאו. אף-על-פי שרצונו שיעשה כך, אף-על-פי-כן אין דרכו לדחוק על שום דבר שיהיה דוקא כך, אלא אם יהיה יהיה ואם לאו לאו. ויש לי כמה מעמים על זה.

גם אני יודע, שכל מובות עולם הזה אין מובתו שלמה, וכל מובה ממוכות עולם הזה מכרח שיתגלגל ממנה איזה דבר שאינו מוב. כי אי אפשר שיהיו מובות עולם הזה שלמות לגמרי, על-כן אינו רוצה לגזר ולדחוק את האדם שיעשה דוקא פרצונו, פן בסוף, פשיתגלגל איזה דבר לא מוב מזה, יתרעם עליו שעל-ידי עצתו בא לו זאת. וכן בכל

דבר אינו דוחק את השעה שיהיה נוקא כך. נאפלו על המשרת אינו יכול לדחוק שיעשה נוקא תבף את מה שצריך לעשות".

"וכן הוא נוהג לדורות, שבששואליו להרכב והמנהיג על דבר שיש בו בעין מסירת נפש, צריך להשיב "לאו", אף-על-פי שבאמת לאמתו רצונו שיקמר נפשו וישבר כל המניעות. על-כן מי שרוצה להתקרב ולשבר המניעות באמת לאמתו, צריך לזהר מאד לכלי לשאל אותו בזה כלל. ועוד תבין ענין זה במקומות אחרים שמדברים מענינים באלה והבן מאד".

אם לא ירושלים, נוסעים לאומן

הפעילות וההסברה למען העלאת עצמות רבי נחמן לארץ ישראל, עלולה להחליש את הנהירה הנוכחית לאומן?

תשובה: אפילו אלו שעושים קמפיין נגד אומן, הם עוזרים לעם ישראל להגיע לאומן, הם מודיעים שיש אומן בעולם. דרכם עוד אדם מישראל שומע על אומן. אדם שאף פעם לא חשב על נסיעה לאומן ופתאום משהו לוחש לו 'אל תיסע לאומן' מסתבר, בסוף, שרק ככה הוא יסע לאומן...

בכל אופן, ההסברה שלנו היא לא נגד אומן, אלא בעד נסיעה לרבי נחמן. עצם זה שאנחנו מדברים על הרצון להגיע לרבי נחמן, ושכשכיל זה אנו חפצים שהוא יהיה בארץ ישראל, זו הפצה חזקה שמכניסה לעוד אנשים ובעוד דרך, את התודעה שיש צדיק שעושה עניינים גבוהים בקברו. ושצריך להגיע אליו. ואם זה לא בארץ ישראל עדיין אז צריך לנסוע לאומן.

לאחר שהתנגדו ליוזמה של ר' ישראל להעלות את עצמות רבנו לארץ ישראל, כמה אנשים התאכזבו, אז אמר להם ר' ישראל:

"אולי רצון רבינו שיהיה כמו שהיה, שיהיה ראש השנה באומן (סבא צוחק), ואם זה צריך לגאולה, אז זה הגאולה, רבינו הקדוש הוא הגאולה"

ההווי הברסלבי הנוכחי אינו מקורי

למה יש יותר מודעות ציבורית לנסיעה לאומן, התלהבות גדולה, ולא מדברים על נושא הציון לארץ ישראל?

תשובה: ניתן להסביר זאת בהרכבה דרכים, אבל נשיב עכשיו מהכיוון החיובי. לא נכנס לפרשנות על מזימות או רווחים של גורמים אינטרסנטים, אלא נבאר פרשנות פשוטה, המציאות בעשורים האחרונים שהביאו למצב הזה:

לפני שלושים שנה לא היה ניתן להגיע לאומן. במשך שבועים שנה, אומן הייתה סגורה מפני אזרחים [שמה צבאי]. יהודים שניסו להגיע סיכנו את חייהם, בעיקר כי הם יהודים הבאים להתפלל. חסידי ברסלב בה כספו והתגעגעו להגיע לציון באומן [על זה יש סיפורים מרגשים מאוד] עד שהגעגעו, והתעוזה של אלו שכן הצליחו להגיע, והרגע ההיסטורי בפריצת החומות שאפשרו לכולם להגיע, כל זה הפך להווי של חסידות ברסלב. עד כי לא ניתן לחשוב על החסידות בלי הגעגעועים לאומן!!!

מאז שנפרצו החומות, בכל שנה ושנה באים לאומן יותר ויותר אנשים, וזו הרי תופעה מדהימה ומסקרנת, עד שגם התופעה המדהימה, וגם הסקרנות, כל אלו הפכו להיות חלק בלתי נפרד מההווי של אומן.

כל חסיד מכיר את התחושה המחזקת כאשר הוא פוגש באומן עוד נפש חדשה, עוד חבר שבעבר סרב להגיע ופתאום רואים אותו... עוד חבר מהישיבה שלעג על ברסלב והנה הוא באומן מתפלל בדבקות ורוקד בהתלהבות. עוד אומנים, שחקנים ואנשי ציבור מפורסמים מפתיעים. זה מחזק! החסידות כולה מתחזקת כאשר מגיע לאומן עוד ראש ישיבה ליטאי, עוד דיין מפורסם. קשה לתאר משהו אחר מוחשי כזה.

המרחק בין ישראל לאומן, הופכת את אומן לאתגר, וכל יהודי שעומד באתגר ומגיע עד לשם, חש את ההתקרבות! ויחד עם זאת החסידות מקבלת נפח יותר חיובי, כשעוד אחד עמד באתגר והגיע. עד שלכאורה, לא ניתן לחשוב אחרת את המציאות ההתקרבות וההתחזקות.

כדי להגביר את ההתקרבות ולתמרץ המוניות בכל שנה ושנה, כל משפיע בברסלב, כמו כן כל חסיד קמץ, מכין עצמו לקראת ראש השנה המתקרב,

ממלא עצמו בחיזוקים על הצדיק ועל הציון, כדי להשפיעו החוצה, להביא לאומן כמה וכמה שיותר נפשות חדשות. המשפטים כמו: "אחי! תבוא לאומן", "נראה אותך באומן בראש השנה?", "סע לאומן!" שאנו שומעים או משמיעים בכל השנה, הפכו למשפטי מפתח ברסלב, עד שלא ניתן לתאר משהו אחר.

מאז שנפרצה אומן ועד היום, המדד של חסיד ברסלב או של מקורב לצדיק, הוא: כמה פעמים היה באומן, ואם כל שנה הוא נוסע, או כמה פעמים בשנה הוא נוסע. חסיד ברסלב גם חש את הייחודיות שלו לעומת שאר העולם, לפעמים כיתרון על שאר עובדי השם ולומדי התורה, בעצם הנסיעות שהוא נוסע לאומן. עד שלכאורה לא יהיה שום יתרון לחסיד ברסלב במידה והציון יהיה בארץ ישראל ויהיה נגיש לכולם...

בכל ראש השנה, אומן הופכת לפסטיבל מיוחד במינו, ייחודי במלא מובן המילה - כאשר בארץ זרה ואנטישמית מתאספים יותר משלושים אלף יהודים מכל הסוגים, לבושים בנדי חג הנושאים תפילה להשם יתברך בהתלהבות מיוחדת ובשאגות המרעידות את כל האזור. החג באומן הוא כזה מיוחד, שאי אפשר לחשוב שראש השנה יהיה באופן אחר, חסיד ברסלב הגיע לתודעה עצמית שלא נותנת לו לחשוב שאת החג הוא יחגוג באופן אחר.

מאז שנפרצו החומות, נרקמה החסידות באופן כזה, שכך הוא הדיבור - "אומן!", יהודים מתאספים במדינה זרה, יהודים עולים על ממוס לחג, יהודים מתמודדים מול משמר אוקראיני, עוד קבוצה חדשה עברה את המסע וכו' וכו', כל דיבור אחר, כל הוויה אחרת, משבשבת את ההווי הזה!!!

עכשיו ברורה הסיבה שלא מדברים ולא שומעים על העלאת הציון לארץ ישראל. כי זה משבש את כל ההווי הברסלבי הנוכחי... אבל זה עדיין לא אומר שכך זה האמת! ההווי הזה, כאמור, נרקמה ממצואות של תקופה ארוכה של כיסופים לאומן וכו', וזו לא הווייה שרבי נחמן מדבר עליה בספריו. זו לא הווייה שרבי נחמן ראה אותה כתכלית. וההפך הגמור הוא הנכון, רבי נחמן רוצה ארץ ישראל, רבי נחמן רוצה שנהיה קרובים אליו, הוא לא רוצה בכלל שיהיה לנו קשה להגיע אליו, אין לו עניין שנעבור מסע מפרך לפני החג, אין לו עניין שנעבור דרך שומרים אוקראינים, גם אין לו עניין בפסטיבל.

מקום ועניין

כאשר נלמד בספרי רבנו בנושא של התיקון לבאים לקברו באומן וכו' מתוארים שם שבחים, על:

א. המקום - העיר אומן, בית העלמין. ב. עצמות הצדיק - רבנו נחמן, עבודתו בתיקון נשמות ישראל.

ניתן לקרוא מידי פעם על שבח המקום דווקא, אבל בעיקר השבח הוא: על הצדיק ששוכן שם ועל העסק שלו עם הנשמות שבאות אליו לשם.

באומן או בארץ ישראל? זה רק דיון על המקום ולא על הצדיק. כי במידה והציון יעבור לארץ ישראל, אז עצמות הצדיק יהיו בארץ ישראל ואומן תישאר באוקראינה. ואם העצמות יהיו בארץ ישראל, אז בודאי שהצדיק בארץ ישראל יעשה את מה שהוא עושה עכשיו באומן.

ומה יהיה עם "המקום", עם אומן? - סבא אמר: כאשר יעבירו את עצמות רבנו לארץ ישראל, אומן ישאר מקום קדוש!!!

אם נתייחס לשבחים שנאמרו על אומן כ"מקום", רוב המשקל שלהם, ועיקר הלגיטימיות בשבחים, זה מפני שהוא, הצדיק, שוכן במקום הזה. וכאשר יעברו העצמות לארץ ישראל, אמנם אומן ישאר מקום קדוש, אבל בודאי לא כמו כשהצדיק נמצא שם, והיכן שהוא יהיה בארץ ישראל שמה יהיה מקומו החדש, שם גם יהיה "המקום".

עיקר החשיבות, ללא ספק, זה עצמות הצדיק ולא המקום, אבל גם 'המקום' הוא עניין גדול מאוד:

כי כשאנו אומרים 'נ נח נחמ נחמן מאומן', ככה הוא חתם את שמו בפתק, וככה סבא ישראל אמר שצריך לומר, ויש באמירה זו גם 'המקום' שהוא שוכן שם. ולכאורה, די היה להגיד 'נ נח נחמ נחמן' שזה השיר פשוט [נ] כפול [נח] משולש [נחמ] מרובע [נחמן], ובשביל מה להוסיף "מאומן"? אז מובן מזה שיש

חשיבות גדולה ל"מקום", לא רק בללכת אליו למקום הזה, אלא גם להזכיר את שמו עם שם המקום הזה.

רבנו גילה לנו שהוא רצה להיקבר בארץ ישראל, וגם אמר דבר ברור: "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל". "המקום שלי" דייקא!.

שימו לב למושהו מעניין: רבי נחמן, כשהיה גר בעיר ברסלב, אמר: 'מעתה יקראו לנו על שם העיר ברסלב'. ומאז ועד היום הוא נקרא "רבי נחמן מברסלב", למרות שהוא שוכן במקום שנקרא אומן, ובחתימה כפתק חתם עצמו "נח נחמנ נחמן מאומן", וכן רבים מעם ישראל מכנים את שמו "רבי נחמן מאומן" [ויש גם מכתב שנתגלה לאחרונה, שרבי נחמן חתם את שמו "נחמן מאומן"]. אבל עדיין נשאר לו השם "רבי נחמן מברסלב".

לכן, כאשר רבנו מקומו יהיה בארץ ישראל, אנו נמשיך להגיד 'מאומן', כשם שאנו אומרים גם עכשיו 'רבי נחמן מברסלב'. כך גם כשרבנו יהיה בארץ ישראל, שמו יהיה 'נחמן מאומן', כי זה המקום שרבנו עסק בו בתיקון נשמות ישראל ושם הוא שכן עד עתה. וכנראה שגם יהיה לו שם חדש, על שם המקום החדש, על שם "המקום שלי הוא רק ארץ ישראל", והוא יכונה "רבי נחמן מישראל" או "רבי נחמן מירושלים". אבל הכינויים הקודמים יישארו בתוקפן: "מברסלב", "מאומן".

השבחים שנאמרו על אומן (כ"מקום") בעיקר בגלל שאומן זה המקום שרבנו הוכרח להיקבר שם. מסתבר ששבחים אלו לא היו נאמרים ולא היו נצרכים, ולא נרשמים בשום ספר, אילו היה רבנו מסתלק בארץ ישראל.

לו נצייר לעצמנו, שאחרי שרבנו ראה את אומן ודיבר בשבחה, לפתע הוא מתחזק בגופו ונוסע אל ארץ ישראל ונקבר שם, אז עדיין היה לאומן מעלות ושבחים שנאמרו, והיה באומן איזו קדושה, אבל השבחים והמעלות הללו לא היו נצרכים ובלי שום חשיבות, כי בארץ ישראל הוא יפעל מה שיפעל, שמה יהיה כל העניין.

ניקח כמשל, את משה רבנו, שכל חפצו היה להיקבר בארץ ישראל, אבל לאחר שנגזרה הגזרה שיקבר במדבר - רק אז - הוא מצא את כל השבחים והסיבות לכך שהוא נקבר באותו מקום ובאותה דרך דווקא, כמבואר בחז"ל כל מיני סיבות לכך שמושה נקבר במדבר וכו'.

אבל כל הסיבות שבגללם הוצרך להיקבר שם, אינן ריצוי על כך שהוא לא נקבר בארץ ישראל, כי עם כל הסיבות והטעמים לכך שהוא נקבר במדבר, זו עדיין גזירה קשה, והוא מאוד היה חפץ שיפתח איזה פתח כדי להיקבר בארץ ישראל. וכל הסיבות שבעולם לא שוות מול קבורתו בארץ ישראל. ואילו הייתה מתקבלת תפילתו והוא היה נכנס לארץ ישראל, אז הוא היה פועל מה שהיה פועל ולא היה כל צורך בכל העניינים והמעלות שיש בקבורה במדבר.

כיום, שמושה קבור במדבר ואין איש יודע מקום קבורתו, ניתן לנו להגיד תורות שלמות ומלא רווחים, דווקא בזה שהוא קבור במדבר, אבל אילו הוא היה נכנס לארץ ישראל, לא היה באלו התורות והרווחים שום עניין בפועל!.

אילו היינו מוצאים את מקום קבורתו של משה והיינו יודעים היכן עצמותיו, על פי ההלכה, מאחר ואנחנו יודעים שמושה רצה להיקבר בארץ ישראל, יש מצווה להביא את עצמותיו לארץ ישראל. ואפילו שהתורה מגלה שנגזר עליו להיקבר במדבר, הרי שההלכה היא הקובעת, שצריך לקיים רצון הנפטר להיקבר בארץ ישראל. ויתכן שזו הסיבה שה' לא רצה שגדע את מקום קבורתו, כדי להשאיר את הגזירה הזו שהוא יהיה קבור בחוץ לארץ. [אולי צריך לעיין בזה באופן הלכתי]

בכל אופן, אצל רבי נחמן לא נאמר שזו גזירה שהוא לא יכול להיות קבור בארץ ישראל, זו הייתה מציאות באותה העת שהוא לא יכל להיות קבור בארץ ישראל, אבל כאשר זה אפשרי, אין שום דבר שימנע את קיום ההלכה, לקיים רצונו של נפטר להיקבר בארץ ישראל.

ועליך אמרתי

נדבר מעט מעניין ר' ישראל דב אודסר, שקיבל פתק משמים מרבי נחמן, שזה פתק הסמכה נדיר ורב משמעות. שם רבי נחמן כותב לר' ישראל: "עליך אמרתי האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

חיי מוהר"ן: פעם אחת אמר: "הלא שברו אותנו בחרם הנשבר! הלא הייתי סבור שאתם בלכם תהיו צדיקים, צדיקים גדולים עם שכל בזה שבכמה דורות לא היה שכל בזה, ועתה שברו אותנו בחרם הנשבר"

פעם אחת שאלתי אותו: "מה יהיה מהדבורים שגברו וכו'?"

הינו מה שבתחלה שמענו מפיו הקדוש כמה דבורים שהיה נראה שיאריך ימים ויגמר בחפצו וכו'.

ענה ואמר: "השמעתם מה שהוא שואל?, גם אצלי בעצמי קשה ענין זה" ["עם איז מיר איך קשה"] ואף-על-פי-כן אמר: "אני לא גמרתיו? [בלשון תמה] כבר גמרתיו ואגמרו! "איך האב ניט אויס גיפירט [בתמיה] איך האב אויס גיפירט און וועל אויס פירן"

גם בשנסע לאומין, ואני נסעתי עמו, דבר עמי מענין; שהשם יתברך גומר תמיד!

והכלל: בתחלה עלה במחשבה בשנתקרבנו אליו שיגמר התקון מיד, וכמה דבורים שגברו מעין זה, אך אחר-כך בעונותינו הרבים ובעונות הדור, ומגדל התגרות השמן עד שהרבה מחלקת גדול עליו, על-ידי כל זה נתבלבל העולם, ולא היה יכול לגמר בחייו מה שרצה. ואף-על-פי-כן אמר; שגמר ויגמר בנ"ל, כי אחר שבא מלמברג וזה לדרך בזה ודבר דבורים כאלה שעל זה לא יכבה גרו לעולם ועד, וכאשר שמעתי בשמו שאמר בזו הלשון: "מיין פייערל וועט שוין מלואין ביז משיח וועט קומין" [האש שלי תוקד עד ביאת משיח] במהרה בימינו אמן.

נשים לב למה שקראנו:

רבי נחמן פונה לאנשיו, שהיו במחיצתו וקיבלו ממנו תורה ודרך בעבודת השם, אנשים כמו רבי נתן ורבי נפתלי, ואומר להם: "שברו אותנו כחרם הנשבר" שהוא רצה שאנשיו יהיו צדיקים גדולים עם שכל כזה שלא היה כמה דורות, אבל זה כביכול לא הצליח. כביכול הוא לא גמר את מה שהתחיל, ונאלץ להפטר מן העולם במצב כזה...

ואז רבי נתן תמחה על המצב, כאילו כל מה שיצא מפיו של רבי נחמן על תיקון העולם וכו' כאילו הכל חלילה התבטל? ואז רבי נחמן משיב לו: "גמרתו ואגמור".

ורבי נתן מזכיר לנו, שרבנו אמר כבר בהקשר לזה; שהשם יתברך תמיד גומר כרצונו, ולמרות הקטרוג שהיה על רבנו, ולמרות ש"שברו אותנו כחרם הנשבר" - "האש שלי" של רבי נחמן "תוקד עד ביאת המשיח".

יש כאן נחמה שרבי נחמן השאיר לפני פטירתו, "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח". שבסופו של דבר הוא יגמור כרצונו. אמנם, כל האנשים שהיו עימו, בתוכם גם רבי נתן, כולם שבורים כחרם הנשבר, אבל לא לדאוג, "גמרתו ואגמור" "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

יש המוענים, [חלקם מתוך בורות, חלקם מתוך זלזול] שהפתק שהגיע לידי רבי ישראל דב אודסר, נכתב על ידי אחד מחסידי סלונים בטבריה, שראה אותו בעצבות ורצה לעודד אותו, אז כאילו הוא חשב למוכתו וכתב לו מכתב עם חותמת מיוחדת של רבי נחמן: נח נחמ נחמן מאומן, ועוד כמה מילים, חלקם מובנות חלקם דורשות הסבר קבלי....

בשביל להפריך את המענה הזה, לא צריך לעבוד קשה (לצערנו קל לאנשים להאמין שאברך כתב מכתב עידוד בנוסח עם מסרים קבליים גבוהים במקום כמה מילים מעודדות מובנות...) אך אנו נתייחס לפרטים הקשורים למה שדובר זה עתה בנחמה של רבי נחמן "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח".

זו נחמה שלא הייתה נפוצה, זו נחמה שהייתה מאוד אישית לחסידי ברסלב המעטים, שאז לא העזו להפיץ אותה כמו המשפטים הנפוצים, וזו נחמה שנכתבה בספר חיי מוהר"ן, שלא היה מודפס, ולא הגיע לידיים של חסידי

סלונים במבריה, חסידות שהתנגדה בכלל לכל הספרים של רבי נחמן, באותם שנים לא היה שום ספר של ברסלב במבריה! חוץ מכמה ספרים שהחזיק ר' ישראל במחבוא, ואותו חסיד שמוענים שהוא כתב את הפתק, אין מצב שהוא נתקל במשפט "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח" ואין מצב שהוא קרא והבין אותו לאשורו באופן כזה שהוא יכתוב את זה לרבי ישראל "עליך אמרתי..."

כי בפתק נכתב לרבי ישראל, עידוד מיוחד כמונו [שאף רבי ישראל בעצמו התקשה לקבל את זה, ושמר את זה בסוד לעצמו] "ועליך אמרתי, האש שלי תוקד עד ביאת המשיח". - כל הנחמה שנחמתי את רבי נתן ואנשיי אז לפני פטירתו, כשאמרתי להם שהם כחרם הנשבר, ואל דאגה, כי אני אגמור והאש שלי תוקד, את זה אמרתי עליך ר' ישראל!

הפתק הוא לא רק עידוד, הפתק יש בו גם הוראה מפורשת המסמיכה את רבי ישראל להיות האש של ר' נחמן, מה שכביכול לא זכו רבי נתן ושאר האנשים, שהושארו כחרם הנשבר מחמת הקטרוג וכו', וזה סבא ישראל לקבל את החותמת של "ואגמור", עליו נאמר "האש שלי תוקד"

מעניין לעניין באותו עניין: נתייחס למסר של "עליך אמרתי האש שלי תוקד", ולמסר "תלמידי היקר". הכתוב בפתק.

בקטע הבא (מתוך חיי מוהר"ן - מאמרים השייכים לתורות מו) נראה שעניין התלמיד, והנחמה של "האש שלי תוקד" שייך לאותו עניין:

קָדַם שְׁגִלָּה עֲנֵן הַנְּדָפָם בְּלִקְוֵי תַנְיָנָא סִימָן ס"ח. מַעֲנֵן הַצְּדִיק שְׁצָרִיךְ שִׁישְׂאִיר בְּנִים וְתַלְמִידִים, וְהוּא שִׁיךְ לְהַתּוֹרָה כִּי מְרַחֵם יְנַהֵגם בְּסִימָן ז':

אֲז דְבַר שְׁהִיו בְּמִה גְדוֹלִים, שְׂכָל אֶחָד עָשָׂה וְתִקֵּן מַה שְׁתִּקֵּן וְאַחַר-כֵּן גָּפֶסֶק. וְכַנְּתוֹ לְעֲנֵן הַהֶאֱרָה שְׁהֶאֱרִי דְעַתָּה בְּתַלְמִידֵיהֶם וְקָרְבוּ בְּמִה אֲנָשִׁים לְהַשֵּׁם יְתַבָּרֵךְ אֲבָל אַחַר-כֵּן גָּפֶסֶק הֶאֱרַתֶּם, "אֲבָל אֲנִי צְרִיכִים לְעֲשׂוֹת דְבַר שְׂלֵא יִפְסַק לְעוֹלָם, שְׂאֵלוֹ אֲנָשִׁים יַעֲשׂוּ אֲנָשִׁים אַחֲרֵיהֶם, וְהֵם יַעֲשׂוּ עוֹד אֲנָשִׁים וְכֵן לְעוֹלָם".

וְכֵן שָׁמַעְתִּי בְּכֹר, שֶׁהַמְּקַרְבִּים שֶׁלָּנוּ בְּהַכְרַח שֶׁיֵּאִירוּ בְּחִבְרֵיהֶם וְתַלְמִידֵיהֶם. וְכֹל אֶחָד מִכְּרַח שֶׁיַּעֲשֶׂה אֵיזָה פְּעֻלָּה וְיֵאִיר בְּחִבְרוֹ, וְחִבְרוֹ בְּחִבְרוֹ. כִּי יֵשׁ עֲנָפִים לְהֵאִילָן וּמֵאלֹו הָעֲנָפִים יוֹצֵאִין עוֹד עֲנָפִים וְכֵן לְהֵלָן יוֹתֵר וְכוּ'. וְכִבְר נִרְשָׁם בְּמָקוֹם אַחֵר, מָה שֶׁאָמַר: שֶׁהָאֵשׁ שְׁלִי תוֹקֵד לְעוֹלָם לֹא תִכְבֶּה. וְאָמַר בְּלִשׁוֹן אֲשַׁכְּנֵנוּ בְּזוֹ הַלִּשׁוֹן: "מִיִּין פִּייעֶרְל וְנַעַמְ שׁוִין מְלוֹעֵן בִּזוּ מְשִׁיחַ וְנַעַמ קוֹמְעֵן" [הָאֵשׁ שְׁלִי תוֹקֵד עַד בֵּיאַת הַמְּשִׁיחַ].

מה נפלא מה שנכתב בפתק, רבי נחמן מכנה את רבי ישראל "תלמידי היקר", ומאחר שהוא התלמיד, לכן "עליך אמרתי האש שלי תוקד", כי מה שהאש שלי תוקד - זה על ידי התלמיד.

ומזה שוב רואים, שמי שכתב את הפתק, זה אחד שידע את התורות של רבנו הימב הימב, [וזה במח לא חסיד סלונים ממבריה שלא פתח מעולם ספר של רבנו]. אלא רק רבי נחמן בעצמו כתב את הפתק, והוא אומר לנו בפתק; שרבי ישראל הוא התלמיד והוא האש של רבנו, ממנו ההמשכיות.

"שהיו כמה גדולים, שכל אחד עשה ותיקן מה שתיקן ואחר כך נפסק", אבל סבא ישראל, העניין שלו לא נפסק, בכל שנה ושנה יש יותר מודעות לאש הזאת ויש יותר הפצה ויותר הדפסה, ויותר ויותר אנשים קולטים שהוא האש של רבנו. וכל אחד שמתחבר לאש הזאת, אומומטית הוא נהפך לתלמיד של רבנו שמרגיש מחויבות להעביר את האש הזאת הלאה, תוך זמן קצר הוא הופך להיות זרקור בפני עצמו, ולא הופך עצמו לאיזה רב, אלא תלמיד שעושה תלמידים נוספים.

הבט וראה שהפתק הוא מרבי נחמן והוא נותן לנו הוראה מפורשת על רבי ישראל כממשיך, האש של רבנו, וידו על העליונה בכל דבר, גם אם חלקו עליו רבנים באיזה עניין, ידם על התחתונה, כי רבי ישראל זה עניין שלא נפסק, הוא ממשיך את האש של רבנו עד ביאת המשיח. וזה תקף גם לעניין הוראתו שצריך להביא את הציון של רבי נחמן לארץ ישראל.

פתק מן השמים

ר' ישראל דב אודסר קיבל פתק מרבי נחמן, מהשמיים. זה לא דבר חדש שיורד פתק מהשמיים, אדם הראשון קיבל פתק מהשמיים, גם אליהו הנביא לאחר שעלה לשמיים הוריד פתק. ובתלמוד ובוהר מובאים מקרים של פתק שירד מהשמיים. וגם "ברוך שאמר", התפילה שאנו אומרים בכל תפילת שחרית, זה פתק שירד מהשמיים, וכן הלאה היו מקרים כאלה.

את סיפור גם הפתק של סבא, מחמת שאין לנו מקום בקונטרס קצר זה, לא נעתיק לכאן, אבל זה סיפור שמצוי בהישג יד.

נעתיק לכאן שתי מקורות בנושא, כדי לקשר את זה לפתק של רבי נחמן, לעורר אותנו כמה שצריך לעורר:

א. הפתק שקיבל הבעל שם טוב, שימש לאחר מיכן כסגולה לרפואה:

רבנו הבעל שם טוב בעת שהתגורר במעזבוז, היו שם מתנגדים שבאו אליו לסוכה ואמרו שאינה כשרה על פי דין תורה. הבעל שם טוב הניח ראשו על ידו כמה רגעים ואחר כך פתח את ידו ונמצאה בה פתקא מחתיכת קלף והיה כתוב בה: "סוכה זו של הרב ישראל הבעל שם טוב כשרה, נאום ממ"ט שר הפנים"

הפתקא נשארה בירושה אצל נכדו הרב הקדוש מסידליקוב ז"ל [בעל 'דגל מחנה אפרים' דודו של ר' נחמן] וכאשר היה איזה חולה היו מניחים הפתקא תחת ראשו של החולה ותכף נתרפא, כך היה במשך שנתיים שהיו מרפאים חולים עם הפתקא עד שיום אחד היא נעלמה. (מעשה זה מובא בספר "הבעל שם טוב על התורה")

ב. הפתקא שקיבל ר' יוסף מפולנאה מתלמידי הבעל שם טוב, שבעקבות הפתקא שקיבל נתייראו מלחלוק על איש קדוש כזה:

ר' יוסף מפולנאה קיבל מהשמים מכתב מהבעל שם טוב עם מסר ברור שלא היה יכול להתעלם ממנו. המעשה מובא בספר "אמרי פנחס" אשר מוסיף ואומר משהו שהייתב להרהר בראש שלנו גם כן:

"ובקהילת ווישניץ כשעשה נישואין לבנו, ושם היו אנשים שחלקו על ספרי הרב מפלונאה, האריכו להוכיח אותם ולהכלימם 'היאך לא יראתם לחלוק על איש שנפל לו פתקא מן השמים בעניין הנסיעה לארץ ישראל' ואמרו שכל הגזירות שנגזרו עליהם רק עבור זה!! ותקנתכם: שתלכו על קברו ותפייסו אותו ותכבדו את ספריו"

המעשה האחרון שהודפס בסיפורי מעשיות, נותן לנו רמז על הפתק:

עוד מה שספר בשבת הנכה ונשכח מן מלך שנתרחק מאביו וכו' וְהָיָה מִתְנַעֲנֵעַ מְאֹד מְאֹד וְכו' וְהָיָה לֹא כְתָב מְאֹבִיו, וְהָיָה מִשְׁתַּעֲשֵׂעַ בּוֹ מְאֹד מְאֹד וְהָיָה מִתְנַעֲנֵעַ עֲדֵין מְאֹד וְהָיָה מִתְנַעֲנֵעַ עַל-כָּל-פְּנִים שְׂיוֹשִׁים לוֹ יָד וְאִם הָיָה מוֹשִׁים לוֹ יָד, הָיָה מְחַבֵּקָה וּמְנַשְׁקָה, אַחֲר־כֵּן יֵשֵׁב עֲצָמוֹ: הֲלֹא זֶה הַכְּתָב הוּא כְּתָב יַד הַמֶּלֶךְ בְּעֲצָמוֹ, וְאִם-בֵּן הוּא יַד הַמֶּלֶךְ וְכו' וְכו'

שישים שנה נשמר בסוד

"שישים שנה שמרתי את הפתק בסוד" (סבא ישראל).

ניתן לכם לבד לתאר לעצמיכם את גודל הנס והפלא הזה, שפתק מנייד דק מאוד, נשמר במשך שישים שנה, לא בתוך כספת מיוחדת, אלא בכיס של המעיל או בתוך הכובע. בשישים שנה אלו רבי ישראל עבר תקופות קשות [הרבה מלמולים, עוני ומלחמות]. הפתק נשמר אצלו מגיל 25 עד גילה שיבה, ולא גילה ממנו כי אם ליחידי סגולה.

אחד מהאנשים להם הוא גילה, היה רבי יצחק ברייטר שחי במדינת פולין, סקרנותו גברה והוא ביקש מר' ישראל שישלח אליו את הפתק, ר' ישראל היה תמים ושלה בדואר מישראל עד פולין, בדיוק בזמן שבאירופה מתחוללת מלחמת העולם, והפתק הגיע לפולין וחזר לישראל בשלום. וזה גם עוד סיפור אחד שממחיש איך שהפתק נשמר בדרך גם ופלא.

במאמר זה נתמקד בנקודה מעניינת מאוד, מתמכלת ומרגשת כאחד:

רבי ישראל בגיל 25 מקבל פתק, ברור לו שזה פתק מהשמיים מרבי נחמן. אנחנו אולי צריכים הוכחות וראיות [ויש בלי סוף] ובעיקר להאמין לסיפור של ר' ישראל [אין סיבה שלא להאמין לאדם שניכר עליו ללא עוררין שהוא צדיק ואיש אמת, שבורח מהכבוד באופן חסר תקדים] אבל לר' ישראל היה ברור כשמש שהפתק מר' נחמן ולא משום בן אנוש, כי הוא היה בתוך הסיפור, הוא שמע קול שמדבר אליו ואומר לו לגשת לארון ולפתוח ספר ושם ימצא רפואה לנפשו [את הפתק], הוא היה זה שברגע שקרא את הפתק לראשונה קיבל חיות והתעוררות שהקימה אותו לתחייה, ממוות לחיים. והוא זה שידוע היטב שבאותו השבוע הוא לא התענה בצום י"ז בתמוז וזה מה שגרם לו ליפול לעצבות עמוקה, ושהוא לא סיפר את המקרה לאף אדם, ואז נתגלה אליו הפתק, וכשהוא קורא את הפתק הוא רואה שכתוב שם: "בסימן י"ז בתמוז יאמרו שאינך מתענה", ואף אדם לא ידע שהוא לא התענה, רק הוא! וזה היה סימן מובהק עבורו שרבי נחמן כותב לו "סימן" שהפתק נכתב משמים.

אז רבי ישראל, בן 25, צעיר, החיים לפניו, הוא רואה בפתק מסר מאוד מיוחד שמתייחס אליו באופן ישיר: "ועליך אמרתי האש שלי תוקד", זה לא מסר פשוט בכלל! רבי נחמן אמר לרבי נתן שהוא הולך להיפטר מן העולם ולהשאיר אותו בצורה שבורה... וניחם אותו במשפט: "אני אגמור" "האש שלי תוקד עד ביאת המשיח", ופה בפתק הוא מגלה לרבי ישראל הצעיר: מה שאמרתי לרבי נתן, את זה אמרתי עליך!

בפתק רבי נחמן מגלה לנו, שכל ההמשכויות שלו, ולא רק המשכויות רגילה, אלא כל האש שלו, כל ההישארות והגברת האור, זה דרך רבי ישראל דב אודסר, וגם אם יהיו מלא מלא רבנים אחרים בעלי מופת, כרזומטיים מלהיבים, זה לא זה! בלי סבא ישראל זה לא רבי נחמן, זה לא האש האמיתית של רבנו. עבורנו, מי שקלט את זה, זו גאולה מכל הבלבול והשקר שקיים בעולם, בפרט בקרב ברסלב.

המענה שצריך למעון כלפי רבי ישראל, לכאורה: מדוע לא פרסמת את הפתק עוד בגיל צעיר? מדוע לא הודעת שאתה הוא האש? אילו היית מפרסם זאת בגיל 25, תוך מספר שנים היו סביבך חסידים, ואחרי מספר שנים כבר האש

היית בוערת בכל ישראל וכולנו היום היינו מבוררים בעניין של רבנו, ולא היינו מגיעים למצב בו נמצא כיום עם ישראל, שיש כל כך הרבה מפורסמים של שקר. וכל כך הרבה אנשים להומים אחריהם. למה רק בגיל זקנה, לפני פטירה, סיפרת לנו את זה, אחרי שכבר המפורסמים התפרסמו והתפשטו בכל העולם? אילו רבי ישראל היה מקים תנועה בגיל צעיר ומראה את הפתק ומוכיח לכולם את האמת, אז הייתה קמה תנועה אמיתית שמקרבת את כל העולם להשם יתברך בצורה מבוררת ונקייה כפי שרוצה רבי נחמן, כי רבי ישראל הוא האיש של רבי נחמן! ותוך מספר שנים לא היה שום יכולת לשום קהילה או באבא לעמוד כנגד. אם זה היה מתחיל כשהוא היה בגיל 30 או 40, היום המצב שלנו היה מתוקן לחלוטין, כמעט ללא ספק.

למה הוא לא פרסם את הפתק ואת המסר של "ועליך אמרתי"?

אכן הוא פחד מהכבוד והפרסום!!!! כל ימיו הוא ברח מכבוד ופרסום, העדיף לחטט לעבוד קשה בהפצה של האור, אבל בשום אופן לא למשוך אליו, למרות שיש לו הסכמה מר' נחמן, וראוי להמשיך אליו דווקא, אבל הוא הכיר בעצמו שהוא לא יוכל להחזיק מעמד עם פרסום וכבוד [אף בן אדם לא יכול לעמוד בזה - "ליקוטי עצות"], ואין לו ברירה רק להמשיך לחיות עם המסר שהוא קיבל מבלי לפרסם את זה. רק ככה יוכל לחיות ולהאריך ימים בנקיות, ורק ככה יצליח להבעיר את האש של רבנו, למרות שמנגד קמים חצרות וקהילות לא אמיתיות. הוא פרסם את המסר רק בוקנותו, כאשר הוא נקי לגמרי מכל זיק של תאוה כזו או אחרת, והשאיר את המסר לדור שיבוא אחריו.

כל ימיו, ר' ישראל ברח מכל שמיץ של כבוד, לא חיפש להיות מנהיג או אחראי על משהו, לא תפס לאף אחד מקום. רק דאג שרבי נחמן יהיה קרוב לעם ישראל, בלב ובדעת, וכן, גם ב"גוף", הוא רצה שהציון של רבי נחמן יהיה בארץ ישראל, כמו שעשו מספר פעמים עם צדיקים אחרים, שהעבירו את קברם לארץ ישראל, זה מוגן על פי ההלכה ואף זה מוגדר: מצווה גדולה. בפרט כשמדובר בצדיק שיש עניין להיות בקברו, ואנשים רבים משתדלים לנסוע עד אליו לאוקראינה. והוא בעצמו גילה דעתו שהוא רוצה קבורת ארץ ישראל, וגילה דעתו שהוא רוצה להיות קבור ליד אנשים, שיבואו אליו הרבה.

משום מה, עם ישראל אנשי שלומנו, נאמם מהם העניין מהמוח ומהלב ושוכחים שיש את הצדיק ר' ישראל שביקש את זה, ויש את ר' נחמן ש"הסמך" אותו להמשיך את האש שלו. ובכן, כשר' ישראל היה חי, מרם התפרסם העניין שלו, כאמור הוא לא היה חפץ בפרסום בחייו, אבל עכשיו אחרי עשרים שנה, כשאנו רואים את כל העשייה הענפה שלו, ומגלים כמה הוא היה צדיק וכמה הוא אמת, ויש רבים מעמי הארץ שמתייהדים, עוזבים את השקר ומגלים צדיק אמת, אז אולי נפתח את דעתנו וליבנו גם לעניין הזה - מה שרבי ישראל החל לפעול לקראת סוף ימיו - להעלות את ציון רבי נחמן לארץ ישראל.

תיקון הנשמות

נעתיק בפרק זה את הדיבורים שנאמרו על הסתלקות רבנו באומן, על הרגעים שהחליט להסתלק שם בשביל לעסוק שם בתיקון הנשמות.

פה ושם נאיר את העיניים בנושא שלנו, כדי לא לאבד כיוון.

נקדים ונזכיר, מה שאמר ר' אברהם ב"ר נחמן שכל מה שנאמר מפי רבנו על אומן, זה רק צורך השעה, בדיעבד, לכתחילה רבנו רצה לעשות את עניינו רק בארץ ישראל, ולא היה אפשרי אז. כמו שהבאנו לעיל והתבאר בכמה אופנים.

בשנת תקס"ו הנ"ל בשהתחיל לדבר עמי מענין תיקון הנשמות שהוא עוסק שהוא ענין בעל השדה וכו' כנ"ל אז אמר לי בן לאמיפאל: "נודע לי קצת מזה". שאז התחיל לידיע קצת מענין זה של הפעל השדה. והמוכן מדבריו שאז התחיל לידיע והעקר יודע עכשו וכו' (היי מוהר"ן נסיעתו לנאנוריטש. וכו' ב.)

רואים שכבר בשנת תקס"ו, ארבע שנים לפני שנסע לאומן כדי להסתלק שם, רבנו ידע מהעסק של תיקון הנשמות. ומה שהוא אמר שרצונו להסתלק בארץ

ישראל וושהמקום שלו הוא רק ארץ ישראל וכו' זה נאמר הרבה אחריו. זאת אומרת שהוא רצה להקבר בארץ ישראל והמקום שלו רק ארץ ישראל גם בעסק תיקון הנשמות, שהעסק הזה אינו תלוי באומן.

חיי מוהר"ן שם ז: יום ג' ח"י תשרי ב' דחל-המועד סבות תקע"א, נלקח ארון אלקים ונסתלק אור ישראל מורנו רבי נחמן זכר זצ"ל, ונקבר למחרתו ביום ד' באומין במקום אשר בחר לו בו בחיים חיותו.

שהוטב בעיניו לשכב באומין. מחמת שהיה שם קדוש ה' הרבה מאד במפרסם. גם עקר הסתלקותו מחמת הקדושים שנהרגו שם, כאשר הבננו מדבריו, שספר באומין: שיש שם רבבות נשמות שהוא צריך להעלותן.

שתי דברים היה לו באומן:

א. שהוטב בעיניו לשכב באומין, מחמת שהיה שם קדוש השם הרבה מאד

לאחר שלא היה יכול בארץ ישראל וגם לא במקום אחר מרוחק, חיפש במקום קרוב לאנשיו, כברסלב ובסביבה, אבל לא הוטב בעיניו, רק באומן הוטב בעיניו לשכב במקום שהיה בו קידוש השם.

ב. גם עקר הסתלקותו מחמת הקדושים שנהרגו שם, שיש שם רבבות נשמות שהוא צריך להעלותן.

הנשמות שהוא צריך לתקן באומן, הרבבות שחיכו לו שם, זה תיקון שנעשה ברגע ההסתלקות, כידוע בוהר שבהסתלקות הצדיק הוא מעלה נשמות אתו. ואינו שוכב שם בשביל לתקן אותם, כי תיקן אותם כבר בהסתלקות. ולכן, כיום, אין לו שום עסק עם הנשמות שבאומן.

ימי מוהר"ת מ"ו: בענין נסיעתו לאומין ובענין מה שזכה אותי לנסע עמו לשם, בזה היו תלויים עולמות הרבה עד אין קץ וזכות ישראל לדורות, כי תקן שם אלפי אלפים ורבי רבבות נשמות פגומות ומקלקלות, שלא

היה אפשר להם להתתקן בשום אופן, כי-אם על-ידי הסתלקותו, באשר נשמע מפיו הקדוש בפרוש ובכרמו.

חיי מוהר"ן שם יב: דבר עמי מענין מקום ישיבתו, ואמר: שאומין טוב לפניו מאד, אם ירצה לישב באיזה מקום, יותר טוב לפניו פה.

ואמר: שגם לענין הסתלקותו, בשימלאו ימיו ושנותיו לארך ימים ושנים, טוב גם-כן פה. כי באומין היה קדשת השם גדול מאד, כי נהרגו רבים מישראל לאלפים ולרכבות אשר מכל זה נתקדש שמו בידוע. גם רבים מתו ממש על קדוש השם, כי העכו"ם רצו שימירו דתם והם מתו על קדוש השם. וגם הנפשות מישראל שנהרגו סתם היא גם-כן קדשת השם בידוע, וכמה מיתות משנות שהיו אז, וכמה גמולי מחלב ויונקי שדים שנהרגו לאלפים ולרכבות אשר כל זה היא קדשת ה'.

גם מהלשון הזה רואים שאומן זה מקום שהוא בחר וראה בו כמקום טוב ביחס לשאר המקומות באזור.

...וכמדמה שדבר אז שעולה על דעתו להרחיק גדר מאתנו חס ושלום, אבל צר לו שמתגעגע מאד אחר הראש-השנה. כי בכל הקיץ הזה שהיה באומין היה מתגעגע ומשתוקק מאד שיהיה שם עם הקבוץ שלו בראש-השנה.

אף על פי שאומן טוב לפניו מאוד, עדיין זה לא המקום שלו, והיה מעדיף ללכת למקום אחר, ואם היה יכול היה במוח הולך לארץ ישראל, אך הוא נשאר באומן בשביל להיות עם אנשיו בראש השנה, כי אומן זה ליד אנשיו.

זה סמוך שמעתי מאחד מאנשי-שלומנו, מלדזין, ששמע מפיו הקדוש בעת שדבר עם אנשי לדזין מענין החולאת שלו בתחלתו שמכרח להסתלק על-ידי-זה, ודבר אז מענין קברו (פמבאר קצת מזה לעיל (סימן קסב), אז אמר בזה הלשון: "אני רוצה לשאר ביניכם" איך וויל בלייבן צווישן אייך" ואתם תבואו על קברי וכו' (וזה הדבור יקר בעיני

מאד מה ששמעתי בשמו זה הלשון בפרוש שאמר: אני רוצה לשאר
ביניכם) "כי כל העולמות תלויים בזה מה שנשאר בינינו"

בדרך (שנת תק"ע) נסיעתו, קדם שנכנס לאומין, סמוך לעיר, ספר מעשה
מהבעל שם-טוב ז"ל: שפעם אחת בא הבעל-שם-טוב ז"ל לאיזה מקום,
והיה שם במרה שחורה ועצבות גדול מאד, והבירו בו שיש לו מרה
שחורה. אך מי יפתח פיו לשאל אותו על זה? והיה כך יום וחצי!

אחר-כך בערב-שבת אחר חצות, צנה הבעש"ט ז"ל שיבקשו כל
האורחים הנמצאים בעיר להביאם אצלו, שיאכלו עמו בשבת, ולא
היה שם הרבה אורחים, רק מצאו שני אורחים הולכי רגל והביאום
אליו. אחר-כך שמעו שפעם עמהם הבעל-שם-טוב ז"ל.

ואמר רבנו ז"ל שאינו זוכר היטב את המעשה איך היה. אך תמצית
הענין היה: שבאותו המקום היו שם נשמות משלש מאות שנים, שלא
היה להם עליה, וכשבא הבעל-שם-טוב ז"ל לשם נתקבצו כלם אליו,
כי הם מצפים תמיד על איש בזה שיוכל לתקנם, ומחמת זה היה לו
עצבות, כי היה כבד עליו ענין זה מאד. והענין היה: כי היה בלתי
אפשרי לתקנם, כי-אם על-ידי פטירתו, וזה היה קשה לו מאד. על-כן
היה בעצבות. והזמין לו השם יתברך אלו השנים, ועל-ידי-זה נצול
הבעל-שם-טוב ז"ל. וכמדה, שלא לו השנים הנ"ל הגיע להם הזקק על-
ידי-זה: (חיי מוהר"ן נסיעתו וישיבתו באומין ו')

גם ביום שני ראשון דחל-המועד הנ"ל, שהיה יום אחד לפני
הסתלקותו, ענה ואמר אלי: "האמתה זוכר המעשה שספרתי לך?"
אמרתי לו: "איזה מעשה?", השיב לי: "המעשה של הבעל-שם-טוב
ז"ל, שספרתי לך בעת שנכנסתי לאומין" השבתי לו: "הן". ענה ואמר:

"זה זמן רב שהסתכלו עלי ליתפסני לבאן". שוב ענה ואמר: "לא אלפים נשמות באן, כי-אם רבבות רבבות".

גם בלילה שלאחריו ספר גם-בן מענין זה ואמר שבמה משפטים נכמה קדושים וכו' היו בבאן.

ואמר: "מה לכם לךאג? מאחר שאני הולך לפניכם, אלו אנשים מאנשינו שמתו מקדם היה להם חשש, אבל אתם מאחר שאני הולך לפניכם אין לכם לחוש כלל. ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי כלל הם מצפים על תקונים שלי, מכל-שכן אתם".

ימי מוהרנ"ת נח: במוצאי-שבת, ליל שני דסכות, צנה להולך אותו מהכסא, והשכיבוהו על מפתו, והיה אז עיף ויגע מאד מאד, ואמר שהוא יגע כל-כך מחמת שישיב כל-כך על הכסא. אחר-כך ענה ואמר בקול קצת: "האמה זוכר המעשה שספרתי?". ותקף עמדתי מרעיד ושאלתי אותו באימה: "איזה מעשה?". (כי הלא באמת שמעתי ממנו כמה נכמה מעשיות נוראות מאד). ענה ואמר: "המעשה שספרתי לך בכניסתי לפה". ותקף גבהלתי מאד, פי זכרתי היטב המעשה, שמדברת מענין הבעל-שם-טוב ז"ל, שבא למקום אחר, שהיו שם נשמות גדולות הרבה מאד, שהיה מכרח לתקנם, וראה שאי אפשר לתקנם, כי-אם בשיסתלק על-ידי זה,

ועמדתי מרעיד ומשתומם. ענה ואמר בזה הלשון: "מע האט שוין לאנג ארוים גיקוקט אויף מיר מע זאל מיך דער טאפן אהער; וואס זאל איך איך זאגן – אלפים, רבבות, רבבות, רבבות!" ומשך מאד תבת "רבבות" בכל פעם, כלומר שיש באומין סביבו רבבות, רבבות הרבה של נשמות, שעומדים עתה סביבו שיתקנם, שבשביביל זה יש לו כל העניינים והיסורים הקשים והמרים האלו.

ואחר-כך הסב פניו קצת אל הקיר ופרש ידיו קצת באומר: הריני מוסר נפשי, והריני מוכן ומזמן לקבל הכל בשבילי ויתברך. וכל זה אי אפשר

לצייר בכתב כלל, כי בענין תקוני הנשמות שמענו מפיו כמה שיחות ותורות נוראות, שרמז לנו בהם, שהוא עוסק בזה הרבה מאד, כמו התורה "ניאמר בעז אל רות", מענין בעל-השדה, והבנו מדבריו, שכל היסורים והמחלקת שעליו הוא מחמת שעוסק בזה הרבה, וכל ענין נסיעתו לאומין להסתלק שם, הכל בשביל זה.

כדי לתאר את מה שקורה באומן בענין הנשמות שמתכות לו לתיקון, רבנו מספר על הבעל שם טוב, והנה בסיפור עם הבעל שם טוב כל מה שהיה צריך זה להסתלק, והוא מצא עצה כדי לא להסתלק. אבל אצל רבנו מאחר והגיע זמנו להסתלק אז הוא לא חיפש עצה אחרת, פשוט הבין שאומן זה מקום טוב [ביחס לשאר המקומות באזור] והסתלק שם ותיקן אותם. אבל ברור שהוא לא צריך להיות קבור שם כדי לתקן אותם.

ימי מוהרנ"ת י"ט: אחר-כך, יום האחרון של ימי חייו הקדושים, נאז בלילה חזר ודבר מענין הנשמות הנ"ל, מה שצריך לתקן כאן הרבה הרבה נשמות מאד, ויאמר: "כמה משפטים יש כאן; כמה קדושים היו כאן" וכו'. ענה רבי נפתלי ויאמר לו: "הלא אמרתם בהתורה "ניאמר בעז אל רות" הנ"ל, שהצדיק הגדול, המפלג במעלה מאד, יכול לגמר הענין בחייו?", ענה הוא ז"ל ויאמר: "לא אמרתי לכם כי-אם איזה בחינה מזה, כי ההכרח לילך ולהסתלק בשביל זה".

בתפיסה

"בעת שישב באומין אמר לר' נפתלי: מי יודע מה זאת עשינו פה באומין שאנו מכרחים עכשו להתעבב בכאן כל כך. כי הדבר נראה שאין אנו יכולים לצאת מכאן, כי תפסו אותנו לכאן ואין רוצים להניח אותנו מפנה"

כאילו ר' נחמן צועק אלינו שהוא במעצר, בכלא... הוא בעצם צועק שהוא "בתפיסה"! כאילו משמים כלאו אותו שם לתקופה מאוד ארוכה... הוא רצה ארץ ישראל אבל תפס אותו חולי בגיל צעיר, ולא היה יכול במצב כזה להגיע לארץ ישראל לנצח את המלחמה, וגם אם הוא היה מגיע אז הוא שם לבד ואף אחד לא היה בא לארץ ישראל לקיברו... אז הוא החל לחפש מקום קבורה ומצא את אומן, בדיעבד אומן מקום טוב, אבל הוא נמצא שם בתפיסה ולא יכול לצאת משם. כי אין אסור מתיר עצמו מבית האסורים.

אם נקלומ הדבר הזה, כאשר נצרף את כל מה שלמדנו עד עתה וממה שנלמד בעתיד בנושא הזה [לימוד בעין אמת], נוכל להבין את כל הקמע פה ולא יהיה לנו בכלל קשה כל הדרשות ששמענו מדרשנים על אומן.

הסיפור פה לא רחוק ממשל: לאדמו"ר צדיק, שהשלטון הרוסי גזר עליו מאסר עולם, והשופט הקל עליו בזה שהרשה לו לבחור בעצמו באיזה בית מעצר הוא יבלה את ימיו. הרב בהתחלה חשב על בית מעצר שנמצאים שם הרבה אדמורי"ם אחרים, שזה מקום מעולה עבורו, שם יהיו לו חברים ויוכלו לדבר יחדיו על תורה ועבודת השם, אבל הרב הזה כל כך אהב את חסידיו ורצה מאוד לראות אותם תמיד, והבית-מעצר הזה נמצא בעיירה מאוד רחוקה ממגורי חסידיו, לכן הוא חשב למצוא בית מעצר שנמצא בעיר קרובה לחסידיו, ומצא שיש כמה אפשרויות, יש אחת שמאוד קרובה לעיר מגורי חסידיו, ויש אחת שהיא לא כל כך קרובה, אבל שם יש הרבה יהודים שאמנם הם לא אדמורי"ם אבל הם נתפסו על כל מיני מצוות שהם עשו, וגם זה מקום די קרוב לחסידיו והם יוכלו לבוא לבקר אותו, אמנם יצטרכו לנסוע קצת אבל זה לא כל כך רחוק. ואכן הוא החליט להיות באותו בית מעצר, היכן שכלואים הרבה יהודים. והוא מאוד שיבח את היהודים שנמצאים שם, ואת המקום הזה. ומאחר והוא היה איש זך וטהור גם היו לו גם הרגשות כלפי המקום הזה שזה מקום שיועד לו מששת ימי בראשית לשהות בו זמן רב מאוד, ואכן תלמידיו וחסידיו באו לבקרו במשך השנים. והחסידים, בשיחות בניהם, הם התחזקו מאוד בהחלטה של הרבי שלהם לשהות בבית מעצר זה, ומאחר והם היו צדיקים בעצמם, הם גם ידעו להכיר את ההשגחה העליונה ששמה את רבם במקום הזה והתחזקו מאוד שהרבי פועל שם דווקא דברים גבוהים מאוד מאוד, ולא לחינם נגזר עליו משמים לשבת במעצר ולא לחינם דווקא שם,

וככל שעבר הזמן הם התחזקו עוד יותר ויותר בהשגחה של השם שהרבי שלהם נמצא שם, כי יצאו משם יהודים שהיו כלואים וסיפרו להם מעשיות נפלאות מרבים איך שהוא עושה שם חיל ומחזק שם לכבות ומציל נפשות, או אז למדו חסידיו לספר שהשם יתברך רחום וחנון שגור על רבם מעצר כה ממושך שלא נפסק, והכל רק כדי לפעול כאלו פעולות נפלאות במקום הזה שנמצאים בו המון יהודים.

לימים, קמו כמה חסידים וכידם אישור מיוחד מהשלטון, לשחרר את רבם מבית הכלא, אך היו חסידים רבים שמנעו אותם מלשחרר אותו, באמרם שזה מקום טוב שהרבי צריך להיות בו... כי שם הוא בחר להיות... כי שם הוא הציל המון נפשות... ומענו שרבם כה קדוש שהוא יכול בעצמו להתיר את עצמו מבית האסורים אם הוא היה רוצה... והנמשל כה מוחשי!!!!

עוד ועוד ועוד

"ותקף שעשה ההוסט (השעול) הראשון, אמר תקף שישתלק (שיפטר), והתחיל מיד לדבר מהסתלקותו. ואחר-כך בא לביתו, וחלי ההוסט רחמנא לצלן הולך ומתגבר. ודבר הרבה מענין החולאת שלו, שהוא מסבן מאד, וצנה להתפלל עליו. והוא ז"ל דבר הרבה מענין הסתלקותו, שהיה צריך שהיה לו ששים גבורים (כמו שהיה להבעל-שם טוב), ועוד כמה שיחות פאלה; ומענין קברו, שהיה רצונו לפע לארץ-ישראל, אך אינו יודע בכחו אם יוכל להגיע לשם, וגם שם לא יבוא אדם על קברו, ולא יהיה להעולם עסק ועשייה עם קברו וכו', וקצת מזה נכתב כבר.

את הקמע הזה העתקנו לאורך החיבור מספר פעמים, אבל עכשיו נזכרנו לתת קצת הלב!

כשלוש שנים לפני שר' נחמן נפטר ממחלה [ריאות], כבר בשעול הראשון שתקף אותו, הוא זיהה שנגזר עליו להפטר בקרוב, גיל צעיר, שלושים ושש,

הוא כבר היה בארץ ישראל פעם א', ועכשיו הוא מספר שהיה לו חלום להגיע שוב לארץ ישראל כדי להיפטר שם, אבל המחלה תקפה אותו לא מוכן....

אז ברגע שהמחלה תקפה, כבר בשיעול הראשון, הוא מגלה דעתו שהוא נתפס לא מוכן, ותכף ומיד הוא מדבר על כך שהוא רצה להגיע שוב לארץ ישראל כי זה המקום שלו ושם הוא רוצה שתהיה קבורתו, ומאחר שהמחלה גברה עליו, ולכן הוא גם מבקש תכף שיתפללו עליו, כמה וכמה פעמים הוא ביקש את זה, ביקש שיתחננו עבורו, שיהיה בריא, שיאריך עוד קצת ימים.

אילו רבי נתן לא היה כותב שהוא וכל השאר התעלמו מהבקשה שלו, סמכו עליו שיסתדר לבד, לא היינו יכולים לכתוב זאת, אבל רבי נתן הודה במעותם, שהם לא תארו לעצמם שרכנו יפטר באמת... לכן לא התחננו עבורו.

כל זה מזכיר את משה רבנו, שהתחנן להיכנס לארץ ישראל ולא נכנס, וחז"ל אמרו שהיה חסר רק שעם ישראל יתפללו עליו, כי אם הם היו מתפללים הוא היה נכנס לארץ ישראל. כך גם כאן, לפי מה שאנו לומדים כאן, שרכנו מספר בתחילת מחלתו שהוא רוצה להיקבר בארץ ישראל והמחלה תקפה אותו והוא מבקש שיתפללו עליו שיבריא, משמע כדי שיוכל להגשים את החלום להיקבר בארץ ישראל, אבל הם לא התפללו והוא לא האריך ימים והסתלק מהמחלה הזו ולא הגשים את רצונו להגיע שוב לארץ ישראל.

"חכם לב יקח מצוות" [משלי] אמרו חז"ל: זה משה רבנו, שכל עם ישראל התעסקו בביות הים [בשלל של מצרים] ואילו משה עסק בעצמות של יוסף להעלותם לארץ ישראל.

"איש ישראלי צריך להשתוקק לקבורת ארץ ישראל" (ספר ערך ממון, ח"ב אות ז) על ידי השתוקקות שאדם משתוקק לקבורת ארץ ישראל, על ידי זה נשפע פרנסה גדולה. (ספר המידות)

רבנו הקדוש הוא שורש נשמות ישראל, אנחנו זרע הצדיק, וכאשר אנו משתוקקים לקבורתו בארץ ישראל זה כמו שאנו משתוקקים לקבורתנו בארץ ישראל, ויותר ויותר, כי זה גם להשתוקק לקבורתנו וגם להשתוקק לקבורת שורש כל הנשמות.

"מי שמקרב את עצמו לצדיק וקרבתו אינו בתמימות, על ידי זה נתהפך אחר כך לרודף". (ספר המדות, ערך צדיק, קנג:)

רבנו הקדוש כבר מגלה את האפשרות שאדם נוסע לאומן וקורא תיקון כללי ונהפך לרודף את הצדיק. אלף אומנים לא יעזרו לו. יהי רצון שניהיה מהרודפים אחר רצון הצדיק ולא רודפים חס ושלום את הצדיק.

במדרש רבה (זוהר הברכה יא, ז) מובא שמרח משה למצוא את ארונו של יוסף במשך שלושה ימים ושלושה לילות, כי לא היו יכולים צאת ממצרים בלעדיו.

זוהר הקדוש, רל: **"דַּיְמָא פִּינֵן דְּחַמָּא אַרְוֵנָא דִּילֵיהּ,** (הים כיון שראה ארונו של יוסף) **מִיַּד אֲתַבְּקַע, וְהִנֵּה יִבְשָׁתָא,** (מיד נבקע והפך ליבשה) **דְּכַתִּיב (תהלים קיד) הַיָּם רָאָה נִיגוּם, הַיָּם רָאָה, הַהוּא דְּכַתִּיב בֵּיהּ נִיגוּם וַיֵּצֵא הַחוּצָה. מִיַּד תִּרְדֵּן יִסּוּב לְאַחֹר.** (שהים גם מפני מי שנאמר בו ויגוס ויצא החוצה כלומר יוסף הצדיק).

ועוד מובא (זוהר הקדוש תיקונים, קי:): **"הַיָּם רָאָה נִיגוּם (תהלים קיד ג), וְאִי לָא, לָא הוּוּ נִפְקִין יִשְׂרָאֵל מִן יַמָּא"** (שאם לא היה רואה הים את ארונו של יוסף, לא היה נבקע).

בְּשִׁרוּצִים לְבוֹא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שְׂשֵׁם עֶקֶר בְּלִיּוֹת כָּל הַקְּדוּשׁוֹת, אֲזִי מִתְנַבְּרִים וּמִשְׁתַּפְּחִים הַמְּנִיעוֹת וְהַעֲבוּבִים, הַנְּמַשְׁכִּים מִבְּגָדִים

הצואים, שאי אפשר להכניעם כי אם בכח התורה והצדיקים, והעקר
בכח קברי הצדיקים שיקבר נסתלקו וכאו למנוחתם. ועל בן בשרא
כלב שמתגברים מאד עצת המרגלים שרוצים לפגם בקדשת ארץ-
ישראל, הלך ונשתטח על קברי אבות. ועל בן גם בתחלת גאולת
מצרים שהיתה בשביל לבוא לארץ ישראל כתיב: "ויקח משה את
עצמות יוסף עמו", בחינת קבר הצדיק. (ליקוטי הלכות בציעת הפת ה, זו)

מבואר בכמה מקומות בדברי ר' אברהם בן רבי נחמן (שיחות וסיפורים זו ועוד,
וע"ע בדברי הפרפראות לחכמה)

שכוונת יוסף הצדיק שיעלו עצמותיו הייתה כוונה מכופלת, בשני מעמים:
מעם אחד: כדי להיקבר בארץ ישראל. ומעם השני: כדי שיתקשרו אל
נשמתו, נשמת הצדיק, על ידי זה.

ובכמה מקומות בספרי רבנו ותלמידיו, כתוב על רמזי גאולת ישראל
האחרונה, שהכל תלוי כמה שיבואו כמה יותר אנשים על קבר הצדיק ואכמ"ל
וכבוד אלקים הסתר דבר,

והכלל הוא שגאולה אחרונה כגאולה ראשונה והכל ע"י עצמות הצדיק.

בהשמות לחיי מוהר"ן (קונטרס ההוספות אות זו):

רבינו ז"ל אמר: רציתי שיהי לי קיבוץ שלי בארץ ישראל ("בזה ל'
וכלא"ה איך ואלט גיוואלט האבין מיינס אקיבוץ אין ארץ ישראל"). ע"כ.

יש לפרש שהכוונה לקיבוץ שמתקיים בארץ ישראל, למרות שהוא באומן.
אבל מסתבר שכוונתו שהוא ממש רצה שהקיבוץ שלו יהיה בארץ ישראל ולא
במקום אחר, יהיו קיבוצים בעוד מקומות אבל הקיבוץ המרכזי שלו, היכן
שהוא נמצא בגופו, בעצמותיו, בארץ ישראל.

יש כאלה שאומרים שלא יהיה ניתן להעלות את הציון ממקומו כי שמו מעליו הרבה במון וכו' אבל זו טענה לא נכונה כי יש את כל האמצעים לעשות זאת בצורה הכי טובה. וכבר ראינו אצל משה רבנו שהצליח ברצונו העז להוציא את ארון יסף מהגילום למרות שהמצרים המביעו את הארון בתוך הגילום עם הרבה נחושת באופן שלא יהיה אפשר להוציא את הארון, אבל בכח הרצון הכל אפשר.

ידוע שרבנו הקדוש הכנים את עצמו לביזיונות נוראים ולקטנות מוחין בשביל שיוכל להגיע לארץ ישראל. וככה גם רבי נתן. יש ספר שנעלם מאוד מעם ישראל הנקרא "ימי מוהרנ"ת" כולו מלא בכיסופים וגעגועים ומניעות ומרחות שר' נתן שם מתאר על כל מה שעבר עליו כדי להגיע לארץ ישראל וזאת למרות שהוא הלך מאומן (מהציון של רבי נחמן אל ארץ ישראל) למרות שכבר הוא קרוב לרבי נחמן ולמקום קבורתו, אף על פי כן, כדי להשיג את ארץ ישראל היה צריך לעבור מרחות רבות וגעגועים והרפתקאות קשות.

חשוב להתעורר למשהו לא תקין בתוקף גלותנו, המתרחש בכרסלב, שאנשים חיים בארץ ישראל ונכספים להגיע לאוקראינה, ועוברים מלמלות, וביזיונות בשדה תעופה ובאוקראינה, וכל מיני הרפתקאות שלפעמים מזכירות לנו את מה שרבי נתן עבר כדי לנסוע מאוקראינה לארץ ישראל....

והנה ראוי באמת להתגעגע לציון של רבנו, זה משהו טוב וחיובי בהחלט לקשר שלנו עם הצדיק, את זה אין צורך לאשר. אבל מאחר וזה מכנים אנשים יקרים מעם ישראל למוח של חול, של מרחות ויגיעות מקודש אל החול, אפילו שבאומן נמצא קודש הקדושים רבנו הקדוש, אך עדיין יש בזה געגועים מלצאת מארץ ישראל אל אוקראינה, ורק נפש מזוככת וממוהרת תעיד על עצמה שכל מטרתה ואהבתה היא אך ורק לציון ולא גם למה שמסביב.

בהכרח שאנו נתחיל כבר להתגעגע לקבורת ארץ ישראל, שרבנו יקבר בארץ ישראל, להתגעגע לציון באופן שהרבי יהיה קרוב אלנו ולכל עם ישראל, זה געגוע אמיתי ומקורי בכרסלב, כפי שצוטט כבר מספר המידות שראוי להתגעגע לקבורת ארץ ישראל. ואז זה געגוע טוב ובריא, כדוגמת הגעגועים שהיו לרבי נחמן ולרבי נתן להגיע לארץ ישראל.

ונאמר ככה: מי שיש לו געגועים שרבי נחמן יהיה בארץ ישראל והוא מואם באדמת אוקראינה ומכל מה שמסביב אזי הוא מחובר לעניין ארץ ישראל של

רבי נחמן שאמר המקום שלי הוא רק ארץ ישראל, ומחובר לגעגועים של רבנו לקבורת ארץ ישראל, ומחובר לרצון של צדיק אמת ר' ישראל דב אודסר שחפץ בזה מאוד, ואינו מחובר למודה חדשה שנוצרה על ידי עסקנים ובעלי אנמריסם, אזי יש לו חיבור אמיתי והגעגועים שלו לאומן כל זמן שרבי נחמן נמצא שם, הנם געגועי אמת לאימתה, ונחשבים בגדר געגוע לארץ ישראל.

בהקדמה לימי מוהרנ"ת [ח"ב] מתאר את הנסיעה של רבי נתן לארץ ישראל והגעגועים שהיו לו.

והנה יותר מכל תלמידי הקדושים זכה מורנו הרב הצדיק הקדוש רבי נתן, צו"ל, לקבל דעתו הקדושה, לשמר ולעשות ולקיים. וכאשר הבין ממאמרו הקדושים, שקל קדשת איש ישראל תלוי בארץ-ישראל, גכסוף גכסוף מאד לזכות לבוא לארץ-ישראל, ושפך פנים לבו לפני השם יתברך, שזיכה לבוא לשם, כאשר יראה הרוצה התפלות הנוראות על זה בספר "לקומי-תפלות" שלו, וגם זכה לחדש הרבה חדושי-תורה נפלאים לבאר איך שקל קדשת איש ישראל תלוי בארץ-ישראל.

כי אם צדיק גדול וקדוש כזה, אשר הזמן היה יקר אצלו מאד ושמר כל שעויותיו ורגעיו לכל ילך רגע לאבוד, רק עסק תמיד בעבודת השם: בתורה ותפלה ובחדושי דאורייתא, אף-על-פי-כן לגדל חבת ארץ-ישראל סבב כמה סבובים ומלטולים, ובכל מקום עבר עליו מה שעבר, והוריד עצמו לקמנות עצום לעסק אז בנסיעתו במכירת ספרים ולבקש מקום ללון, כאשר יספר בפנים הספר מה שעבר עליו בסממבול ובאלקסנדריה, וכל זה היה כדאי אצלו בשביל שזיכה לבוא לארץ-ישראל; מכל-שכן וכל-שכן אנו, יתמי דיתמי, עוללים לא ראו אור, בנדאי כדאי וכדאי לסבל מרחות ויגיעות רבות בכדי לזכות לבוא לארץ-ישראל ולהיות על-כל-פנים פעם אחת בחייו בארץ-ישראל, אולי נזכה על-ידי זה לשוב אליו יתברך באמת.

בזמן שאנו עוסקים ברצון להעלות את ציון רבי נחמן לארץ ישראל, להלן מסמך מפורש של רבי נתן שרצה לקבוע דירתו בארץ ישראל, מה שדורש על פי ההלכה להעלות את ציונו לארץ ישראל:

והנה מאז הבנתי, שרצוני בפשימות שנקבוא בלנו לארץ-ישראל, ומן אז והלאה נכסוף נכספתי מאד מאד להיות בארץ-ישראל, אך רבו המניעות מאד, כי בחיים חיותו, ז"ל, לא יכלתי לנסע לארץ-ישראל לקבע דירתי שם, כי לא יכלתי לפרד ממנו כלל, אשר הוא חיי וארך ימי ובלעדיו אין לי שום חיות כלל. ולנסע לבדי על-מנת לחזור, גם-כן היה קשה עלי מחמת כמה מעמים ומגדל ההוצאה שלא היה בידי, וגם איך אפשר לפרד זמן רב כל-כך מרבנו ז"ל, אשר הייתי רגיל להיות לפניו בכל פעם, ושמעתי בכל פעם דברי אלקים חיים המזכים את הרבים לדורי דורות – הן על כל אלה לא יכלתי לנסע אז, אבל רצוני היה חזק לנסע לארץ-ישראל בכל פעם שזוכרתי מחבת ארץ-ישראל. גם כמה פעמים דבר עמנו בשיחותיו הקדושות ועשה לנו חשק לארץ-ישראל, והודיע לנו, שהוא דבר קל לבוא לארץ-ישראל, ואין צריכין הוצאה רבה כמו שסוברין העולם, ושאינו מספן כמו שסוברין העולם; ומפתלי דבריו הבנתי, שרצוני שנהיה בארץ-ישראל.

והנה בעונותינו הרבים בא השמש בצהרים, ונסתלק אדוננו מורנו ורבנו ז"ל זה סמוך לשנים-עשר שנים, ונשארגו ביתומים. וסמוך אחר הסתלקותו עלה על דעתי לנסע לארץ-ישראל עם אשתי ויוצאי-הלצי, שיהיו, לקבע דירתי שם, וכבר חשבתי בדעתי וראיתי, שבקל אוכל לעשות לי מעמד פרנסה על-ידי קרובים עשירים שלנו ועל-ידי אנשי-שלומו, וגם מעט ממון היה לי אז. בערך מאה אדומים, וקצת תבשיטין וכלי כסף, ועל-ידי כל זה ראיתי, שבקל אוכל לעשות לי איזה מעמד להתפרנס בצמצום ובהוצאה קטנה בארץ-ישראל; אבל ראיתי, שאיני רשאי לנסע לארץ-ישראל לקבע דירתי שם מחמת כמה עסקים של זכות הרבים גדול מאד, שאני צריך לעשות פאן בחוץ-

לְאֶרֶץ, דִּהְיִינוּ בְּעֵינֵי תוֹכְתוֹ שֶׁל רַבְּנוּ ז"ל, שְׂזוּכִיתִי לְכַתְּבָהּ וְשֹׁאֲנִי צָרִיךְ לְכַתֵּב עוֹד מָה שֹׁאֲנִי זוֹכֵר עֲדֵינִי, לְהַעֲתִיק וּלְהַדְפִּים נְכוּ' וְכוּ', כְּאֲשֶׁר בְּאִמַּת זְכוּיִי בַשָּׁנָה הַרְאִישׁוֹנָה אַחַר הַסְּתַלְקוּתוֹ לְהַדְפִּים סֵפֶרוֹ "לְקוֹמֵי תַנְיָנָא" וְסֵפֶר הָאֶלֶף-בֵּית וְהַקְצוֹר בַּשָּׁנָה הַהוּא, עַל- בֶּן רֵאִיתִי, שֹׁאֲנִי אֲפָשֶׁר לִי לְנַסֵּעַ לְקַבֵּעַ דִּירְתִי שֵׁם לְנִמְרִי;

וַיְהִי הַיּוֹם, בַּשָּׁנָה תַק"פ סְמוּךְ לְפֶסַח, קָדָם רֹאשׁ-חֹדֶשׁ נִיסָן, נִתְיַשְׁבַּתִּי לְדַבֵּר עִם חֲבֵרֵי רַבִּי יְהוּדָה אֱלִיעֶזֶר מִזֶּה, וְהַמְתַקְתִּי עִמּוֹ סוּד וַחֲדָן, שְׂוִיעַ עִמִּי יַחַד לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, כִּי מִקְדָּם יָדַעְתִּי, שְׁנָם לְר.י.א. יֵשׁ לוֹ כְּסוּפִין לְבוֹא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְגַם סֵפֶר לִי, שְׂפַעַם אַחַת חָלַם לוֹ, שִׁהְיָה לְפָנָי רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה וְדַבָּר עִמּוֹ מַה שֶּׁצָּרִיךְ, וְאָמַר לוֹ רַבְּנוּ זְכוּרֵנוּ לְבִרְכָה, שִׁתְקוּנוֹ הוּא שִׁהְיָה בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, (יְמֵי מוֹהַרְנ"ת ב' י')

בְּדֶרֶךְ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, עוֹד בְּאוֹקְרַאינָה, רַבִּי נִתַּן פּוֹגֵשׁ אֲנָשִׁים מֵאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁבָאוּ לְחוּ"ל לְאִסּוּף צַדִּיקָה, וְסִיפְרוּ לוֹ עַל הַרְבֵּה סְכָנוֹת שֵׁשׁ בְּדֶרֶךְ, זֶה הִרְתִּיעַ אֶת רַבִּי נִתַּן וְאִזּוּ הוּא אָמַר (יְמֵי מוֹהַרְנ"ת ב' ב"ה):

וְכָל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה הָיוּ לִי קִצָּת לְמַנְיַעָה גְּדוּלָה, מִחֲמַת שֶׁשְׂמַעְתִּי גְּדָל הַרְעַשׁ וְהַסְכָּנָה, אֲכַל אַחַר-כֵּן נִתְחַזְקְתִּי יוֹתֵר עַל-יְדֵי זֶה, כִּי פָּנִיתִי לְצַד אֶחָד וְהַסְתַּכְּלַתִּי: הֲלֹא הֵם אֶף-עַל-פִּי-בֶן נָסְעוּ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְחוּץ-לְאֶרֶץ וְסָכְנוּ עִצְמָם בְּשִׁבְלֵי פְרָנְסָה לְגְדָל הַדְּחַק שֶׁלָּהֶם, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ עֲזָרָם שֶׁבָאוּ בְּשָׁלוֹם, עַל-אַחַת-בְּמָה-נִכְמָה אֲנִי מְחַיֵּב לְסָכְן עִצְמִי בְּשִׁבְלֵי תַקּוּן נַפְשִׁי לְנַסֵּעַ מִחוּץ-לְאֶרֶץ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְהֵשֵׁם יִתְבַּרַךְ יַעֲזָרֵנִי בְּחִסְדּוֹ לְבוֹא לְשֵׁם.

מֵעֵינַי שֶׁר' נִתַּן אֹמֵר שׁוֹה תִּיקוּן הַנַּפֶּשׁ שְׁלוֹ לְהַגִּיעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, זֹאת לְמִרוֹת שֶׁהוּא בְּאוֹקְרַאינָה סְמוּךְ לְאוּמָן, וְאִכֵּן הוּא נֹסֵעַ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְשֶׁהָה שֵׁם גַּם בִּימֵי רֹאשׁ הַשָּׁנָה.

לעיל ראינו שר' נתן אמר שאילו לא היה לו עניין ביוכו הרבים באומן הוא היה הולך לקבוע דירתו בארץ ישראל למרות שאם היה קובע דירתו בארץ ישראל הוא לא היה יכול להגיע לאומן בכל שנה אם בכלל... אבל אומן זה לא היה המניעה שלו....

כדאי מאוד להתארגן קבוצה שתחלק את שמות הצדיקים וביחד לסיים את כל שמות הצדיקים, כי כדי שהיוזמה הזו תצא לפועל צריך ממש נס.!!
ותכף נזכרתי לחזור ולכתוב מחדש כל שמות התנאים והאמוראים, אשר מתחלה לא נדפס מהם בי-אם מעט מזער, והתחלתי לעסוק בזה, והיה לי בזה יגיעה גדולה מאד. ותכף פשעסקתי בזה בכתיבת שמות הצדיקים, נתחזק בלבי, שבצרוף זכות זה אֶזְכֶּה לבוא לארץ-ישראל, כי באמת הזכרת שמות הצדיקים הוא דבר נפלא ונורא מאד מאד ומעיל הרבה לעבודת השם ותפורה, באשר מבאר מזה קצת כבר; ועוד יש לאלקי מלין לבאר ג' כל מעלת הזכרת שמות הצדיקים – ואין כאן מקומו. ועלה על דעתי, שעל-ידי שזכיתי לזכות את הרבים בזכות זה לסדר להם ביחד כל שמות הצדיקים וכל שמות התנאים ואמוראים שבכל הש"ס וספרי וכו' ומדרשים וכו', שזה הענין מסגל לזכות לארץ-ישראל בבחינת: צדיקים ירשו ארץ (א), שאי אפשר לבוא לארץ-ישראל בי-אם בכח הצדיקים אמתיים וכו', ומאז נתחזקתי יותר בכסופין חזקים יותר לנסע לארץ-ישראל (ימי מוהרנ"ת ב' י"ז)

אחר-כך, ביום שבת בבקר, דברתי בביתי עם אנשי-שלומנו הרבה מגדל נוראות קדשת ארץ-ישראל, ושבל התורה מלאה מארץ-ישראל, ושאיין לישראל שום מקום בעולם בי-אם בארץ-ישראל, שהיא אדמתנו וארצנו וכו' וכו'. (ימי מוהרנ"ת ב' מ"ז)

יש המזענים שכך ראוי שהציון יהיה רחוק בשביל שבכל פעם שמגיעים לאומן מרגישים התחדשות, כאילו לא היו שם מעולם. והרעיון הזה לכאורה יש לו גיבוי מדברי רבנו בליקומי מוהר"ן (סוף ס"ב)

"וְעַל כֵּן בְּכָל פֶּעַם וּפְעַם שְׁנוֹסֵעַ לְהַצְדִּיק, צָרִיךְ שְׂרִירָאָה שְׂיִבּוֹא בְּכָל פֶּעַם מְחֻדָּשׁ, לֹא כְּמוֹ שֶׁבְּכָר הָיָה אֶצְלֵי הַצְדִּיק, וְעַכְשָׁו הוּא בָּא פֶּעַם שְׁנִית, רַק כְּמוֹ שֶׁלֹּא הָיָה מֵעוֹלָם אֶצְלֵי הַצְדִּיק, וְיִהְיֶה אֶצְלוֹ כְּמוֹ שֶׁבָּא עַכְשָׁו מְחֻדָּשׁ פֶּעַם רִאשׁוֹן".

אבל זה שטות והבל למנוע את המצווה של העלאת הציון לארץ ישראל בשביל שיישארו רחוקים כדי שבכל פעם ירגישו כמו בפעם ראשונה... זאת משום שרבנו בעצמו רצה להיות קבור קרוב לאנשיו שיוכלו להגיע אליו הרבה.... כמבואר בפנים כמה פעמים.

וחי' מזה, האם את בית המקדש הם יבקשו שיבנה באוסטרליה, בשביל לא להתרגל? בשביל שבכל פעם יגיעו לשם מחדש כאילו לא היו...?

מי שחפץ להיות רחוק בשביל לבוא בכל פעם כאילו לא היה אף פעם, שיגור בחוץ לארץ ויבוא לארץ ישראל פעם בכמה חודשים לציון של רבי נחמן!!

ועוד משהו חד בעניין זה: בתורה הנ"ל אמנם רבנו מדבר על כך שצריך לבוא אל הצדיק בכל פעם מחדש כאילו לא היה אצלו אף פעם, אבל הוא מדבר על זה גם ככל מה שקשור לעבודת השם וליהדות, שצריך בכל פעם להתחיל מחדש, כאילו אתמול הוא לא היה יהודי [שיחות הר"ן ועוד מקומות] ואם כך, למענת אלו שרוצים שהציון יהיה רחוק בשביל לבוא בכל פעם מחדש, אז לדבריהם אולי כדאי להם לעזוב את היהדות ואת המצוות בשביל להתקרב ליהדות ולמצוות מחדש? אלא בודאי שהעבודה היא בכל יום, להרגיש שמעולם הוא לא הניח תפילין ולגשת לתפילין כאילו זו פעם ראשונה, וכמו כן לנסוע לציון של רבי נחמן בארץ ישראל אפילו כמה פעמים בשבוע, אך בכל פעם לעבוד על עצמו בהרגשה כאילו מעולם הוא לא היה שם.

קרוח מתוק

אמר לאחד: השבתים ששוכתים אצלי הם גדולים ומזכים יותר משבעה פעמים תענית משבת לשבת. (חיי מוהר"ן)

אמר לאחד: שהכח שהיה לך המלך ע"ה לומר שמונה פעמים אבשלום בני בני ועל ידי זה העלה אותו משבעה מדורי גיהנם והכניסו לגן-עדן כמו שאמרו רז"ל. זה הכח יש לו גם-כן, שהוא יכול זאת גם-כן להעלות בדבורו בעלמא את האדם מכל השבעה מדורי גיהנם ולהכניסו לגן-עדן.

פעם אחת דבר עמי מענין; שאי אפשר להיות איש בשר באמת בי-אם בשמתקרבין להצדיק האמת שבדור. ענה ואמר: "קדם שנמצא הצדיק האמת בעולם, יכולים להתקרב להשם יתברך מעצמו. אבל אחר שבכר נמצא הצדיק האמת בעולם, אי אפשר להתקרב להשם יתברך באמת בשום אופן בי-אם בשזוכין להתקרב אליו.

שמעתי בשמו שאמר: אני אין לי מה לעשות בזה העולם כלל, כי בשבילי איני צריך לעשות כלל רק באתי להעולם לקרב נפשות ישראל להשם יתברך. אבל איני יכול לקרב בי-אם מי שבא אצלי ומספר לי חסרונו אני יכול לתקנו בתקון בזה שאף אחד אינו יכול לתקנו וכו'.

אמר: הצדיק האמתי יכול לעשות טובה גדולה להאדם, גם אחר פטירתו לעולם הבא [למי שזוכה לבוא אליו בשביל תקון].

ודע, שעקר המניעה שמונעין את מי שאינו זוכה שאין מניחין אותו לילך להצדיק האמיתי לקבל תקון, הוא רק מה שמדיחין ומסיתין אותו מזה, ומכלבלין אותו בכפירות והסתות שאין בהצדיק ממש. כי גם שם בין המלאכי חבלה והקלפות יש מתנגדים גדולים כמו בזה העולם. על-כן העקר לקח זאת בדעתו לבלי להניח עצמו לפתות ולהסית אותו שם, רק יעמד על דעתו שם בחזק לילך היקא להצדיק האמת, ואז בנדאי יניחוהו. ושמעתי שאמר גם שם צריכין חזק אמונה בהצדיק. וספר מעשה על-זה מה שארע בארץ-ישראל אצל

הצדיק רבי מנדל מויספסק עם אחד מאנשיו שמו רבי נח שגפמר על הספינה וכו'.

אמר: כמה צלם אלקים היו מנחים ברפש שאני הוצאתים מהרפש והמיט שהיו שם, ועל ידי נתקרו בו אליו יתברך בהתקרבות בזה שאין להם להתבייש מצדיקים גדולים וכו', כי נראה בחוש שהמתקרבים אלי נשתנה פניהם, וכא עליהם פנים של יהודי בחינת צלם אלקים. הלא יש אצלי אנשים שאיני יודע אם השאול תחתיית היה די להם, כי גם השאול תחתיית היה קמץ לפניהם, שאם היה אפשר להם לחתר תחת שאול תחתיית היו חותרים, ועל ידי נתקרו וכו'.

שמעתי בשמו שספר: בירושלים יש בית-הכנסת שמביאין לשם כל המתים שבעולם, ותכף שמת אחד בעולם מביאין לשם תכף אותו המת, ושם ננין אותו היכן יהיה מקומו, כי יש מתים בארץ-ישראל שנושאים אותן לחוץ לארץ וכן להפך כמובא (זהר תרומה קמא).

ושם באותו בית-הכנסת יושבין הבית-דין שדנין כל אחד ואחד ונותנין לו מקומו הראוי לו. ויש אחד שדנין אותו שלא יהיה לו שום מקום, ויהיה נאבד ונשלך בכף הקלע, וכשמביאין את המת לשם אזי מביאין אותו במלבושים. ויש אחד שחסר לו מהמלבוש שלו איזה חסרון. כגון לאחד נחסר בית יד אחד מהמלבוש שלו (שקורין ארביל) ויש אחד שחסר לו חלק אחד מכנף בגדו (שקורין פאלע) וכיוצא בזה הכל לפי מעשה האדם (שכן זוכה ללבושין אחר מותו) כידוע, וכפי הלבושין שלו שמביאין אותו לשם בן דנין אותו ונותנין לו מקומו כנ"ל.

פעם אחת הביאו לשם מת אחד ערום לגמרי בלי שום לבוש רחמנא לצלן. ודנו אותו שיהיה נשלך ונאבד בכף הקלע רחמנא לצלן כי היה ערום לגמרי. וכא צדיק אחד ולקח מלבוש אחד ממלבושין שלו והשליך עליו. ושאלו אותו הבית-דין דשם: למה אתה נותן לו מלבוש שלך? והקפידו על זה, כי מדוע יחלבוש זה המת וינצל על-ידי לבוש שאינו שלו.

השיב הצדיק הנ"ל: אני צריך לשלח זה האיש למחוז הפצוי ובשביל זה יש לי רשות להלבישו במלבוש שלי. וכי לא ראיתם שלפעמים שר גדול שולח את עבדו לאיזה שר אחר, ונתעבב העבד קצת מליך בשליחותו. ושאל אותו: השר מדוע לא הלכת עדין בשליחותי? השיב העבד: כי אין לי מלבוש הראוי

לילך בו לאותו השר. כי הוא שר גדול ואי אפשר לילך לשם במלבוש בזוי. ענה השר ואמר: קח מהרה מלבוש אחד ממלבושי ולבוש אותו ורוץ מהרה להשר בשליחותי.

כך מחמת שאני צריך לשלח זה המת בשליחותי, על-כן אני נותן לו אחד ממלבושי שלי! והציל הצדיק את המת מעגש המר של כף הקלע. וספר זאת לענין עצם פח הצדיק האמת להציל אנשיו בעלמא דקשומ (בעולם האמת). (חיי מוהר"ן סיפורים חדשים כ"ב)

דרכנו היה להיות אצלו על ראש-השנה ועל שבת חנכה ועל חג השבועות. ובאלו הג' זמנים היינו אצלו תמיד מיום שקבע דירתו פה ברס"ב.

והיה מצנה ומזהיר להיות אצלו באלו השלשה זמנים, והיה תמיד אומר תורה גפלאה באריכות גדולה באלו הזמנים. אך ביותר ויותר הזהיר להיות אצלו על ראש-השנה.

ואמר שעל ראש-השנה הוא רוצה שיהיו כל אנשי-שלומו כלם כאחד אצלו, איש לא יתנה נעדר. וגדל האזהרה שהזהיר להיות אצלו על ראש-השנה אין לשער, והכפיל באזהרה זו כמה פעמים, ואמר: שכל ענינו הוא ראש-השנה.

גם בראש-השנה האחרון באומין דבר עמנו גם-כן מזה מעלת מי שזוכה להיות אצלו על ראש-השנה, ואמר בזו הלשון: "מה אמר לכם אין דבר גדול מזה"

ואמר: ואם אצל הצדיקים אחרים אינו כל כך חייב להיות אצלם דיקא על ראש-השנה יקשה עלי עוד קשוא אחת (אזי נאך אקשיא). כלומר שאינו רוצה לתרץ ולומר הפעם רק באומר שבלא זה יש כמה קשיות עליו ויהיה עוד קשוא זו גם-כן, מה שהוא מקפיד מאד להיות אצלו על ראש-השנה יותר משאר כל הצדיקים. כי אף-על-פי שאצל כל הצדיקים היו נוסעים על ראש-השנה, אבל שום אחד מהם לא הקפיד ולא הזהיר כל כך כמותו. ועוד מבאר במקום אחר מה שצנה לעשות ברוז נכו' ואמר אז שכל מי שזכה להיות אצלו על ראש-השנה ראוי לו לשמח מאד, אכלו מעדנים נכו'. (חיי מוהר"ן מקום לכתו וישבתו ונסיעתו ומלמוליו. כ"ג)

...מאחר שהצדיקים נכו' אינם מתקרבים אלי, אני מכרח לקרב הרשעים וקלי עולם אולי אעשה מהם אנשים בשרים באמת. ובאמת הודו בעצמם ולא בושו

אלו הקלי עולם שאלמלי לא נפטר רבנו ז"ל בזמן קרוב כל כך לכניסתו לאומין, היו בנדאי חוזרים בתשובה שלמה באמת.

(לו) בערב-ראש-השנה דבר עמנו מהרב מברסלב שלא היה על ראש-השנה אז באומין, ואמר לנו: "מה אמר לכם, אין דבר גדול מזה, הינו להיות אצלי על ראש-השנה. אף-על-פי שישאר צדיקים אינם אומרים כך, כי אצלם אינו חיוב גדול כל כך להיות אצלם על ראש-השנה, הרי עוד קשיא אמת". [בלומר בלא זה כבר מקשים עליו קשיות הרבה תמיד, ויהיה קשה עליו עוד קשיא זה גם-כן מה שהוא מזהיר ביותר להיות אצלו על ראש-השנה ניקא יותר משאר הגדולים].

ואמר: שכל עסקו הוא רק ראש-השנה, והפליג אז מאד מאד להיות אצלו בראש-השנה, ואמר בלשון אשכנז בזה הלשון: "וואס זאל איך אייך זאגן קיין גרעסערס דער פון איז ניט פארהנדן, אי אנדערע זאגן ניט אזוי, נא איז נאך אקשיא, נאר מיין זאך איז ראש-השנה" - "מה אומר לכם אין דבר גדול מזה, אי [מדוע] אחרים אינם אומרים כך נו זה עוד קשיא כל עניני הוא ראש השנה", גם כבר אמר: "אויף ראש-השנה דארפן אלע זיין" - "על ראש השנה בלם צריכים להיות". וכל זה היה באומין בראש-השנה האחרון שאו דבר עמנו זאת. וגם מכבר דבר עמנו הרבה שהוא מזהיר ומצוה לכל מי שרוצה לשמע ולצית אותו שיהיה אצלו על ראש-השנה. ואמר שהיו צריכין לעשות כרוז וכו' במבאר במקום אחר. ודבר מזה הרבה כמה פעמים:

(מא) כבר הבטיח רבנו ז"ל בחייו, ויחד שני עדים בשרים על-זה: שבשיתחלק, בשיבואו על קברו ויתנו פרוסה לצדקה (אמר המעתיק: שמעתי מהרב רבי נפתלי ז"ל שהוא היה אחד משני העדים שיחד רבנו ז"ל על ענין זה, הינו הרב מורנו רבי אהרן ז"ל והרב רבי נפתלי בנ"ל. ואמר אז רבנו ז"ל בזה הלשון: בשיבואו על קברי ויתנו פרוסה לצדקה בעבורי (רצונו לומר בעבור הזכרת גשמתו הקדושה בנהוג, ובלשון אשכנז: "אין וועס געבין אפרושה צדקה פון מייניט וועגן וכו'") ויאמרו אלו העשקה קפיטל תהלים הנרשמים אצלנו בשביל תקונו למקרה לילה רחמנא לצלן, אז יניח רבנו עצמו לארך ולרחב, ובנדאי יושיע לזה האדם. ואמר: שבהפאות יוציא אותו מהגיהנם, אפלו אם יהיה אותו האדם איך שיהיה, אפלו אם עבר מה שעבר. רק מעתה יקבל על עצמו שלא ישוב לאולתו חס ושלום.

ובליגלה שקדם הסתלקותו אמר: "מה לכם לראג מאחר שאני הולך לפניהם. ומה אם הנשמות שלא הכירו אותי בלל. הם מצפים על תקוניים שלי מכל-שכן אתם" וכו'.

(א) אמר: "הראש השנה שלי עולה על הכל. והיה פלא אצלי מאחר שהמקרים שלי מאמינים לי, ולמה לא יזהרו כל האנשים המקרים אלי שיהיו בלם על ראש-השנה? איש לא יעדר! בי כל עגן שלי הוא רק ראש-השנה". והזהיר לעשות ברוח; שכל מי שסר אל משמעתו ומקרב אליו יהיה על ראש-השנה אצלו, לא יחסר איש. ומי שזוכה להיות על ראש-השנה ראוי לו לשמח מאד מאד. "אכלו מעדנים ושתו ממתקים בי הדות ה' היא מעוזכם" וזה נאמר על ראש-השנה:

(ב) אחד אמר לפניו: שהיה נחמ לו יותר להיות אצלו על שבת תשובה ולא על ראש-השנה, כי אין לו מקום לעמד שם בבית-המדרש, ונחם אין לו אכסניא טובה לאכל וללון, ומחמת זה דעתו מבלבלת מאד ואינו יכול להתפלל בכונה. על-כן היה טוב לפניו יותר להיות אצלו בזמן אחר ולא בראש-השנה.

השיב לו רבנו ז"ל בזו הלשון: "אם לאכל אם שלא לאכל, אם לישן אם שלא לישן, אם להתפלל אם שלא להתפלל (רצונו לומר שלא להתפלל בכונה בראוי), אך ורק שתהיו אצלי על ראש-השנה יהיה איך שיהיה"

(ג) ענה ואמר: "הראש-השנה שלי הוא חרוש גדול, והשם יתברך יודע שאין הדבר הזה בירשה מאבותי, רק השם יתברך נתן לי זאת במתנה שאני יודע מהו ראש-השנה. לא מבניא אתם בלכם בנדאי תלוין בראש-השנה שלי, אלא אפלו כל העולם בלו תלוי בראש-השנה שלי"

(ד) ...ונאמר בקול חזק מעמק הלב: "ומה אמר לכם אין דבר גדול מזה", הינו מלהיות אצלו על ראש-השנה.